VIOREL ŞTIRBU

ÎNSEMNĂRILE AGENTULUI ADAM

EDITURA TINERETULUI

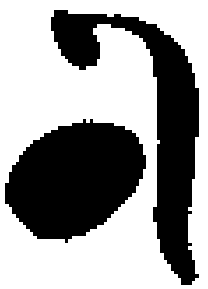

VIOREL ŞTIRBU

ÎNSEMNĂRILE AGENTULUI ADAM

— COMEDIE POLIŢISTĂ
IN PROZĂ —

EDITURA
TINERETULUI

ÎNSEMNĂRILE AGENTULUI ADAM

— comedie polițistă în proză —

Capitolul I

DETECTIVUL BEN

Oricine ar fi tentat să şi-l închipuie pe Ben drept un bărbat înalt, subţire, foarte încuiat din pricina interminabilelor ore de bibliotecă, într-un cuvînt un intelectual din cei exagerat robiţi de meserie. Şi asta numai din pricină că, pînă nu demult, fusese profesor la universitate unde lucra la catedra de lingvistică. Cunoscuţii, însă, vor putea să dezmintă asemenea idei năstruşnice, să le conteste valabilitatea şi să le ofere argumentele adevărului. Ben este un intelectual cu alură de sportiv, cam de vreo treizeci şi ceva de ani, blond, înalt şi atletic. Şi-a abandonat specialitatea devenind detectiv particular, atras, desigur, de mirajul aventurii. Ce-i drept, rudele şi unii prieteni i-au atras atenţia asupra caracterului nesăbuit al acţiunii sale, dar intervenţiile lor s-au dovedit inutile. Simpaticului Ben nici nu-i trecea prin cap că ar putea asculta şi îndemnurile altora, fiind în întregime subordonat propriilor sale dorinţi.

Cu atît mai puţin îşi reproşa calea aleasă în acea după-amiază fierbinte din 15 iulie 1953 cînd, coborînd vertiginos cu liftul şi defilînd prin faţa miçilor provincii ale ducatului, Ben era cît se poate de neliniştit. În cursul dimineţii fusese printre martorii stupefiaţi ai unui atentat îndreptat împotriva ducelui, domnul Arthur Wood. Găsindu-se la o importantă întrunire politică unde participa şi un public numeros, asupra

lui s-au tras mai multe focuri de armă. Din fericire ele nu şi-au atins ţinta fiind lovit, cu totul întîmplător, doar agentul de circulaţie Tippi, care tocmai se ridicase şi voise să iasă din sală. Lovitura fusese, din păcate, mortală, intervenţiile ulterioare ale chirurgilor, asistaţi chiar de către Bernard Chapin, medicul personal al ducelui, se dovediseră zadarnice. Şi mai trist era că, din pricina învălmăşelii create, ucigaşul reuşise să se facă nevăzut. Tot ce se putuse stabili fusese direcţia din care se trăsese. După zgomotul şi traiectoria glonţului care a străpuns toracele agentului de circulaţie, se putea presupune că asasinul se folosise de ungherele balconului, aproape pustiu în cursul întrunirii. Ce-a urmat apoi este greu de descris. John Flemmings, şeful agenturii secrete, se repezise înnebunit înspre ipotetica ascunzătoare, răcnind furios, Pierre de Labrouillet, adjunctul său, se pierduse şi el prin mulţime, roşu de emoţie, Giuseppe, alt agent secret, evacua sala, iar în jurul ducelui nu rămăseseră decît Ben şi Armand de Fabre, consilierul special, care se încurcau reciproc străduindu-se să-l scoată din zona primejdioasă. De altfel, după părerea lui Ben, agenţii secreţi procedaseră cît se poate de greşit îndepărtîndu-se de principala ţintă a atentatorilor. Datoria lor ar fi fost să-l păzească pe duce, dar în zăpăceala generală se pierduseră şi ei. Cît despre Jack Bobson, şeful poliţiei locale, acesta se ascunsese pur şi simplu sub masă şi nu îndrăznise să iasă de acolo decît în momentul în care Giuseppe îl luase sub ocrotirea lui. În vîltoarea evenimentelor, Ben avusese impresia că operaţia de retragere a ducelui se desfăşoară destul de rapid. De abia cînd ajunse sus, în apartamentul d-lui Wood, îşi dădu

seama că se făcuseră deja orele două. Coborî apoi din nou în sala de şedinţe, pustie acum, şi încercă să-şi imagineze mai precis cum se desfăşuraseră lucrurile. Ucigaşul se instalase probabil în dosul unei coloane şi după încercarea nereuşită se refugiase prin ferestruica de aerisire. Privi prin geamul deschis încă şi văzu că ieşirea dădea direct în autostradă, numai că la mai bine de 40 m. Prin urmare s-ar părea că, dacă asasinul se retrăsese pe aici, el trebuie să fi fost sprijinit de complici dintr-unul din etajele inferioare sau superioare. Totuşi Ben nu se declara prea mulţumit, găsea că există cîteva puncte nevralgice. Dedesubtul sălii se aflau tocmai birourile agenturii secrete, iar deasupra studiourile de radio şi televiziune, păzite, firește, cu strictețe.

Raţionamentele posibile deveneau în ipotezele lui Ben simple semne de întrebare. După părerea lui existau trei variante : în primul rînd posibilitatea ca ucigaşul să fi părăsit definitiv ducatul, aterizînd direct în autostradă. Dar, aşa cum constatase şi detectivul, era de necrezut, pe de o parte din pricina înălţimii, pe de altă parte pentru că graniţele sînt bine păzite, ori zborul unui om pe o asemenea distanţă nu putea trece neobservat. Prin urmare prima variantă cădea. Cea de a doua presupunea o complicitate mai largă, fie din partea aparatului secret, fie din partea lucrătorilor din cele două studiouri, fie, în sfîrşit, din partea unor terţe persoane infiltrate în birourile respective. Iar a treia posibilitate, şi cea mai probabilă, după părerea lui Ben, se referea la ipoteza că atentatorul, profitînd de derută, rămăsese în sală şi se evacuase nestingherit împreună cu restul auditorilor, mai ales că o bună parte din participanţi se îndepăr-

taseră înainte de a fi percheziționați. Era, de altfel, o greșeală a poliției care s-a trezit prea tîrziu și și-a dat seama de această necesitate cînd prezumptivul asasin se putuse dizolva cu ușurință în masa cetățenilor anonimi. Pe măsură ce insista asupra ipotezelor, Ben înclina tot mai mult să considere ca mai aproape de adevăr cea de a treia variantă.

După ce-și luă masa la barul „Texa", detectivul își propuse să se consulte cu John Flemmings înainte de a trece la acțiune. Căci era gata de lucru și nu intenționa cîtuși de puțin să piardă vremea de pomană, pornind cercetările încă din acea după-amiază fierbinte. Socotea absolut utilă o confruntare cu John, atît fiindcă îl lega de el o prietenie mai veche, cît și pentru că Flemmings era un agent priceput și inteligent, bucurîndu-se chiar de o oarecare faimă.

Așa se face că în după-amiaza aceasta, detectivul Ben alerga zorit înspre apartamentul prietenului său, neliniștit și nerăbdător în același timp să prindă firele lămuritoare.

Capitolul II

SE PETREC LUCRURI CIUDATE

De regulă doamna Flemmings răspundea cît se poate de prompt apelurilor soneriei, de aceea Ben se neliniști și mai mult după ce, sunînd de cîteva ori insistent, nu primise nici un răspuns. Se întîmplase oare ceva neprevăzut, intervenise un eveniment neplăcut în viața acestei pașnice familii, sau, pur și simplu, dormeau depășind programul obișnuit? Din cîte își aducea aminte Ben, John Flemmings își petrecea orele de odihnă în balcon, pe fotoliul cam uzat, doar între orele 15 și 15,30, ori acum erau deja orele 15,45. Și este știut că în viața oamenilor cu principii riguroase, dereglările se bazează pe temeiuri cu totul și cu totul excepționale. Ei bine, care erau aceste temeiuri cu totul și cu totul excepționale? Nedumerit, dar nu hotărît să abandoneze dezlegarea misterului, Ben intenționa să-i facă o vizită lui Pierre de Labrouillet și apoi să revină, dar tocmai atunci se auziră dinlăuntru niște pași tîrșîiți, ai bătrînei doamne Flemmings, probabil. Detectivul rămase pe loc, și într-adevăr de după ușă o voce întrebă slab:

— Cine este, vă rog?

— Bună ziua, doamnă Flemmings, răspunse detectivul recunoscînd-o, sînt eu, Ben.

— O, Ben, murmură femeia oftînd, și deschise încetișor ușa.

Odată intrat, Ben nu înțelese în primul moment mai nimic. Avea dinainte o dezordine cumplită, toate lucrurile din odaie erau răvășite, ca în urma unui uragan puternic, iar doamna Flemmings și fiica ei, frumoasa Marian, dansatoare la Barul „Texa" din provincia Smith, arătau îmbătrînite și speriate, zguduite de o mare durere.

— Ce s-a întîmplat ? îngăimă Ben uluit.

— O, Ben, murmură din nou doamna Flemmings, izbucnind în plîns. O, Ben, mai repetă ea, și se prăbuși pe o canapea, alături de Marian care zăcea și ea, inertă.

— Pentru Dumnezeu, doamnă, exclamă Ben, îngrijorat, spuneți-mi și mie, ați fost jefuiți sau ce altceva s-a petrecut aici ?

— L-au luat pe John, l-au ridicat, hohoti doamna Flemmings.

— Pe John ?

Ben era pur și simplu descumpănit. Cum adică să-l ridice cineva pe șeful agenturii secrete ? Tocmai pe el ? Adevărul este că toată povestea asta pare de-a dreptul ridicolă. Și cine anume l-a ridicat ? continuă detectivul.

— Pierre de Labrouillet. A venit însoțit de Giuseppe și de Jack Bobson. Îl acuzau de tentativă de asasinat. Ziceau că s-a isprăvit cu John, gata, ziceau că ar fi tras focuri de armă asupra ducelui.

Dacă dezastrul n-ar fi fost atît de evident, dacă respectul pentru cele două femei nu l-ar fi oprit, Ben ar fi izbucnit în rîs. Și cum să nu rîzi de o asemenea idee, cel puțin năstrușnică, demnă doar de capul dobitocului de Pierre ? Atît el, cît și John Flemmings și Armand de Fabre, erau prieteni cu Arthur Wood

cu multă vreme înainte de alegerea acestuia în funcţia actuală. Erau prieteni şi-şi împărtăşeau în mare parte idealurile politice, prin urmare ipoteza că John fusese atentatorul părea de-a dreptul fantastică. Era de necrezut ca el să-şi fi schimbat peste noapte vechile convingeri, mai ales că — şi Ben era capabil să stea chezăşie — nici nu nutrise vreodată ambiţii de rang. Şi slujba deţinută în prezent o acceptase la rugămintea lui Wood şi în ideea că i-ar putea fi folositor în înfăptuirea programului său. Este, deci, vorba de o maşinaţiune a ambiţiosului de Pierre ? Asta, desigur, este posibil, dar cum de a putut ajunge atît de departe ? Într-adevăr, lucrurile se complicau acum, dar Ben ezita încă să se lase convins că realitatea se prezenta exact aşa cum i-o zugrăvea doamna Flemmings. Şi totuşi, mărturiile evidente pe care le avea în faţă îl determinau încetul cu încetul să înţeleagă că se găseşte dinaintea unei drame ale căror consecinţe pot fi de mari proporţii.

— Avea cumva şi un ordin de arestare ? întrebă Ben.

— Da, răspunse doamna Flemmings. Pierre flutura mereu o hîrtie susţinînd că este semnată chiar de dl. Arthur Wood.

— Hm ! mormăi nemulţumit detectivul. Nemulţumit şi intrigat, în acelaşi timp, căci fusese alături de duce aproape tot timpul, împreună cu Armand de Fabre şi, firesţe nici unul dintre ei nu se gîndise la Flemmings ca la un asasin. Dimpotrivă, îl aşteptau nerăbdători pentru o scurtă consfătuire, nutrind chiar speranţa că John ar putea avea unele idei salutare în privinţa descoperirii complotului.

— Au pomenit ceva în legătură cu locul unde urmează să fie transportat John ?

— Nu, răspunse doamna Flemmings, n-au spus nimic. Îi dădeau zor cu atentatul, îl învinuiau mereu şi atît. Apoi au răsturnat toate lucrurile, chipurile pentru a descoperi elemente subversive.

— Au luat ceva ?

— Nimic.

— Ciudat, murmură gînditor Ben. Să sperăm că nu e nimic grav. Cît despre măgarul de Pierre, dl. Wood o să-l pună, cred, la respect, încercă detectivul să le liniştească pe cele două femei.

— Numai Dumnezeu ne poate ajuta, răspunse doamna Flemmings cu scepticism.

— O, nu, nu trebuie să vă descurajaţi, îi cuprinse călduros braţul Ben. Vă promit că o să vă ajut cu tot ce îmi va sta în putinţă.

— Îţi mulţumesc, zise femeia, aş dori foarte mult ca lucrurile să se sfîrşească cu bine.

Părăsind apartamentul familiei Flemmings, detectivul trecea prin momente de derută, îi scăpa ceva agerimii sale înnăscute, dar încă nu-şi dădea prea bine seama ce anume. De un lucru era totuşi sigur, şi anume că se petrec unele ciudăţenii şi că aceste ciudăţenii trebuie să fie, indiscutabil, legate de atentat.

Capitolul III

IMPLICAȚIILE SÎNT DE FAPT CU MULT MAI LARGI DECÎT BĂNUISE DETECTIVUL

Obișnuit cu vitezele mari, Ben avea impresia neplăcută că liftul stă pe loc, ba mai mult, că nenorocitul de Paolo, polițistul de serviciu la semafoare, îl oprea dinadins la fiecare intersecție. În mod obișnuit pentru a străbate cele aproape 40 de etaje cîte îl separau de reședința ducelui, Ben trebuia să circule cam 10 minute, dar acum ajunse de abia în 15 minute. Arthur Wood dormea, în schimb Armand de Fabre veghea și-l primi deîndată pe detectiv.

— Hello, de Fabre, spuse zorit Ben.

— Hello, Ben, răspunse acesta.

— Trebuie să vorbesc neapărat cu ducele, zise detectivul precipitat.

— S-a întîmplat ceva ?

— John Flemmings a fost arestat.

— Arestat ? întrebă surprins Armand.

— Exact. Și încă în temeiul unui ordin emis de duce.

— Imposibil, exclamă de Fabre. Știu precis că o asemenea hîrtie nu a fost emisă din partea ducelui, afirmă categoric consilierul special.

— Ei, drăcie, nu se putu stăpîni Ben. Doar vin chiar de la doamna Flemmings. E o dezordine cumplită acolo. Pierre de Labrouillet ar fi percheziționat

chipurile în scopul găsirii unor dovezi compromițătoare.

— Trebuie să ne consultăm cu ducele, hotărî de Fabre îndreptîndu-se spre camera de dormit a acestuia. Dar tocmai se auzi soneria de la intrare și Armand care, date fiind împrejurările excepționale îndeplinea și atribuțiunile valetului, se duse să deschidă. O ușoară și involuntară exclamație de surpriză îl făcu atent pe Ben. În pragul ușii nu se găsea altcineva decît Pierre de Labrouillet. Era un bărbat mai în vîrstă și mai voluminos, cu o bărbuță căruntă.

— Hello, de Fabre, hello, Ben, salută el jovial. Pierre se purta extrem de amabil cu toată lumea, străduindu-se evident să devină simpatic interlocutorilor.

— L-ai arestat pe John Flemmings, spuse aspru Ben. Pot să știu și eu motivul ?

— Pe John Flemmings ? se miră cu toată sinceritatea de Labrouillet. Și tocmai eu ? surîse el stingherit și amuzat totodată. Te rog să mă ierți, dragă prietene, continuă el, dar zău că nu țin minte.

— Ei, drăcie, înjură pentru a doua oară Ben, doar acum vin de la doamna Flemmings. Mi-a povestit totul. L-ai arestat, cu un ordin în regulă și ajutat de Giuseppe și Jack Bobson.

— Domnule de Fabre, se întoarse rugător Pierre spre consilier, vă jur că vin de la etajele inferioare unde am inspectat personal întărirea pazei la graniță. Convingeți-l pe Ben că nu știu absolut nimic. El este probabil prea afectat de dispariția prietenului său ca să mă înțeleagă.

— Așezați-vă, domnule de Labrouillet, îl pofti de Fabre încercînd să tempereze atmosfera.

— Deci nu dumneata ai fost după John ? continuă să întrebe stupefiat Ben, nevenindu-i să-şi creadă urechilor.

— Nu, Ben, nu !

— Extraordinar ! ţipă detectivul. Dar atunci ne găsim dinaintea unui complot în toată regula !

— Linişteşte-te, Ben, interveni Armand. Linişteşte-te, trebuie să discutăm cu luciditate situaţia.

— Eu nu sînt de părerea ta, Ben, replică de Labrouillet, ignorînd apelul lui de Fabre. Vreau să spun că nu sînt de acord cu tine în ceea ce priveşte complotul. Am obţinut unele dovezi sigure.

— Dovezi sigure ? izbucni Ben dezorientat. Cu alte cuvinte eşti pe urmele criminalului ?

— Da.

— Şi... şi cine este, mă rog ?

— John Flemmings !

Dacă de Labrouillet ar fi pronunţat numele oricărui om din lume, surpriza n-ar fi fost atît de mare nici pentru de Fabre, nici pentru Ben. Dar a-l învinui tocmai pe şeful agenturii secrete însemna, oarecum, să le fie acuzată propria lor persoană, propria lor prietenie. De aceea amîndoi primiră vestea cu durere, uimire, dispreţ şi neîncredere, un amestec de sentimente fiecare dintre ele violente şi încăpăţînate.

— John, şopti Ben, revenindu-şi din amorţeală, John. Nu se poate, murmură el. Nu se poate, repetă apoi ţipînd furios. Minţi, de Labrouillet, minţi ca un porc, eşti un mincinos, sfîrşi el repezindu-se spre Pierre.

— Nu, Ben, se opuse de Fabre, trăgîndu-l înapoi. N-ai dreptul, opreşte-te !

— Lasă-mă, se zbătea detectivul, dar Armand reuşi să-l imobilizeze.

Sosirea ducelui potoli incidentul, toţi trei se ridicară în picioare la ivirea lui.

— Ce se petrece aici ? întrebă Arthur Wood nedumerit.

— O mică dispută, eschivă răspunsul direct Armand.

— Pierre de Labrouillet îl acuză pe John Flemmings de tentativa de azi, mormăi Ben morocănos.

— John Flemmings ? se arătă surprins şi ducele. Eşti sigur, domnule de Labrouillet ?

— Duce, se înclină umil Pierre, după retragerea dumneavoastră am continuat investigaţiile. Domnul Frederic Salamin, industriaşul... Jack Bobson şi Eva Bodnencovits, conducătoarea organizaţiei de femei, susţin că l-ar fi văzut clar pe John Flemmings trăgînd asupra dumneavoastră. De altfel a şi dispărut după atentatul nereuşit.

— De necrezut, exclamă ducele gînditor. Eşti sigur, de Labrouillet ?

— În măsura în care martorii sînt demni de crezare.

— Dar am stat tot timpul lîngă Flemmings, interveni Ben. L-am pierdut din vedere abia după ce s-a tras. Şi eu pot să fiu un martor demn de crezare, d-le Wood.

— Eşti chiar atît de sigur, Ben ? pară malitios Pierre. Îmi permit să-ţi amintesc că nici nu rostise ducele decît cîteva fraze şi John te-a părăsit. Am fost cît se poate de atent, deoarece eram şi eu prin apropierea voastră.

— Da, cred că așa s-a întîmplat, mărturisi dezolat Ben.

— Și totuși mi se pare un lucru extraordinar, spuse Armand de Fabre. Pur și simplu extraordinar.

Ducele ridică umerii neputincios. Nu era convins de valabilitatea raționamentului lui Pierre, dar nu avea nici o dovadă concretă cu ajutorul căreia să-l infirme. Ca prieten, Arthur Wood era profund afectat și în intimitatea lui refuza să-l privească pe John Flemmings ca pe un asasin. Intuia chiar elemente misterioase în temeiul acuzei ce i se aducea. Dar ce putea să facă din momentul în care existau indicii referitoare la vinovăția unuia dintre principalii colaboratori ? Firește, ea constituie o ofensă jignitoare, dar o eventuală atitudine tolerantă ar fi la fel de riscantă. Arthur Wood se găsea într-o situație dificilă, deși intuia precis că nu exista alternativă : va fi nevoit să aprobe ancheta privindu-l pe Flemmings. Că ea va rezolva sau nu adevărata problemă a atentatului, asta era o altă întrebare, căreia nu-i vedea un răspuns limpede.

În cele din urmă, ducele îl rugă pe Pierre de Labrouillet să pregătească o ședință de lucru, chiar în aceeași zi, la orele 19. Invitații urmau să fie : Frederic Salamin, Eva Bodnencovits, procurorul general și ministrul justiției, Jack Bobson, șeful poliției locale și Canaliá de Mentzel, prefectul provinciei Smith, unde se petrecuse atentatul. După plecarea lui Pierre, ducele îi invită pe Ben și pe Armand de Fabre la o discuție absolut confidențială.

Capitolul IV

CONFIDENȚE DRAMATICE

Rămas doar cu prietenii, ducele li se înfățișă acestora ca un om dezamăgit și îngrijorat. Se așeză deprimat pe un scaun, gînditor și tăcut. Privea mohorît pardoseala, ca și cum de acolo s-ar fi putut ivi o idee, o explicație, o sugestie cît de cît utilă împrejurărilor actuale. Atît Ben cît și Armand de Fabre înțelegeau dilema în care se zbătea Arthur Wood, dar în privința rezolvării ei, părerile lor se deosebeau.

— Nu cred că John Flemmings e vinovat, își asumă Ben sarcina de a deschide discuția.

— Nici eu, aprobă ducele. Nici eu nu cred, dar...

— Duce, se însufleți Ben, nu trebuie să vă descurajați. Sînt convins că este vorba de uneltirile lui Pierre. Profitînd de deruta creată imediat după atentat, acest carierist nerușinat și-a luat toate măsurile de a ajunge unde voia. I s-a părut momentul cel mai potrivit : l-a arestat pe John cu un ordin fals și apoi s-a instalat, fără să vă consulte, în fruntea agenturii secrete.

— Eu mă tem de lucruri și mai grave, oftă de Fabre.

Ben îl urmărea cu atenție.

— Da, reveni de Fabre, mi-e teamă să nu fie ceva și mai grav.

— Adică ? întrebă slab ducele.

Armand ezită cîteva clipe, apoi se hotărî brusc :

— Duce, şopti el febril, aduceţi-vă aminte că l-aţi înfruntat în campania electorală pe Frederic Salamin, principalul industriaş al ţării. Mai aduceţi-vă aminte că aţi insistat în parlament pentru votarea unor legi mult prea democratice pentru convingerile politice ale unor reprezentanţi însemnaţi din clasele de sus. Ei bine, mi-e teamă să nu fie un complot, da, un complot pus la cale tocmai de ei. Şi probabil că Flemmings a văzut ceva şi atunci n-au ezitat să se descotorosească de el. Prin Pierre sau prin altă unealtă...

— S-ar putea să ai dreptate, reflectă ducele.

— Trebuie să cercetăm cu atenţie toate datele de care dispunem, mormăi Ben.

— Şi ce credeţi că s-ar putea face ? întrebă Arthur Wood.

Răspunsul întîrzie. Pentru Ben principala problemă era întreruperea campaniei de defăimare a lui John Flemmings. Găsea că o continuare a ei ar fi o greşeală tactică în stare să pericliteze serios autoritatea ducelui. Deoarece ancheta ar asigura oponenţilor lui Arthur Wood, pe lîngă accesul la unele documente strict secrete, ocuparea posturilor cheie în stat şi cu asta, practic, şefului actual i s-ar îngrădi, dacă nu chiar anula, atribuţiunile. Armand de Fabre, în schimb, intenţiona să-i sugereze ducelui deschiderea unei anchete separate, cu caracter absolut confidenţial, menită să lămurească împrejurările tulburi şi dificultăţile intervenite în ultima vreme. Pe de altă parte, Arthur Wood se gîndea cam în aceeaşi ter-

meni, dar își dădea seama că părerea lui Ben nu putea fi urmată. Într-adevăr, inițierea unor investigații separate se impunea cu strictă necesitate, în schimb în privința lui Flemmings situația se complica. A hotărî scoaterea lui de sub urmărire însemna să-și întărîte adversarii, să le stimuleze pofta de putere, ca să nu amintim și de un alt aspect. O dovadă de slăbiciune în fața opiniei publice echivalează cu eșecul. Și cine poate să garanteze că Salamin, de pildă, nu va face tot ce-i stă în putință pentru a-și adjudeca favorurile acestei opinii? Ba mai mult. În definitiv pe ce și-ar baza refuzul? De unde să aibă certitudinea că John Flemmings nu este implicat în afacere? Poate că a trecut totuși în tabăra adversă? Firește, înțelege și avertismentul lui Ben. Dacă Flemmings este nevinovat, încredințarea anchetei dușmanilor lui echivalează cu ridicarea lor în rang, cu subminarea statului, chiar. Dar oare nu poate să și-i alieze pe acești dușmani? Aderarea lor la o grupare sau alta este în funcție de bani și de rangurile oferite. Ei bine, asta se poate aranja în urma unor tratative cu persoanele interesate. După părerea ducelui, o asemenea tactică slujește intereselor statului, slujește continuității conducerii sale. Prin urmare, obligația lui este de a alege calea mai avantajoasă și nu de a se hazarda în soluții sentimentale. Timpul și istoria nu au altă treabă decît să facă ordine și lumină în țițele complicate ale evenimentelor, așadar cea mai serioasă dovadă de înțelepciune este ca ele să fie lăsate spre rezolvarea lor de la sine.

Expunîndu-și punctul de vedere, Arthur Wood intuia primejdia de a fi părăsit de prieteni, primejdie cu atît mai nedorită acum, cînd însăși viața lui era

pusă în joc. Dar spera totuşi să nu şi-i îndepărteze, cel puţin pentru moment, adică atîta vreme cît să aibă răgazul de a-şi alcătui eventual un nou anturaj, în cazul că actualul cerc se va destrăma. De aceea se strădui din răsputeri să atenueze severitatea consecinţelor.

— Trebuie să mă înţelegi, Ben, insistă ducele, deocamdată nu avem altă soluţie. Sîntem nevoiţi să aprobăm concluziile lui Pierre. În schimb voi sprijini ancheta voastră şi la momentul oportun vom dezvălui adevărata înfăţişare a lucrurilor.

— Asta înseamnă, reflectă detectivul, că John Flemmings va fi ţintuit la stîlpul infamiei ?

— Da, dragul meu, dar este numai o soluţie temporară.

— Ce garanţii am eu ? spuse Ben cu amărăciune.

— Eu ! Sau crezi că nu sînt demn de încredere ?

Ben oftă.

— Şi cu familia lui Flemmings cum rămîne ? reveni el apoi.

— Nu i se va întîmpla nimic, îl asigură ducele.

— Veţi da dispoziţiuni stricte în acest sens ?

— Da, şi sînt convins că nu vom întîmpina dificultăţi, zîmbi maliţios ducele. Pierre de Labrouillet va fi foarte mulţumit de noua lui investitură şi îmi va da ascultare. Dumneata ce părere ai, de Fabre ?

— Vă mărturisesc că nu pot să-mi dau seama, răspunse Armand.

— Vă implor să aveţi încredere în mine, insistă ducele.

— D-le Wood, se încăpăţînă Ben, accept propunerea dumneavoastră numai cu o condiţie. Mai bine

zis condiţionată de *două* promisiuni : una că familia Flemmings se va bucura de securitate deplină, şi alta că veţi sprijini ancheta pe care o vom întreprinde eu şi de Fabre.

— Aveţi cuvîntul meu de onoare, declară ducele ferm. Apoi se ridică spunînd că merge să se pregătească în vederea şedinţei de la orele 19.

Capitolul V

LECTURA UNUI ZIAR DE SEARĂ

Deşi cunoştea concluziile şedinţei celor cinci bărbaţi încă din urmă cu cîteva ore, deschizînd ediţia de seară a ziarului care însera comunicatul discuţiilor, Ben simţi o strîngere de inimă citind articolul redactat în termeni duri. Ceva îl îngrijora, intuia posibilitatea unei rupturi, sau în orice caz posibilitatea configurării unor noi relaţii cu ducele. Înţelesese la timp că a se opune hotărîrii lui Arthur Wood privind extinderea anchetei însemna o sforţare inutilă deoarece el se simţea justificat să o facă, se simţea constrîns de evenimente. Firește că pe el, Ben, desolidarizarea pripită a ducelui îl nemulţumea, însă nu-l îndreptăţea să treacă în tabăra adversă. Arthur Wood reprezenta pe omul propriilor sale idealuri, precum şi chezăşia afirmării grupului lui de prieteni. Şi, în definitiv, poate că ducele are dreptate alegînd această tactică şi nu alta. Rămîne doar de văzut măsura în care poziţia actuală constituie o manevră sau altceva. Deocamdată, este sigur că ducele nu are pe cine se sprijini decît pe Ben şi pe de Fabre, dintre persoanele apropiate, şi, firește, pe masa alegătorilor. Dar simpatizantul de rînd este departe de complicaţiile culiselor şi, odată pus în faţa faptului împlinit, supravegheat atent de poliţie, cum s-ar întîmpla în eventualitatea înlăturării lui Arthur Wood, nu poate să mai întreprindă nimic eficient. Şi totuşi, citind anun-

ţul prin care se încunoştiinţa instituirea comisiei de anchetă, detectivul regretă că nu se pornise deschis ofensiva împotriva adversarilor. Prezenţa prefectului Canaliá de Mentzel, rasist şi cu un trecut dubios, adversar declarat al ducelui, prezenţa ministrului de justiţie, Eduard Duvalier, şi el departe de programul politic actual, precum şi a fricosului şi oportunistului de Jack Bolson şi a carieristului de Pierre, ei bine, prezenţa lor într-un asemenea organism în care se discută însăşi securitatea personală a fruntaşului ducatului, i se părea lui Ben o ironie amară. Pînă şi promisiunea făcută în comunicat că în următoarele 2—3 zile se vor da publicităţii concluziile definitive ale anchetei i se părea o hotărîre pripită şi nu suficient de chibzuită. Nechibzuită fiindcă se pornea de la premisa că John Flemmings dispăruse din proprie iniţiativă, copleşit de grava culpabilitate, fără să se admită şi o altă alternativă. Dar dacă John este prizonierul adevăraţilor vinovaţi ? Dacă de Fabre a intuit o ipoteză reală ? După părerea lui Ben, principala problemă de rezolvat era găsirea lui Flemmings şi continuarea investigaţiilor în baza acestui nou element. Trebuia, prin urmare, alcătuit un plan de bătaie amănunţit, care să cuprindă consultarea unui mare număr de martori, persoanele din jurul lui John, în stare să depună mărturii limpezi despre activitatea acestuia în preajma atentatului. Expunîndu-şi părerea, Ben întîlni iarăşi în Armand de Fabre nu numai pe prietenul fidel, dar şi pe omul inteligent şi de iniţiativă. Îşi delimitară sectoarele şi-şi definitivară programul de lucru : Ben urma să-i întîlnească pe Giuseppe, Eva Bodnencovits şi Eduard

Probitski președintele sindicatului, iar Armand pe Frederic Salamin, Jack Bobson și Canaliá de Mentzel, făcînd parte și ei din prezidiu și deci fiind în imediată apropiere de evenimente. Firește, se pornea de la realitatea existentă : că atît Frederic Salamin, cît și Jack Bobson, Eva Bodnencovits și Canaliá de Mentzel depuseseră mărturie impotriva lui Flemmings. Așadar folosirea lor în vederea elucidării juste a cazului trebuie făcută cu multă prudență și mizînd pe eventuale erori în calculele lor (dacă aceste calcule existau).

Odată stabilite obiectivele urmărite, cei doi prieteni se despărțiră stabilindu-și prima întîlnire pentru a doua zi la orele 17, în barul „Texa". Pentru Ben, însă, ziua avea să se sfîrșească într-un mod cu totul neașteptat. Sosind acasă îl găsi pe Ols Friedman, jurist particular, așteptîndu-l nerăbdător. Ols Friedman, un bătrînel de vreo 60 de ani, de statură mijlocie, cam rotofei, fusese pe vremuri protectorul detectivului. Îl luase pe Ben sub oblăduirea lui și-i facilitase studiul lingvisticii la Universitatea din Oxford. Ulterior relațiile dintre ei nu fuseseră alterate, dar caracterul deosebit al îndeletnicirilor lor redusese foarte mult întîlnirile reciproce. Cu atît mai mare fu deci surpriza lui Ben cînd, ajuns în fața ușii apartamentului său, constată că aceasta era deschisă și că vizitatorul nu era altul decît Ols Friedman.

— Ce plăcere, maestre, înaintă bucuros Ben spre jurist, cu mîinile întinse.

— Ce mai faci, băiete ? îl scutură zdravăn bătrînelul.

— Sînt neliniştit, îi mărturisi detectivul.

— A, eram sigur, chicoti Ols. Tocmai de aceea te-am şi căutat. Am pentru tine o treabă grozavă.

— Dumneavoastră ? exclamă surprins Ben.

— Te miră, nu-i aşa ? se bucură juristul. Ei, bine, băiete, vreau să te anunţ că sînt purtătorul unor veşti extraordinare.

— În legătură cu atentatul ? şopti Ben cu răsuflarea tăiată.

— Întocmai, confirmă Ols Friedman. Intenţionez să scriu o carte.

— Aha, scăpă Ben fără să vrea, temperîndu-şi entuziasmul.

Bătrînul zîmbi maliţios :

— Te dezumfli prea devreme, zise el bine dispus. Mă găsesc pe o pistă solidă, pe urme reale.

— Mă bucur că mi-o spuneţi tocmai mie, vorbi Ben, neînţelegînd încă unde vrea să ajungă juristul.

— Nu numai că ţi-o spun, băiete, dar am nevoie de ajutorul tău.

— De ajutorul meu ?

— Exact, Ben. Ai intuit precis.

— Nu înţeleg, maestre, mărturisi încurcat Ben.

— Ai să pricepi imediat. Intenţionez să deschid o anchetă pe cont propriu. Unele persoane foarte însemnate sînt pe cale de a face imprudenţe care pentru noi sînt extrem de utile.

— Bănuiţi cine sînt autorii ?

— Da, spuse ferm juristul.

— Pot să aflu şi eu ? întrebă nerăbdător detectivul.

— La timpul potrivit, băiete, la timpul potrivit. Pot să-ţi spun doar atît că John Flemmings al tău este nevinovat.

— Şi ce trebuie să fac eu ? se ridică precipitat Ben.

— Aşază-te, îl sfătui cu blîndeţe şi încîntare juristul. Nu te pripi, băiete. Mai avem doar cîteva zile înaintea noastră. Uite ce trebuie să faci, dar asta numai mîine. Acum este prea tîrziu şi prea riscant.

— Vă ascult, maestre.

— Mîine în jurul orelor 10 dimineaţa o vei vizita pe Eva Bodnencovits.

— Eva ?... Dar ea... a depus o mărturie mincinoasă ! ?

— Asta vreau să ştiu şi eu. Sînt, dar foarte vag, informat că ea ar fi mărturisit cuiva (nu cunosc persoana, dar voi afla în curînd) că l-a văzut pe adevăratul asasin.

— Strașnic, se înfierbîntă Ben.

— Calmează-te, băiete, îl sfătui Ols. Ascultă, Ben, deveni el deodată sever, pot să am încredere în tine ?

— Deplină, maestre. Încredere deplină, vă jur.

— Ben, nu trebuie să afle nimeni de colaborarea noastră.

— Nici chiar dl. Wood sau de Fabre ?

— Nici.

— Bine, dar de ce ?

— Am să-ţi explic altădată, Ben. Deocamdată atît.

— Şi...

— Ben, dragul meu... Of, băiete, băiete, murmură juristul învăluindu-l cu privirea. Noapte bună, mai zise apoi.

— Noapte bună, salută mecanic detectivul. Rămas singur, căzu pradă unor frămîntări violente. Este sau nu posibil să acţioneze pe două fronturi ? Fără să găsească un răspuns echitabil, mai bine zis fără să-şi fixeze precis atitudinea, Ben se mulţumi pentru moment să acţioneze în conformitate cu ambele îndemnuri.

Capitolul VI

ŞTIRI DE DIMINEAŢĂ

Luînd micul dejun la barul „Texa", detectivul Ben ceru şi ziarele cele mai proaspete. Îl interesau în mod deosebit ştirile legate de activitatea comisiei de anchetă. Nu se aştepta să găsească cine ştie ce lucruri noi, trecuse abia o noapte de la instituirea ei, dar era imposibil să nu fi apărut cîteva elemente în plus, sau cel puţin cîteva luări de poziţii interesante. Pe prima pagină, însă, detectivul descoperi cu stupefacţie un comunicat definitiv cuprinzînd concluziile şi hotărîrile comisiei. În tot cursul nopţii fuseseră audiaţi martorii, respectiv Frederic Salamin, Eva Bodnencovits, Jack Bobson şi Canaliá de Mentzel, toţi confirmînd vinovăţia lui Flemmings. Citind declaraţia lui Jack Bobson, detectivul avu o criză violentă. Îl văzuse clar pe şeful poliţiei locale cum se ascunsese ca un şoarece sub masă încă de la primul foc. Cum putuse atunci să-l identifice pe John, cum îşi dăduse seama că tocmai şeful agenturii secrete trăsese ?

— De necrezut, mormăi furios Ben.

Regreta acum din tot sufletul că nu insistase pe lîngă duce să nu permită o astfel de manevră murdară. Ar fi trebuit să insiste ca numărul martorilor audiaţi să fie mai mare, ar fi depus el însuşi chezăşie că Jack Bobson, cel puţin, era în totală neştiinţă de cauză. Pînă şi graba cu care se dăduse anunţul de-

monstra intenţia comisiei de a rămîne la aceste concluzii, de a închide definitiv dosarul. Şi mai gravă apărea acum semnătura lui Arthur Wood în dosul unei hotărîri prin care se stipula condamnarea lui John Flemmings cu moartea prin spînzurătoare. Soarta lui era cît se poate de tristă şi pentru a se putea salva ceva se impuneau măsuri urgente. John, fiind sancţionat în contumacie, putea fi ucis oriunde (în cazul în care fugise, iar în cazul cînd era prizonier, dispariţia lui putea trece neobservată). Ben nu mai era sigur că Arthur Wood îşi va respecta promisiunea de a restabili adevărul şi de a proceda ulterior la o reconsiderare a concluziilor anchetei. Deşi avea întîlnire cu de Fabre abia la orele 17, detectivul se hotărî să încerce o luare de contact cu el pentru a se informa în privinţa atitudinii ducelui şi a afla dacă s-au produs şi alte schimbări ale situaţiei. Dar nu ajunsese încă la ieşirea din bar şi în local năvăli vînzătorul ambulant, ţipînd din răsputeri :

— Ediţie extraordinară, răcnea el. Ediţie extraordinară, ştiri senzaţionale : juristul Ols Friedman contestă ! Juristul Ols Friedman contestă !

Ben smulse ziarul din mîinile vînzătorului şi citi febril luarea de poziţie a bătrînului protector. Pe măsură ce parcurgea declaraţia acestuia, un sentiment de nedumerire şi de mîndrie totodată îl cuprindea treptat-treptat. Ols Friedman susţinea că se găseşte în posesia unor informaţii precise, potrivit cărora atentatul fusese de fapt organizat de un grup complotist cu mult mai larg decît stabilise comisia, grup în care sînt implicate persoane deosebit de importante.

Juristul refuzase să facă alte precizări. În schimb promisese că în jurul orelor 10 va comunica primele rezultate ale anchetei pe care o întreprinde pe cont propriu. Ben își aducea perfect de bine aminte că în seara precedentă, întîlnindu-se cu Ols, acesta îi solicitase sprijinul și-l rugase să discute cu Eva Bodnencovits. Să fi mizat oare bătrînul pe succesul lui Ben în această întrevedere ? Dacă așa stăteau lucrurile, detectivul nu se bucura prea mult. Vedea în vîlva prematură semne de șubrezenie. Poate că Ols se hazardase totuși, sau era într-adevăr sigur în reușită ? Exista, firește, și o altă posibilitate. Aceea ca Friedman să se afle în posesia unui dosar mult mai complex, acțiunea lui Ben avînd un caracter periferic. Asta îl întrista puțin, dar îl și bucura. În definitiv, scopul său era nu de a se afirma, ci de a restabili dreptatea și cu cît ea se va realiza mai repede, cu atît mai bine. Poate că Ols este în legătură cu Wood ? Nimic nu se exclude, desigur. Însă pentru Ben împrejurările se prezentau destul de complicate, undeva se simțea un pion neînsemnat, învestitură ce nu-i îngăduia suficientă libertate de acțiune. Dacă principalele jaloane erau fixate de alții, nu avea justificarea valabilă în a se amesteca peste limitele permise. Dar de ce procedaseră astfel prietenii lui ? Îi îndemnau oare rațiuni speciale ?

Erau orele 8,45 dimineața, detectivul formă numărul de telefon al lui Ols, renunțînd la întrevederea cu de Fabre.

— Du-te, băiete, unde te-am trimis, răspunse juristul temerilor lui Ben. În curînd vei deveni celebru, te asigur pe cuvîntul meu de onoare. Nici nu-ți dai seama cît de importantă este acțiunea noastră.

Apoi îi trînti receptorul în nas, nu înainte însă de a-l saluta jovial.

Ben se urcă în liftul care ducea spre apartamentul doamnei Eva Bodnencovits. Primise indicația de a o vizita în jurul orelor 10, dar cum detectivul ajunse încă la orele 9,10 în provincia în care locuia senatoarea, intră în cafeneaua „Dala" și ceru o cafea. La un moment dat, puținii consumatori aflați în local se repeziră agitați în hol în jurul televizorului.

— Ce se petrece ? îl întrebă Ben pe chelner.

— Se transmite un interviu cu Ols Friedman, răspunse acesta alergînd și el într-acolo.

Ben se repezi în hol. Pe ecranul colorat gesticula într-adevăr Ols Friedman, înconjurat de o mulțime de reporteri. Convorbirea se desfășura acasă, în biroul juristului. Bătrînul vorbea ușor amuzat, dar sigur de sine și cu vădită superioritate.

— Ați declarat în ediția specială a ziarului de dimineață că rezultatele comunicate de comisia de anchetă sînt pripite, vorbea crainicul televiziunii.

— Nu pripite, domnul meu, rectifică juristul. Incompetente, asta am vrut să se înțeleagă.

Reporterii stenografiau zoriți, flashurile țăcăneau sîrguincioase.

— Sînteți în măsură să schimbați soarta anchetei ? reveni crainicul.

— Da, beneficiez de cîteva elemente noi, necunoscute comisiei.

— Intenționați să treceți curînd la acțiune ?

— Peste 45 de minute. Bătrînul își consultă ceasul. Ben procedă la fel : erau orele 9,15. Juristul privi semnificativ și detectivul avu impresia că i se adre-

seaza tocmai lui. Se pregăti de plecare, dar mai zăbovi încă puţin urmărind din uşă ecranul televiziunii.

— Veţi pretinde emiterea unui ordin de arestare ? îl chestiona crainicul în continuare pe Ols.

— Deocamdată voi cita martorii. A, să nu uit, zîmbi bătrînul. Sînt dator cu unele explicaţii, mai ales că în ediţia de dimineaţă am fost rezervat. Am discutat cu dl. Dutrois Peronis, preşedintele Tribunalului din Segregation, deoarece pornesc de la premiza că întregul complot a fost pregătit aici. Dl. Peronis mi-a promis sprijinul său şi va deschide în curînd procesul, poate chiar azi.

— Ne puteţi comunica numele primului martor care va fi audiat ?

— Da, acum da. Ols îşi consultă din nou ceasul şi apoi aruncă din nou aceeaşi privire semnificativă. Da, domnul meu, reveni el, pronunţînd cu gravitate cuvintele, primul martor pe care îl voi cita va fi doamna Eva Bodnencovîts. Şi acum vă rog să mă lăsaţi în pace. Am încă unele treburi urgente. La revedere pentru orele 10.

O exclamaţie de surpriză înfioră holul cafenelei, ca şi cum s-ar fi transmis prin televiziune uluirea reporterilor inghesuiţi în biroul juristului. Pradă aceleaşi senzaţii de fantastic, Ben rămase încă 10 minute în local, nerăbdător să-şi ducă la îndeplinire sarcina primită, apoi cînd era timpul, părăsi barul în grabă şi alergă cu paşii repezi spre apartamentele doamnei Eva Bodnencovits, aflate chiar în centrul etajului şi chiar lîngă birourile prefecturii provinciei Segregation. Spre mirarea lui Ben, în jurul locuinţei unde trebuia să ajungă alergau mai mulţi vecini, cu figurile îngrijorate. La intrare era o agitaţie deosebită,

se vocifera înfierbîntat, cîţiva poliţişti încercau zadarnic să degajeze accesul unor persoane, interesate pesemne. Detectivul reuşi, după mari sforţări, să ajungă în faţa uşii păzită de un poliţist.

— Trebuie să o văd pe doamna Bodnencovits, îi spuse Ben, vrînd să treacă pe lîngă el. Poliţistul se înfipse şi mai zdravăn pe picioare :

— Nu e voie, spuse el aspru.

— Dar sînt... se înfurie Ben, scoţînd o legitimaţie specială semnată de Arthur Wood.

— Mă iertaţi, domnule, îl întrerupse poliţistul ceva mai îmblînzit, dar am ordin din partea domnului de Labrouillet să nu las decît persoanele care au un permis semnat de el.

— Bine, dar dl. Wood este şeful statului !

— Regret, ordinul...

— Dar ce s-a petrecut aici de s-au luat asemenea măsuri ?

— Doamna Bodnencovits s-a sinucis acum cîteva secunde.

— Eva ?... îngăimă Ben, Eva s-a sinucis ?

Se îndepărtă năuc, convins de inutilitatea unor noi rugăminţi şi chiar de inutilitatea prezenţei lui. Misiunea sa eşuase.

Capitolul VII

DESFĂȘURARE LOGICĂ DE EVENIMENTE SAU IMINENȚE?

Ben era istovit și nu atît din pricina alergăturii propriu zise, cît de succesiunea uluitoare a evenimentelor ; niște înlănțuiri de întîmplări ieșite din comun, dramatice și primejdioase pentru siguranța ducatului. Îi era imposibil să ia o decizie, imposibil să raționeze limpede, imposibil chiar să-și continue mersul. De altfel nici nu știa unde să se ducă mai întîi. La Ols Friedman, la Armand de Fabre ? Un lucru îi era clar, anume că nu se găsea în miezul preocupărilor celorlalți colaboratori. Că situația se datora unei hotărîri deliberate de a-l ține la distanță, sau că totul se datora întîmplării ; că și ceilalți erau depășiți de evoluția împrejurărilor, asta nu putea să o știe. Înțelegea necesitatea de a lua legătura cu unul dintre ei dar, cum spuneam, se simțea epuizat. Reveni în cafeneaua „Dala", pustie acum, lumea îngrămădindu-se încă, așa cum îi e obiceiul, în jurul apartamentului femeii moarte. Cafeaua și ginul cu oranjadă îl mai întremă puțin și încetul cu încetul începu să se gîndească mai atent la lucrurile tulburi de care era înconjurat. O primă întrebare care îl îngrijora era aceea dacă prin moartea Evei nu trebuia să înțeleagă în compromiterea anchetei lui Friedman. E drept, juristul afirmase că dispune de fapt de o listă mai lungă de martori. Era însă cel puțin demnă de privit

cu circumspecție toată împrejurarea, deoarece Ben avusese impresia că Ols mizase pe rezultate spectaculoase chiar de la începutul acțiunii. Dar, firește, toate acestea sînt simple speculații pînă cînd nu se interesează mai în amănunt de proporțiile reale ale faptelor. Totuși, Ben nu reușea să aștepte calm lămuririle eventuale pe care le putea primi. Era un cusur al lui tendința permanentă de a face presupuneri, legături, de a analiza lucrurile din unghiuri mai mult sau mai puțin semnificative. De pildă, încerca să-și imagineze reacția ducelui la auzul știrilor cu totul extraordinare din această dimineață. În același timp, însă, era curios să știe dacă membrii comisiei vor proceda la o nouă luare de poziție, vor ignora drama, sau, în sfîrșit, își vor reafirma punctul de vedere, respingînd ca nefondate declarațiile juristului Friedman. Și apoi mai există ceva : moartea Evei se datora sinuciderii sau asasinatului ? Televiziunea, promptă ca întotdeauna, își trimisese de urgență redactorii în provincia Segregation și împreună cu ei o mulțime de locuitori din alte provincii coborîseră sau urcaseră înspre casa devenită deodată celebră. Involuntar, Ben se gîndea cu o plăcere răutăcioasă la polițistul de serviciu la semafoare, Paolo, care, fără îndoială, trecea prin clipe grele din pricina traficului. Detectivul își potrivi astfel scaunul încît să poată urmări televizorul din hol. Era cu mult mai comod și mai clar. Îi văzu pe brancardieri transportînd cadavrul protejat de polițiști. Obiectivul stărui asupra figurii victimei și de abia atunci observă Ben trăsăturile acelei femei ; niște trăsături vulgare, de doamnă isterică ; abia atunci înțelese aluziile mai vechi ale presei cu privire la boala de nervi a Evei. Și tot

atunci detectivul socoti că alegerea făcută de Friedman, ca Bodnencovits să deschidă şirul audierilor, era cel puţin riscantă. O femeie tîmpită sau nebună, avidă de putere şi slujindu-se de ea chiar peste prerogativele îngăduite, poate oare deveni un element util într-o afacere de o asemenea anvergură ? Ben ar fi dat şi 10 ani din viaţă în acele clipe dacă ar fi avut siguranţa că va pătrunde logica tenebroasă a bătrînului jurist. Deodată, transmisia realizată la domiciliul senatoarei se întrerupse şi pe ecranul televizorului reapăru Ols Friedman. Părea zdruncinat şi puţin chiar nesigur. Dar era numai o aparenţă. După primele cuvinte pe care le rosti, se văzu limpede că juristul era doar afectat de moartea năprasnică a femeii, însă nicidecum descurajat.

— Sînt, desigur, extrem de neplăcut impresionat de tragedia întîmplată, mărturisi el. Dar asta îmi întăreşte şi mai mult convingerea că atentatul a fost pregătit de un grup mai larg. Personal refuz să cred că Eva Bodnencovits s-a sinucis, indiferent de rezultatele expertizei medicale. Regret din tot sufletul că am comis imprudenţa de a pronunţa numele martorului, căci asta i-a pus în gardă pe complotişti. În viitor voi fi mai atent. Trebuie să vă spun că prietenul meu Dutrois Peronis a deschis procesul şi că mîine vom audia pe cel de al doilea martor. De asemeni, vreau să vă comunic că deţin unele date care mă îndeamnă să presupun că afacerea tranşată în provincia Segregation a fost pregătită şi în provincia Smith. De aceea voi purta tratative cu dl. Canaliá de Mentzel pentru a facilita unele investigaţii pe teritoriul aflat în subordinea sa.

În încheiere, Ols Friedman spuse că, date fiind condițiile speciale, va cere poliției să-l pună sub protecție atît pe el cît și Tribunalul din Segregation. Totodată, pentru a păstra cu strictețe secretul operațiunilor, va lua el însuși măsuri pentru a-și trimite oamenii să-i supravegheze pe indivizii ce vor trebui să compară în cadrul procesului. Ben era sigur că el făcea parte din acei oameni de încredere, pomeniți de jurist, a căror treabă era de a-l sprijini. De aceea, întrucît Ols vorbea tot din biroul său, detectivul îi dădu imediat telefon.

— Hello Ben, îl salută grav Friedman. Sînt dezolat, băiete, ți-o mărturisesc foarte sincer.

— Eu sînt de-a dreptul uluit, maestre, îi spuse detectivul.

— Nu trebuie să fii îngrijorat. Lucrurile au să se sfîrșească bine, te asigur. Îți promit chiar că în curînd ai să-ți revezi prietenul.

— Știți cumva unde se află ?

— Nu, sincer îți mărturisesc, nu.

— Să sperăm totuși, zise slab Ben.

— Da, ai spus bine. Ascultă, Ben, vino pe la mine cît mai repede posibil. Unde te afli ?

— În provincia Segregation, firește.

— Perfect. Te aștept, deci. Cu bine.

— Cu bine, maestre.

La dreptul vorbind, Ben ar fi preferat să aibă mai întîi o întrevedere cu Armand de Fabre. Îl interesa atitudinea ducelui față de evenimente, pentru că această atitudine se lega direct de John Flemmings. Și consilierul special era indiscutabil persoana cea mai potrivită scopului. Însă ezita, dorea să evite o prezență inoportună, dacă nu cumva de Fabre era

plecat, în conformitate cu planul de acțiune, pentru a proceda la cuvenitele investigații. Și ajungînd aici, detectivul își promise să nu ignoreze înțelegerea făcută cu Armand, înțelegere pe care o neglijase copleșit de întîmplările ciudate cărora le fusese martor. De aceea se hotărî ca după întîlnirea cu Ols Friedman să-i facă o vizită lui Giuseppe în legătură cu arestarea lui John. Și deodată descoperi un fapt care îi scăpase într-un mod cu totul și cu totul nepermis. Anume că atît de Fabre, cît și Ols, îi sugeraseră să o supravegheze pe Eva Bodnencovits. Desigur, nu era nimic extraordinar în asta, dar pentru el, ca detectiv, era o notă proastă. Cum de nu făcuse nici o legătură ? Nu de alta, dar în fond se achitase de ambele obligații. Mai bine zis nu se putuse achita de nici una, dar era o chestiune de etică profesională : aceea de a-și fi dat seama că pînă acum, dintr-o simplă coincidență nu-și înșelase prietenii și nici nu tărăgănase lucrurile. Dar mai era încă ceva, uitase să vorbească cu menajera înainte de a o trage alții de limbă.

Capitolul VIII

ÎNTÎLNIREA

În biroul lui Ols era încă o vie agitație. Televiziunea, presa, radioul, prin reprezentanții lor, flashurile țăcănitoare, încercau să obțină ceva despre care juristul, fie că nu putea, fie că nu voia, se încăpățîna să nu pomenească.

— Singurul lucru pe care îl pot spune, susținea Friedman, este acela că Eva Bodnencovits ar fi declarat unei persoane — care la timpul potrivit va compărea și ea în cadrul procesului — că mărturia făcută de ea împotriva lui John Flemmings fusese falsă. Acceptase doar la insistențele unui prieten, pentru că în fapt ea nu văzuse nimic.

— Așadar, vinovăția lui John Flemmings este în afara bănuielii ?

— Asta o vom demonstra ulterior, eventual.

Ben asculta rezemat de biblioteca imensă din biroul juristului, fără ca Ols să-l fi observat. Deodată îl zări, își întrerupse discuția cu reporterii și veni înspre el :

— Haide, băiete, îl îmbărbătă el, trăgîndu-l după sine.

Reporterii năvăliră asupra lui Ben :

— Nu știu nimic, se apără el. Vizita mea la maestru se datorează altor motive.

Între timp, Ols îl împinse într-o încăpere alăturată și închise ușa în urma lor, zăvorînd-o.

— Să-i ia naiba, mormăi Ols, făcînd un semn spre vizitatorii din birou. Eşti puţin descurajat, reveni apoi spre Ben. Ia loc, te rog, îl pofti el, împingîndu-l aproape cu forţa pe o canapea largă, cu husă roşie.

— Nu atît descurajat cît nedumerit, răspunse Ben aşezîndu-se.

— O ţigară ? îi întinse Ols pachetul.

— Mulţumesc.

— Zici că eşti nedumerit ? zîmbi amuzat bătrînelul.

— Da, ba chiar mai mult. Am impresia că sînt ţinut în mod deliberat înafara evenimentelor.

— Te referi la moartea Evei ?

— Şi la asta, printre altele. Mă îngrijorează însă şi altceva : reacţia d-lui Wood. Aş vrea să ştiu : obişnuiţi să-l ţineţi la curent cu activitatea dumneavoastră ?

— Nu, răspunse scurt Ols. N-am încredere în nimeni.

— Totuşi în mine aţi avut.

— Sper să nu mi-o iei în nume de rău, Ben. Fii sincer şi recunoaşte că nici în tine nu am avut încredere deplină. Cea mai bună dovadă este că din întreg dosarul aflat în posesia mea tu cunoşti doar foarte puţin. Te rog din nou, nu mi-o lua în nume de rău. Riscul afacerii este prea mare, îţi dai seama. Te asigur însă că joci al doilea rol, adică urmezi imediat după mine în ordinea importanţei.

— Maestre, vă rog să mă înţelegeţi, eu sînt un simplu detectiv, lucrez din pură pasiune şi nu-mi sînt proprii ambiţiile de nici un fel. Prin urmare, nu mă interesează cît de important sînt în această afacere, cîtă cotă îmi revine din celebritatea iscată în jurul

ei, ci cît de mult vor dura operațiile de restabilire a adevărului, dacă este posibil sau nu să redăm libertatea lui John Flemmings.

— Firește, dragul meu, nici nu mă îndoiam că gîndești altfel, voiam doar să spun că mi-ești de mare ajutor într-o acțiune care te privește în mod direct.

— Adineaori spuneați ziariștilor că referitor la John Flemmings veți încerca ulterior să-i demonstrați nevinovăția.

— Dar cum aș putea proceda altfel ? Întîi trebuie să descoperim complotul, apoi să dăm de urmele lui John. Doar a dispărut...

— Și dacă se găsește în mîinile atentatorilor ? Dacă ei nu vor zăbovi prea mult și îl vor ucide ?

— Să sperăm că nu o vor face.

— Să sperăm, să sperăm, țipă Ben necăjit. Dar cum putem preveni tragedia ? Cum ?

— Poate că avem o șansă ? ! șopti gînditor Ols.

— Nu cred. Pentru că mersul anchetei dumneavoastră, ritmul ei va fi încetinit de moartea Evei.

— Dragul meu, te-am avertizat că doamna Bodnencovits nu constituie singurul martor util. Pe de altă parte, nu trebuie să scapi din vedere un amănunt destul de interesant : dispariția ei nu este o pierdere numai pentru noi, ci și pentru comisia guvernamentală. Adaugă și posibila ta mărturie referitoare la Jack Bobson. L-ai văzut doar cum s-a ascuns sub masă. Așadar, mai rămîn Frederic Salamin și Canaliá de Mentzel, documente oarecum sigure în arsenalul comisiei. Și dacă vom reuși în cele din urmă să demonstrăm că amîndoi au jurat strîmb, că au făcut declarații mincinoase, vom putea să pretindem,

în numele tribunalului din provincia Smith, o reconsiderare a concluziilor comisiei.

— La asta nu m-am gîndit, recunoscu Ben, mai animat acum. Totuşi mai am o nelămurire. De ce nu doriţi o colaborare cu Arthur Wood ? Eu am discutat cu el şi mi-a promis tot sprijinul întreprinderii unor cercetări separate de cele ale comisiei.

— Am să adaug la ceea ce-ţi spusesem mai-nainte încă ceva : dl. Wood se bizuie pe o poziţie şubredă. În mod firesc ar fi trebuit să se opună constituirii acelei comisii care pentru orice cetăţean cinstit trebuie să fie un prilej de suspiciune. Ei, bine, sincer fiind, mă întreb dacă este vorba doar de o neglijenţă a ducelui, sau de o politică dublă ? Şi dacă face jocul adversarilor săi pentru a şi-i apropia eventual, atunci eu nu sînt dispus să cad în mîna lor. Căci aşa s-ar întîmpla cu singuranţă. De aceea refuz colaborarea cu Wood. Dar să revenim la obiectul cercetărilor noastre.

— Mă rog, conveni Ben, chinuit de întrebări şi de îndoieli.

— Ţie pot să-ţi spun mai multe decît ziariştilor. Doamna Bodnencovits era amanta lui Giuseppe. Nu-i aşa că devine interesant cazul ? chicoti vesel Friedman. Eram convins că nu ştii. Eva asta era o mare şarlatană şi s-a străduit tot timpul să-şi păstreze aerul de ingenuitate, aşa că legăturile ei cu Giuseppe s-au manifestat în cea mai desăvîrşită discreţie. De altfel, între noi fie vorba, Eva nu este chiar străină de moartea soţului său. Se spune că acum cîţiva ani soţul ei a murit de leucemie, dar doctorul Bernard Chapin îmi destăinuia că, după părerea lui, domnul Bodnencovits fusese sănătos tun. Singurul lui cusur

era că bea cam mult și era cam tîmpit, astfel că stătea oarecum în calea ascensiunii nevestei. Da, dragul meu, sînt în posesia jurnalului intim al Evei, în care sînt manifestate dorințele ei de a candida la președinția țării atunci cînd condițiile i se vor părea favorabile. În sfîrșit, să zicem că toate astea sînt simple speculații, deoarece dr. Bernard nu era medicul familiei. Un lucru însă este sigur : că a conviețuit cu Giuseppe în ultima vreme. Lui i-a făcut unele mărturisiri, mai precis au purtat unele discuții mai ample despre asasinat, deoarece și el este amestecat în organizarea complotului.

— Și cum ați aflat ?

— I-am spionat, surîse bătrînul. Mă bizui încă pe cîțiva oameni, să știi.

— Și atunci moartea Evei ?

— Presupun că s-a aflat despre discuția lor iar declarația mea de astăzi i-a pus în gardă și au preferat să o suprime.

— Dar asta înseamnă că și viața lui Giuseppe este în primejdie.

— Exact, dragul meu. De altfel, tocmai de aceea te-am chemat. Va trebui să-l supraveghezi cu atenție, să-l păzești chiar. Iar atunci cînd îți voi spune, să-l aduci înaintea tribunalului.

Capitolul IX

SIMPLE NEMULȚUMIRI

Dacă în timpul întrevederii cu Friedman detectivul se mai întremase puțin avînd impresia că începe să deslușească puncte de reper în tenebroasa poveste, după ce părăsi apartamentul juristului îl cuprinse din nou o stare de deprimare și neliniște. Eliberat de povara logicii bătrînului, o logică rece și implacabilă, din care nu lipseau speculațiile sentențioase, Ben redevenea stăpîn pe gîndurile sale și-și îngăduia o libertate totală propriilor raționamente. Acum, bunăoară, își punea și următoarea întrebare : dacă Ols Friedman reușise să intercepteze o parte a convorbirilor dintre Eva Bodnencovits și Giuseppe, cum explica faptul că nu aflase încă un nume în plus în directă legătură cu atentatul ? Firește, juristul se și lăuda ; de altfel, avea la îndemînă cîteva elemente absolut utile, dar prefera să nu le divulge și altora. Și pentru Ben era cît se poate de neplăcut să fie ținut oarecum deoparte de epicentrul acțiunii. Dar, în sfîrșit, dacă așa stă situația nu are ceva mai bun de întreprins, oricît de enervantă ar fi această ignoranță în care se zbate momentan.

Îndreptîndu-se spre apartamentul agentului Giuseppe, Ben își spunea că mai are încă multe de învățat. Un bun detectiv trebuie să fie informat, să știe găsi amănunte interesante și utile, să știe apoi să le folosească, să le înlănțuiască în logica evenimentelor.

Ori în legătură cu Giuseppe, de pildă, Ben nu cunoștea mai nimic. Adică îl întîlnise de multe ori, discutaseră adesea, constatase că agentul nutrește ambiții mari, că este un temperament nervos, totuși prudent, tenace și sigur de forțele sale. Desigur, informația primită de la Ols Friedman îl surprinsese pe Ben, dar nu exagerat de mult. Atîta lucru prinsese și el, că Giuseppe este omul care nu se dă în lături de la nici o potlogărie. Cum spuneam, însă, Ben era nemulțumit de lipsa de perspicacitate pe care și-o descoperea progresiv primejdioasă în aceste ore dramatice pentru întregul ducat.

— Sînt un idiot, se înjură el furios ajungînd în dreptul apartamentului lui Giuseppe. Se așează pe o bancă în micul square artificial din fața intrării și pe neașteptate se simți rușinat de misiunea ridicolă pe care o îndeplinea : spion ! „Da, își zise el, sînt un mic spion, eu, fostul profesor universitar, am ajuns din detectiv doar un spion. Nu, nu, asta e ceva de netolerat.“ Se ridică hotărît să-și valorifice într-un fel oarecare experiența dobîndită în profesiunea aleasă. Își aduse aminte : Friedman susținuse înflăcărat ideea că, indiferent de rezultatele expertizei medicale, Eva Bodnencovits fusese asasinată. Ce-ar fi să urmărească el însuși această chestiune, acționînd pe cont propriu ? În definitiv, toate luările de poziții manifestate în ultima vreme se caracterizaseră prin opinii strict personale cu privire la semnificația evenimentelor și chiar a căilor de rezolvare pozitivă a încurcăturilor. Reveni, deci, în provincia Segregation și pătrunse în apartamentul doamnei Bodnencovits. Agitația de acum cîteva minute (probabil vreo 30) se potolise, odăile erau pustii, idiotul de Jack Bobson

nu se ostenise să lase nici măcar un polițist de pază. Dintr-una din odăi detectivul auzi la un moment dat zgomote ușoare. Se apropie tiptil și-și lipi urechea de ușă. Zgomotele dinlăuntru erau de fapt niște suspine, cineva plîngea înfundat. Deschise brusc și pătrunse într-o cameră mare, luminoasă, cu mobilă Biedermayer, după aparențe dormitorul Evei Bodnencovits. Dinaintea lui Ben se găsea o femeie în vîrstă cu fața scăldată în lacrimi. Văzîndu-l pe detectiv, îl fixă dușmănos, își întrerupse suspinele și șopti răgușit:

— Și dumneata ești de la poliție? Făcu o pauză apoi continuă repezit: am spus totul, altceva nu mai știu.

— Și ce anume ați spus, doamnă? încercă Ben să o chestioneze.

— Am spus că la orele 10 dimineața, cînd Eva lua de obicei dejunul, am intrat aici cu tava și am găsit-o nemișcată în pat. Am salutat-o, nu mi-a răspuns. Am anunțat-o că i-am adus mîncarea, dar ea tăcea mai departe. Am crezut că s-a supărat pentru ceva, așa că m-am apropiat spre a-i cere scuze. În momentul acela am zărit pe cearceaf o băltoacă de sînge iar în mîna dreaptă două lame, mînjite și ele. Am țipat, apoi am anunțat poliția. Asta e tot.

— Absolut tot?

— Da. Sper că ești mulțumit.

— Oarecum, doamnă. Pentru că pe mine mă interesează altceva. Și anume cine a vizitat-o în ultima vreme?

— Aseară Giuseppe. A rămas pînă dimineața la 7. Ți-o spun fiindcă acum nu mai are nici o importanță. Azi-dimineață, însă, a vizitat-o un domn în vîrstă, Friedman, mi se pare.

— Friedman ? exclamă cu o surpriză involuntară Ben. Ols Friedman ?

— Da, exact, aşa s-a prezentat, juristul Ols Friedman !

— A stat mult ?

— Cam 10 minute.

— Doamnă, cum vă explicaţi următoarea nepotrivire ? Dumneavoastră i-aţi dus dejunul la orele 10 dimineaţa. La ce oră a vizitat-o atunci Friedman ?

— Cred că era 8,35.

— Bine, dar dacă dvs. aţi intrat prima oară abia la 10 ?...

— N-am afirmat asta. Eu ţi-am povestit doar cum am găsit-o moartă.

— Aha ! Prin urmare cum s-au petrecut lucrurile ?

— La 8,35 a sunat domnul de care pomeneam. M-a rugat să-l anunţ doamnei, ceea ce am şi făcut. Mai precis am bătut în uşă şi am întrebat dacă primeşte pe un oarecare Ols Friedman. Ea mi-a răspuns că poate să intre imediat. L-a primit chiar în dormitor.

— Părea surprinsă cînd ai anunţat-o, sau nervoasă că ai trezit-o ?

— Nu, după voce mi-a făcut impresia că era foarte calmă.

— În timpul cît a durat întrevederea ai mai fost chemată ?

— Nu.

— Ols Friedman arăta bine dispus cînd a plecat ?

— Era vesel, l-am condus chiar eu şi am văzut foarte bine. Fredona o melodie, pare-mi-se „Blond Katy".

— Mulţumesc, spuse Ben, părăsind apartamentul. Senzaţia că joacă un rol neînsemnat, poate chiar penibil, deveni şi mai apăsătoare. De ce Friedman nu-i pomenise nimic de vizita făcută ? Şi, mai ales, de ce nu obţinuse el însuşi informaţiile de care avea nevoie, de ce îl trimisese şi pe el, Ben ? Oricum, îl bucura descoperirea făcută, într-un fel asta îi mai dădea puţin curaj, îl făcea să-şi revendice din nou perspicacitatea chiar dacă nu obţinuse nimic concludent.

Capitolul X

PROLOGUL ÎNTÎLNIRII CU ARMAND DE FABRE

Revenit în preajma locuinței lui Giuseppe, Ben se odihni aproape o oră în squarul de la intrare, apoi se instală în cafeneaua de vis-à-vis. În tot acest răstimp nimeni nu ieșise sau intrase în apartamentul pe care-l supraveghea. Ba nu, ieșise lacheul (detectivul îl cunoștea), care nu zăbovise decît puțin făcînd unele cumpărături la magazinul alimentar. După cîte știa el, Giuseppe se găsea la serviciu, dar era interesant — întrucît se temea pentru viața agentului — de observat dacă unele persoane străine dau sau nu tîrcoale locuinței lui. De abia în jurul orelor 14,30 îl văzu pe agent întorcîndu-se. Pe figura lui, care arăta extrem de jovială, Ben nu sesiza urme de regret pentru moartea amantei. Giuseppe sosise singur și detectivul se stăpîni cu greu să nu-l viziteze. Se gîndea, firește, la doamna Flemmings care afirmase că și agentul participase la arestarea lui John. Dorea deci cu atît mai mult să încerce o lovitură cu cît înafară de el și Armand de Fabre — parțial și dl. Wood — nimeni nu-i dăduse crezare. Cît despre tribunal, acesta îi respinsese fără discuție plîngerea. Poate eventual procurorul Dutrois Peronis să i-o primească, dar în momentul actual nu era o treabă oportună. Ben ar fi riscat o acțiune pe cont propriu, însă Friedman îi interzisese cu strictețe orice gest, sfă-

tuindu-l stăruitor să se abţină. Se temea probabil de o gafă care putea să-i îngreuneze ancheta. Totuşi, Ben îl mai întrebă o dată pe Ols dacă nu i se poate permite o cît de mică libertate de acţiune. Răspunsul fu categoric nu. Trebuie să mai aştepte, susţinu juristul, va primi indicaţiile cuvenite la timp. Cam pe la orele 15, Ben fu nevoit să-şi încordeze la maximum atenţia. În apartamentul lui Giuseppe intrase Pierre de Labrouillet. Ceva nu i se păru în regulă detectivului. De cînd şeful îşi vizitează subalternii, mai ales cînd este vorba de un asemenea om ? „Aici se ascunde ceva", îşi zise Ben, alegîndu-şi un loc cu o şi mai bună vizibilitate. „Dacă a venit să-l ucidă ?" se gîndi el în căutarea unei decizii. Îi telefonă din nou lui Friedman şi acesta îi răspunse că dacă agenţii nu părăsesc locuinţa în 15 minute, să intre şi el. Ben reveni la locul de veghe copleşit de emoţie. Se afla înaintea unei posibile confruntări dramatice, violente, din care se puteau trage concluzii de mare însemnătate. Acum se simţea repus în drepturile sale, avea în sfîrşit de îndeplinit o misiune importantă. Tot ce-şi dorea era să nu-l piardă pe Giuseppe, poate el era singurul om de la care să aştepte informaţii despre John Flemmings. Dar toate emoţiile se dovediră în curînd ridicole. Nu trecuseră nici 5 minute de cînd vorbise cu Friedman şi cei doi agenţi părăsiră apartamentul, cu o notă de veselie pe chip. Furios şi dezamăgit, Ben porni în urmărirea lor. Se urcă în primul lift, trecu la intersecţie pe semaforul roşu, Paolo fluieră înnebunit, şi-i ajunse din urmă. Amîndoi coborîră la etajul în care erau instalate birourile agenturii secrete. Ben se ascunse după un vas uriaş în care creştea o tufă de lămîi şi de acolo îi urmări

cum pătrund înlăuntru. Puțin în urma lor sosi și Arthur Wood, fără escortă, și intră și el. Detectivul fu pe punctul de a-l opri, dar apoi se răzgîndi, considerînd că ducele nu este probabil dispus să-l vadă. Totodată asta ar fi însemnat să se desconspire, lucru cu totul interzis. Acum Ben se socotea liber cîteva ore, de altfel trebuia să se pregătească pentru întîlnirea cu de Fabre. Luă deci din nou liftul, de data aceasta în sens invers, spre barul „Texa". Nu scăpă fără un incident neplăcut. Paolo reuși să-l oprească și-l amendă pentru încălcarea regulilor de circulație. Punînd la socoteală că Ben nici nu se oprise la semnalul agentului, Paolo îi dublă amenda.

— Du-te dracului, dobitocule, îl înjură detectivul după ce plăti. Apoi își continuă coborîrea spre barul „Texa".

Aici îl întîmpină o agitație cumplită, realitate care îi explică în parte vizita domnului Wood făcută serviciului secret, unde probabil se întrunise toată comisia. Și anume o nouă ediție specială, cuprinzînd părerea oficială despre moartea Evei. Medicul legist declara că doamna Bodnencovits se sinucisese, gestul ei fiind motivat prin structura psihică aparte. Eva suferea de o nevroză depresivă și într-un moment de criză își tăiase venele cu lama. Așadar, concluziile comisiei rămîn valabile. În ceea ce privește ancheta juristului Ols Friedman, ziarul era autorizat de către duce să o considere neîntemeiată.

— Prin urmare nimic, mormăi abătut Ben, nimic nu s-a schimbat. Ceea ce îl ului, însă, amuțindu-l, fu o poză clară de a lui, surprinsă în timpul vizitei pe care i-o făcuse juristul. Dedesubtul ei se punea întrebarea: „Detectivul Ben intră în scenă?" Alte

amănunte nu se dădeau, în schimb pentru Ben era suficient şi atît spre a se nelinişti. Principala indicaţie primită din partea lui Friedman era de a nu se desconspira ; ori fotografia, chiar neconcludentă fiind îi zădărnicea de acum înainte eforturile. Se gîndea mai ales la de Fabre, un om întotdeauna foarte bine informat, care, firește, îi va cere lămuriri. Şi ce-i va putea răspunde ? Apoi ce va spune Friedman ? O, desigur, Ols n-are ce să-i reproşeze, fotografia a fost realizată tocmai în biroul său. Trebuia să fi întreprins ceva el însuşi pentru a evita publicarea ei. Deci dacă greşise el, n-are acum decît să tacă.

Capitolul XI

ARMAND DE FABRE

La orele 17 fix, Armand de Fabre se aşeză la masa ocupată de Ben cu multă vreme înainte. Avea aerul omului abătut şi uşor dezorientat. Se îmbrăcase sobru, în costum închis, înfăţişarea lui era mai degrabă a unui diplomat subtil, ceea ce şi era într-un anumit fel, decît a unui consilier special. De altfel şi sarcinile asumate în privinţa anchetei îl scoteau din cercul preocupărilor mărunte pe care le realiza în jurul ducelui.

— Hello, Ben, salută de Fabre, întinzîndu-i mîna.

— Hello, Armand, răspunse acesta. Ai veşti bune ?

— Nu prea, recunoscu de Fabre, plecîndu-şi privirea. N-am reuşit să stau de vorbă cu nici unul dintre martori. Frederic Salamin a fost tot timpul într-o şedinţă a consiliului său de administraţie, iar Canaliá de Mentzel s-a învîrtit toată ziua pe lîngă duce, aşa că mi-a fost imposibil să-i abordez.

— Nici eu nu am veşti prea bune, îl informă Ben. Ezita să-i spună ceea ce aflase de la Ols, firește fără să-i pomenească numele. Pînă la urmă se hotărî totuşi să-l încunoştiinţeze de unele lucruri.

— Am aflat că doamna Bodnencovits a fost amanta lui Giuseppe.

— Bănuiam, îl întrerupse de Fabre. De altfel bănuia tot ducatul. (Ben se înjură iarăşi pentru igno-

ranța lui.) Cum ai descoperit, mai bine zis cine ți-a confirmat ideea ?

— Menajera, minți Ben. De fapt nu mințea prea mult, căci într-adevăr menajera îi spusese acest lucru. Dar, continuă el, asta nu mi se pare de prea mare importanță.

— Cu Giuseppe ai vorbit ? interveni de Fabre.

— N-am reușit, a fost mereu reținut de Pierre de Labrouillet... Ascultă, Armand, se interesă Ben, cum privește ducele ancheta juristului Friedman ?

— A, da, te-am văzut la el. Ce căutai acolo ?

Ben se așteptase să i se pună o asemenea întrebare, așa că își pregătise din timp răspunsul, deși minciuna îl întrista puțin, mai ales că o făcea înaintea unui prieten.

— Pur și simplu voiam să mă consult cu el. Cunoști, sau ai auzit probabil, de bunele noastre relații, așa că îmi închipuiam că Ols o să mă ajute.

— Și ?

— Bătrînul este inaccesibil.

— Păcat... Domnul Arthur Wood se poartă extrem de ciudat în ultima vreme. Cînd a citit în ziar știrile despre ancheta întreprinsă de Friedman, a avut o criză, un acces de isterie. Țipa, mai precis urla, susținea că juristul trebuie azvîrlit în închisoare, că este un mincinos și un escroc. Din fericire, constituția noastră permite libertatea deplină a opiniilor, așa că nu poate să-i facă nimic. Unde mai pui că bătrînul este și jurist de profesie !

— Nu ți se pare ciudată reacția ducelui ? În mod normal, ar fi trebuit să întîmpine cu simpatie acțiunea lui Friedman.

— Tocmai asta mă ingrijorează și pe mine. Deși ne-a promis tot sprijinul, nu prea întreprinde nimic în acest sens. E adevărat că nu ne stînjenește, dar se arată complet dezinteresat de activitatea noastră. Se poate să fie de vină numeroasele sarcini pe care le are de rezolvat acum, dar cine să știe ?

— Și moartea Evei Bodnencovits cum a primit-o ?

— Destul de liniștit. Și-a însușit repede concluziile medicului legist.

— Dar tu ce părere ai ?

— Cred că buletinul medical este just.

— De Fabre, se înflăcără Ben. Dacă Ols are dreptate, nu ți se pare ciudat ca tocmai primul martor să dispară ?

— Poate să fie numai o coincidență.

— Nu este exclus, firește. Dar e puțin probabil, după părerea mea.

— Ai alte dovezi ?

— Nu, nu am alte dovezi. Este o simplă speculație. De fapt, Ben urma cu fidelitate ideea bătrînului Ols în această privință. E adevărat că nici juristul nu-și argumentase suficient de convingător ipoteza, dar pentru detectiv fusese îndeajuns de limpede chiar și numai pe motivul că dorea un curs nou anchetei.

— Ascultă, Ben, îi întrerupse Armand șirul gîndurilor, să-ți mărturisesc ceva, firește un lucru strict secret.

— Poți să te bizui pe mine, îl asigură detectivul.

— Dragul meu, spuse cu tristețe de Fabre, probabil că mîine sau poimîine o va afla întreaga

populație a ducatului. Ceea ce, desigur, nu înseamnă că nu va trebui să păstrezi discreția cuvenită. Ducele pregătește război împotriva subsolului !

— Nu se poate, exclamă uluit Ben. Doar tocmai pronunțîndu-se împotriva lui a cîștigat campania electorală. Nu se poate, nu, nu, țipă detectivul emoționat.

De Fabre ridică neputincios din umeri.

Capitolul XII

SUBSOLUL

Problema teritoriului anexă situat sub etajele ducatului constituia, oarecum, chestiunea esențială a politicii interne. Ca oriunde aiurea, la subsol era concentrată o mare parte a elementelor vitale ale blocului : sala cazanelor, spălătoriile, bucătăriile, hotelurile pentru turiștii străini, cîteva secții industriale aparținînd lui Frederic Salamin, serele, garajele, depoul lifturilor etc. Aici lucrau zi de zi, noapte de noapte, cu o hărnicie istovitoare, aproximativ 300 de muncitori, aproape o treime din întreaga populație a ducatului. Configurația lor etnică era extrem de variată, rasele, religiile, convingerile politice amestecîndu-se de-a valma. Predominantă era populația de culoare, o grupare ce a cunoscut de-a lungul istoriei nenumărate bătălii pentru cîștigarea drepturilor ei. Ducatul avea o vechime de aproximativ 200 de ani și fusese întemeiat dintr-o națiune cu totul necunoscută, dată fiind structura eterogenă a populației. De-a lungul existenței sale ducatul și-a consolidat o economie destul de înfloritoare, locuitorii sporindu-și continuu veniturile ; pe scurt, s-ar putea spune că își consolidase un nivel politic și social aproape de limitele demnității. Avîntul acesta, însă, a atras după sine și întărirea clasei direct producătoare, al cărei standard de viață a și rămas consec-

vent sub standardul clasei profitoare. Într-o asemenea situație grevele au cunoscut o amploare din ce în ce mai mare, fapt care i-a determinat pe conducători — pentru a nu satisface revendicările — să apeleze la măsuri drastice. În ultimele două decenii, în special, conflictul devenind mai violent ca oricînd, armata intervenea și mai brutal, iar presa, radioul și televiziunea se străduiau din răsputeri să educe opinia publică în sensul oprobiului față de locuitorii subsolului. Cît de mult s-a reușit, a demonstrat-o campania electorală, cînd Arthur Wood a cîștigat voturile a 96% dintre alegători. Dl. Wood și-a sprijinit candidatura prin cîteva idei de răsunet. În primul rînd repudierea politicii de escaladare a războiului cu subsolul. „Această clasă producătoare, declarase el, are întreg temeiul de-a-și revendica drepturile sale." În al doilea rînd, se pronunțase hotărît împotriva practicii segregaționiste. Este adevărat că vîrfurile provinciei Smith, specializată în creșterea porcilor, se manifestaseră cu nemulțumire — aici fiind mulți locuitori de culoare — dar asta n-a putut schimba soarta voturilor. În cele din urmă, convins de inutilitatea opoziției, însuși porcarul șef, ales prefect al provinciei, dl. Canaliá de Mentzel, și-a dat sprijinul d-lui Wood. După alegerea lui s-au așteptat măsurile de rigoare. Practicile segregaționiste se mențineau în continuare, confruntarea cu subsolul rămînea o problemă la fel de dificilă. Iar în zilele premergătoare atentatului situația devenise de-a dreptul acută. Și cînd se aștepta în sfîrșit intervenția hotărîtă a ducelui, conform promisiunilor, s-a comis acea încercare de asasinat, absurdă și jignitoare pentru orice democrație care se respectă.

Iată de ce Ben primise vestea escaladării războiului cu surprindere și neliniște. Războiul, păgubitor și inutil, nu promitea altceva decît slăbirea ducatului, impopularitatea lui Wood și sacrificii în bani și materiale. Detectivului îi era de neînțeles o asemenea schimbare de atitudine. De altfel, nici de Fabre nu găsea o explicație cît de cît onorabilă. Și dacă inițial Ben refuzase să creadă, nădejdile vagi îi fură infirmate mai repede decît se așteptase chiar și de Fabre. Abia trecuseră două ceasuri de la întîlnirea lor, că o ediție specială publica integral textul semnat de duce cu privire la măsurile luate în scopul rezolvării conflictului dintre subsol și etaje. „Întrucît însăși securitatea personală a d-lui Wood, se spunea în comunicat, este pusă sub semnul incertitudinii, se înțelege că și siguranța statului suferă de șubrezenie, realitate care impune măsuri energice. În acest sens escaladarea războiului constituie o chezășie a restabilirii ordinei, iar în privința populației de culoare, revenirea la situația de sclavie asigură armonia deplină între cetățenii ducatului. Considerînd că tulburările grave manifestate în ultima vreme sînt în directă legătură cu acești factori de dezechilibru, parlamentul a aprobat schimbarea liniei politice a d-lui Wood. În funcția de comandant al trupelor de escaladare a fost numit, prin decret, dl. Frederic Salamin."

Capitolul XIII

GIUSEPPE

Reacţia subsolului ofensat se manifestă cu o promptitudine la care locuitorii de la etajele superioare nu se aşteptau. La cîteva minute după difuzarea comunicatului guvernamental se opriră lifturile, astfel că scările şi coridoarele deveniră tixite cu oameni obosiţi, sleiţi, transpiraţi. Apoi se întrerupse circuitul electricităţii. Fiind încă ziuă se mai putea umbla, scrie şi citi, în schimb studiourile de radio şi televiziune, telegraful, îşi încetară emisiunile pînă fură găsite şi puse în funcţiune nişte grupuri electrogene speciale. Drept urmare un flux impetuos începu să înainteze spre birourile ducale. În vreme ce chiar sub picioarele oamenilor se pornise o canonadă îndrăcită, aici, sus, cetăţenii se pronunţau insistent pentru revenirea la o politică raţională şi demnă. Ben, care se găsea în biroul juristului Ols Friedman, asculta bubuitul tunurilor şi răpăitul mitralierelor şi privea, în acelaşi timp, torentul cetăţenilor nemulţumiţi în scurgerea lor spre sediul ducelui. Se gîndea cu tristeţe la Arthur Wood, la prietenia lor de mai de mult şi încerca să înţeleagă temeiul în baza căruia ducele îşi schimbase atît de brusc linia de conduită.

— Al dracului să fii, d-le Wood, mormăi Ols Friedman într-un moment cînd, la o explozie puternică, geamurile biroului său zdrăngăniră. Juristul îl

fixă pe Ben atent și pătrunzător, ca și cum în persoana lui ar fi găsit o explicație la ceea ce se petrecea.

— A mai scăpat de un adversar, spuse Ols pentru sine; Frederic Salamin, adăugă el, malițios acum, iar eu am fost tras pe sfoară!

— Domnule Friedman, se ridică deodată Ben, aveți să-mi transmiteți ordine noi? Ols nu-i răspunse imediat. Într-un tîrziu se apropie de el și-i prinse umărul.

— Vei îndeplini o sarcină grea, Ben, zise el. Trebuie să-l răpești pe Giuseppe.

— De ce să-l răpesc și să nu-l arestez?

— Pentru că tu ești detectiv particular și nu beneficiezi de acest drept. Asta, în primul rînd. În al doilea, dacă ar fi să-i lansez o citație, nu s-ar prezenta. Și, în sfîrșit, în al treilea rînd, nu am siguranța că, apelînd la serviciile poliției, nu s-ar întîmpla și cu Giuseppe același lucru care s-a întîmplat și cu Eva Bodnencovits. Odată introdus în tribunal, însă, este al meu și de aici nu-l scoate nimeni, înainte de a-mi face mărturisirile de rigoare.

Ben părăsi apartamentul lui Friedman și porni pe jos spre casa lui Giuseppe. În drum îl întîlni pe Paolo stînd la semafoarele oarbe acum. Moțăia în cușca lui. Ben îi arse o palmă peste ceafă, polițistul tresări.

— Salutare, șomerule, îi spuse cu o bucurie răutăcioasă detectivul.

— Du-te dracului, mormăi furios Paolo.

Ben bătu multă vreme în ușa apartamentului lui Giuseppe. Cînd în cele din urmă menajera veni să-i deschidă, află că agentul plecase de acasă.

— Trebuie să fie la manifestaţie, îşi spuse Ben îndreptîndu-se şi el spre birourile ducelui, unde se găsea mulţimea agitată. Coridoarele erau tixite de oameni, se purtau pancarte uriaşe în care se manifesta oprobiul faţă de escaladare, se scandau cereri de încetare a războiului. Dinaintea intrării principale a birourilor se instalaseră cîţiva poliţişti înarmaţi, iar printre cetăţeni mişunau agenţii şi spionii lui Pierre de Labrouillet, aceiaşi care nu cu multă vreme în urmă se supuneau ordinelor lui John Flemmings. Răspîndiţi prin mulţime, ei nu făceau altceva decît să tragă cu urechea. Mai ales că, doi dintre ei fiind recunoscuţi, încasară o groază de pumni, încît singura direcţie pe care o mai putură urma fu cea a spitalului. Pe neaşteptate, Ben îl descoperi pe Giuseppe încadrat de un grup de tineri şi pălmuit fără milă. Detectivul alergă într-acolo ; în dezordinea generală, nimeni nu-i sesiză prezenţa. Îl prinse pe Giuseppe de mînă şi-l smulse, tîrîndu-l după el. Agentul, crezînd că Ben i-a venit într-ajutor, îl urmă supus. Abia cînd detectivul îi luă pistolul, cînd i-l împlîntă în coaste şi-i ordonă să se lase în voia lui, înţelese că primejdia în care nimerise era mai mare decît cea de adineauri.

— Unde mă duci ? se străduí el să se informeze.

— Unde ţi-e locul, îi răspunse aspru Ben. Şi te invit să nu încerci să fugi sau să ţipi ! Aşa cum străbăteau coridoarele — detectivul îşi mascase pistolul cu pulpana vestonului — nimeni nu-şi dădea seama ce se petrece de fapt. Arătau ca doi oameni onorabili, care se întorc de la manifestaţie. Ols Friedman îi primi bucuros, apoi îi conduse în sala de şedinţe a tribunalului. Aici nu se găseau decît poliţişti, Dutrois

Peronis, o secretară dactilografă și un aprod care moțăia pe bancheta de la intrare. După venirea lor în sală, însă, agitația se mări, fiind admiși și cîțiva avocați, primarul, și cetățenii care nu se duseseră la manifestație din diferite motive. Curtea de jurați era constituită din Dutrois Peronis, Ols Friedman, procurorul-anchetator și un judecător de instrucție. Giuseppe fu adus înaintea lor și pus să jure că va spune numai și numai adevărul.

— Dar cu ce drept m-ați adus aici ? strigă el furios. Cu ce drept ?

— Domnule Giuseppe, vorbi cu răceală Ols Friedman, fluturînd o hîrtie, tribunalul a emis o citație prin care sînteți chemat să depuneți unele mărturii referitoare la atentatul împotriva ducelui.

— Atentatul este o chestiune care nu privește acest tribunal, se încăpățînă Giuseppe.

— Probabil că dumneata nu cunoști constituția ducatului. Și fiindcă nu o cunoști, am să ți-o explic eu : toate provinciile au dreptul de a judeca nelegiuirile comise pe teritoriul lor !

— Uite ce este, domnule Friedman, se îndîrji Giuseppe, te rog să ordoni eliberarea mea imediată.

— Imposibil, exclamă amuzat Ols. Tribunalul pornește de la premisa că dumneata ești complice la atentat.

— Bine, făcu Giuseppe, și atunci ce doriți de la mine ?

*

Foarte curînd sala deveni neîncăpătoare. Foiau grăbiți gazetarii și fotoreporterii, tineri studenți în

științele juridice, iar printre ei se înghesuia o parte dintre manifestanții atrași de vestea audierii lui Giuseppe în cadrul anchetei conduse de Ols Friedman. La scurtă vreme după deschiderea dezbaterilor apăru și Pierre de Labrouillet. După cîte își dădea seama Ben, proaspătul șef al agenturii secrete era nervos și agitat. Se așezase în ultimul rînd de scaune fumînd mult și grăbit.

— Domnule agent, se adresă impricinatului Ols Friedman, ați fost invitat în cadrul anchetei noastre pentru a răspunde la unele întrebări.

— V-am mai spus-o și dacă este nevoie o repet : nu aveți nici un drept să procedați astfel, își menținu Giuseppe poziția.

— Poate că avem, totuși, zise calm juristul. La timpul potrivit vom dezvălui și motivele. Pînă atunci, însă, vă rog să vă gîndiți la prima întrebare : ați întreținut în cursul ultimilor doi ani relații amoroase cu Eva Bodnencovits ?

— Nu, răspunse Giuseppe mohorît.

— Să intre martora, strigă Ols.

Spre surprinderea lui Ben, în sala de ședințe își făcu apariția menajera doamnei Bodnencovits.

— Numele dumitale, procedă după tipic Friedman.

— Hensi Zinger.

— De cînd ești în serviciul doamnei Bodnencovits ?

— De 15 ani.

— Ce cunoști în legătură cu relațiile dintre doamna Bodnencovits și Giuseppe ?

— Din urmă cu doi ani, cred, domnul Giuseppe făcea dese vizite stăpînei mele. Uneori rămînea noap-

tea în apartamentul ei. Alteori plecau împreună și doamna lipsea de acasă chiar 2-3 zile. Dar asta mai rar. Cel mai adesea dormea la noi domnul Giuseppe.

— Doamna Bodnencovits ți-a vorbit vreodată despre aceste întîlniri ?

— Niciodată. La început doar m-a avertizat că nu am dreptul să pomenesc nimănui despre ceea ce se petrece în casa ei.

— Minte, țipă Giuseppe, minte, ai plătit-o dumneata Friedman, ai plătit-o să devină mincinoasă.

— Vai de mine ! exclamă menajera.

— Liniștește-te, doamnă Zinger, îi luă apărarea Ols. Apoi scoase de sub masă o valiză pe care o deschise în văzul tuturor. Înăuntru erau lucruri bărbătești, lenjerie de corp, trusa de bărbierit, prosoape cu monograma lui Giuseppe. Aceste lucruri, explică Friedman, au fost găsite în apartamentul doamnei Bodnencovits și, după cîte se poate observa, ele aparțin domnului agent. Găsiți oare o altă explicație firească, decît cea oferită de noi ?

Sala fremătă.

— Încetați odată, strigă Giuseppe, luîndu-și capul în mîini. Da, Eva mi-a fost amantă !

— Perfect, țipă de data aceasta entuziasmat Friedman.

Sala vuia, se aplauda frenetic.

— Cînd ai vizitat-o ultima oară ? continuă rechizitoriul juristul.

— Nu știu, șopti dezolat Giuseppe. Nu mai țin minte.

— O să te ajutăm noi, îi replică ironic Ols. Doamnă Zinger, cînd a fost pentru ultima oară în casa amantei ?

— Azi-dimineață, domnule Friedman.

— Îți mai amintești ora ?

— Cred că era 9,30.

Ben tresări. Lui îi spusese că în jurul acestei ore fusese în vizită tocmai juristul și că vizita acestuia fusese precedată de a lui Giuseppe. Îl mințise pe el oare sau fusese menajera zăpăcită ?

— Nu este adevărat, se opuse agentul. Vă jur că spun numai și numai adevărul : am văzut-o pe Eva pentru ultima oară, cum formulați dumneavoastră, la orele 8,30 și nu am zăbovit decît cel mult zece minute.

— A mai fost cineva în casă în urma lui Giuseppe ? o întrebă Ols pe menajeră.

— Nu.

— Să admitem că doamna Zinger se înșală și că realmente Giuseppe a văzut-o pe Eva, vreme de 10 minute, între orele 8,30 și 8,40. Cînd ai descoperit, se adresă din nou menajerei, că doamna Bodnencovits este moartă ?

— În jurul orelor 10, cînd am și telefonat poliției.

— Îți mulțumesc, doamnă Zinger, spuse juristul, sînteți liberă. Și acum, i se adresă lui Giuseppe, situația se complică. După întrevederea dumneavoastră, doamna Bodnencovits moare subit. Medicul legist oficial numit de duce afirmă că este vorba de o sinucidere. Pînă la probe contrarii, acceptăm și noi ipoteza. Se pune însă întrebarea : ce anume a determinat-o să recurgă la acest gest ? Ce anume ați discutat împreună, domnule Giuseppe ?

— Nu mai ţin minte, mormăi agentul.

— Am să încerc să ghicesc eu, domnule, se înfierbîntă Ols. Aţi discutat despre atentat, mai precis doamna Bodnencovits a recunoscut că depoziţia ei în faţa comisei fusese falsă. Şi treaba aceasta nu ţi-a spus-o numai dumitale, ci şi altora. Prin urmare, datoria dumitale era, de fapt, de a o suprima.

— N-am ucis-o eu, se îndîrji speriat Giuseppe. Nu, n-am ucis-o eu. Mi-a spus într-adevăr că ea nu l-a văzut pe asasin, dar că a rugat-o Pierre de Labrouillet să susţină contrariul. Dar nu am discutat prea mult despre asta. Şi ea ştia că nu John Flemmings este omul vinovat, fusese tot timpul în prejma lui, doar. Întîlnirea mea cu Eva a fost pur şi simplu o întrevedere obişnuită, asemănătoare cu toate celelalte de dinainte. O vizitam de cîte ori aveam răgazul cuvenit.

— De ce ai participat la arestarea lui John Flemmings ?

Giuseppe ezită o cilpă, privind în jur cu ochii miraţi şi plini de uimire.

— Mi-a cerut-o Pierre de Labrouillet, spuse în cele din urmă.

— Unde l-aţi dus ?

— Nu ştiu. L-am însoţit doar pe Pierre.

Ben, din locul unde se afla, îl văzu pe Labrouillet cum se ridică furios şi se îndreaptă spre ieşire. „Precis pune la cale o porcărie“ se gîndi el şi porni în urmărirea lui. Nu prea înţelegea bine ce se petrecea, menajera îi declarase cu totul altceva decît ceea ce spusese în cadrul audierii. În schimb, înţelegea limpede că Pierre nu trebuie lăsat cu nici un chip să împiedice desfăşurarea normală a anchetei lui Ols

Friedman. Înainta cu greu și întîrzierea se dovedi extrem de serioasă. Pe cînd reuși în sfîrșit să ajungă la ieșire, în sală se auziră cîteva împușcături, se stîrni o agitație de nedescris și în mijlocul vacarmului Ols Friedman se văzu nevoit să suspende ședința și să o amîne pentru a doua zi. Ben mai avu vreme să-l vadă pe Piere, roșu și înfierbîntat, cu pistolul încă fumegînd în mînă, apoi torentul îl înghiți și-l tîrî după sine, pe culoarele provinciei.

Capitolul XIV

AVOCATUL LUI GIUSEPPE

Presa acorda o atenţie deosebită audierilor din cadrul anchetei lui Ols Friedman. Fotografiile şi titlurile scrise cu litere uriaşe umpleau pagina întîia a tuturor ediţiilor speciale. Se puneau multiple întrebări, se dădeau răspunsuri la fel de complicate, unele chiar fanteziste. Legătura dintre Eva Bodnencovits şi Giuseppe nu constituia neapărat preocuparea principală. Mai importante se consideau declaraţiile agentului cu privire la intervenţiile lui Pierre de Labrouillet în desfăşurarea atentatului. Atît de importante, încît problema escaladării războiului cu subsolul nu-şi găsea decît o sumară şi periferică tratare.

Ceea ce nu însemna cîtuşi de puţin că escaladarea nu prilejuia un motiv grav de nelinişte, precum nici că noul curs al anchetei nu era de natură să semene îngrijorare, nesiguranţă şi chiar suspiciuni.

Ben îşi sorbea amărît cafeaua într-unul din ungherele barului „Texa". Ştia că Armand de Fabre îi va pretinde unele explicaţii în legătură cu răpirea lui Giuseppe, fapt dezvăluit de presă. Desigur, urma să-i expună pe larg caracterul discuţiilor avute cu Ols Friedman şi va repara în parte acţiunea secretă în care se angajase. Însă presupunerea că de Fabre va fi afectat ca prieten îl întrista. Şi totuşi, nu acestea erau problemele cele mai grave care îl preocupau pe Ben. În primul rînd îl derutase mărturia doamnei

Hensi Zinger, depusă în fața Tribunalului din provincia Smith, depoziție în total dezacord cu declarațiile pe care i le făcuse lui, cu ocazia vizitei efectuate în casa Evei Bodnencovits. Punea sub semnul îndoielii probabilitatea ca menajera să-i fi mințit, deoarece acum, cînd se gîndea mai bine, își dădea seama că luînd-o prin surprindere ea nu făcuse altceva decît să reproducă fidel situația așa cum o observase. Prin urmare, Ols Friedman intervenise ulterior și-i determinase o conduită deosebită de cea pe care și-o propusese ea ? Dacă așa se întîmplase, care era motivul ? O altă nedumerire a lui Ben se referea și la neașteptata ușurință cu care se obținuseră declarațiile lui Giuseppe, declarații evident favorabile juristului. Desigur că ele se impun a fi continuate și promisiunea unor dezvăluiri extrem de utile se contura aproape clar. Nedumerirea provenea însă tocmai din dezinteresul manifestat, cel puțin pînă în prezent, de comisia formată de duce. Este oare un semn că la baza tuturor evenimentelor se găsesc rațiuni ascunse și incomode pentru unele persoane de vază ?

Sosirea lui de Fabre îi spori și mai mult neliniștea. Armand îl informă strict confidențial că reluarea audierii lui Giuseppe se va face numai după un prealabil consult medical și numai în prezența unui avocat desemnat să-i apere cauza. Hotărîrea fiind luată de Arthur Wood, avea caracterul de lege, deoarece fusese aprobată și de parlament cu unanimitate de voturi.

— Dar asta înseamnă pur și simplu o obstrucție, exclamă revoltat Ben.

— Nu cred că ai dreptate, îl contrazise Armand. Este absolut normal ca într-un stat democratic orice

acuzat să fie în măsură să-şi revendice apărarea intereselor. Spun asta pentru că, bănuiesc, îţi dai seama ce va urma : în temeiul depoziţiilor, Giuseppe va fi învinuit de complicitate în organizarea atentatului.

— Bine, să zicem că angajarea unui apărător nu contravine constituţiei, dar de ce este necesar controlul medical ?

— Firește că este o formalitate inutilă, în principiu. În cazul de faţă avocatul a cerut-o, probabil, cu intenţia de a amîna dezbaterile, pentru a-şi procura unele date pe care să le aibă la îndemînă în pledoaria sa.

În privinţa celorlalte chestiuni pe care le aveau de rezolvat, atît Ben cît şi de Fabre se văzură nevoiţi să constate că deocamdată situaţia era nefavorabilă. Frederic Salamin, numit de curînd în postul de comandant al trupelor de escaladare, era imposibil de abordat. Eva Bodnencovits murise, Canaliá de Mentzel, cu care de Fabre izbutise în cele din urmă să stea de vorbă, îşi menţinea declaraţia făcută comisiei de anchetă numită de duce. Giuseppe rămînea unica şansă, dar cum el se găsea în mîna lui Ols Friedman, se înţelegea de la sine că acesta va beneficia primul de eventualele rezultate. Mai intrau în sfera lor de atenţie Eduard Probiţki şi Jack Bobson. Probiţki, însă, nu avea nici o părere, pur şi simplu nu văzuse nimic, iar Bobson beneficia momentan de împuterniciri care ridicau bariere serioase între el şi Ben. Un simplu contact cu şeful poliţiei locale risca să se soldeze cu un mandat de arestare — realitate previzibilă în actualele împrejurări excepţionale — deci o învăluire tactică riguroasă, cu şanse de izbîndă, nu era încă posibilă.

Spre mirarea lui Ben, Armand de Fabre nu-i reproşă faptul că-i ascunsese discuţiile avute cu Ols Friedman. Îi spuse, ce-i drept, că le bănuise întrucîtva, pornind de la premisa că juristul trebuia să se folosească de oameni cu discreţie şi chibzuinţă, poliţia fiindu-i, desigur, ostilă. Important era că eforturile lor se conjugau în sensul aceluiaşi scop. Părerea lui de Fabre i se înfăţişă lui Ben ca o invitaţie la colaborare mai amplă şi mai eficace. De aceea îi relată în amănunţime chestiunile asupra cărora găsea că pluteşte o incertitudine. Îi povesti şi despre inconsecvenţa menajerei şi despre faptul că nutrea unele îndoieli cu privire la soliditatea întreprinderii lui Ols.

— Nu ştiu ce să-ţi răspund, mărturisi de Fabre, nu pot să-mi închipui nimic. Ciudăţenia, clară, firește, îmi ridică serioase semne de întrebare, dar fără dezvăluiri mai substanţiale nu putem emite nici o ipoteză. Singura soluţie este aceea de a urmări cît mai atent activitatea lui Friedman şi a tuturor celorlalţi.

Detectivul împărtăşea părerea lui Armand, era de acord cu precauţiunile ce se impuneau a fi sporite, dar îl chinuia nerăbdarea elucidării cazului. Îi era dor de John Flemmings, un dor prostesc, poate, dar în mintea şi sufletul lui Ben el avea cu totul altă întruchipare. Aceea a prietenului regăsit, absolvit de ruşinea publică, repus în drepturile sale. Şi Giuseppe putea deveni un element extrem de util. De altfel, împreună cu de Fabre hotărîseră să meargă pe urmele declaraţiilor agentului de îndată ce ele vor fi socotite definitive. A doua zi, însă, aceeaşi presă zgomotoasă şi inconsecventă veni să aducă ştiri mai mult decît dezolante. Examenul medical exercitat asupra

lui Giuseppe susţinea că agentul suferă de o slăbire acută a sistemului nervos şi că din această pricină este uşor influenţabil. Cu alte cuvinte, juristul Ols Friedman, profitînd de şubrezenia pacientului, i-a sugerat prin hipnoză răspunsurile de care avea nevoie. Nenorocirea era că ducele aprobase concluzia examenului medical şi în consecinţă Giuseppe fu internat la spitalul de nebuni.

Capitolul XV

ESCALADAREA

Cuvîntul cel mai potrivit pentru a defini starea reală de lucruri era ceea ce se numeşte straniu. O succesiune de fapte greu de apropiat unele de altele care scăpau printre degete, lunecau zănatice, manevrate cu abilitate de o forţă necunoscută dar vicleană. Cel puţin Ben se găsea dezarmat, tocmai fiindcă nu reuşise să se orienteze. Nu înţelegea exact nici unul din evenimentele care se desfăşurau. Intenţiile ducelui nu-i erau clare, ale lui Ols de asemeni, iar în privinţa adversarilor, miza lor era lipsa de scrupule. Ceea ce îi preocupa în mod deosebit, era ca anchetatorii legali să-şi dezvăluie toate secretele, situaţia devenindu-le astfel şi mai profitabilă. De altfel, era singurul aspect pe care Ben îl intuise şi din care îşi făcuse o certitudine. Analizîndu-şi acum roadele eforturilor detectivul constata că ele sînt minime. Dar nenorocirea nu se mărginea la atît. Nenorocirea cea mai mare era că nici partenerii lui nu obţinuseră decît vagi succese. Reflectînd asupra acestei chestiuni Ben se gîndea la măsurile făţiş obstrucţioniste luate de duce în legătură cu ancheta întreprinsă de Ols Friedman. Giuseppe, de pildă, fusese smuls din mîinile juristului din motive greu de înţeles. Detectivul nu se îndoia că agentul era perfect sănătos şi că internarea lui într-un spital de

nebuni s-a făcut datorită unor raţiuni tenebroase şi în deserviciul restabilirii adevărului.

Atmosfera în care se desfăşura existenţa ducelui era apăsătoare. Dacă ancheta demonstra ciocnirea de interese între diferite grupări, implicit lipsa de fermitate a ducelui şi chiar o anumită şubrezire a siguranţei statului, escaladarea războiului cu subsolul prilejuia consecinţe din cele mai grave. Chiar pătura indiferentă a populaţiei, fiind lovită în nevoile ei vitale, se pronunţa împotriva politicii ducelui. Practic, întreaga activitate economică era paralizată nu numai prin absenţa lui Salamin, principalul industriaş al ducatului, ci şi prin alte impedimente de ordin imediat. Enormul bloc zăcea în întuneric noapte de noapte, liftierii şomau, în sere se prăpădea recolta, apa se aducea din satul vecin printr-un coridor neutru, cu sacaua, lumea trăia perspectiva înfometării. Ca să nu mai vorbim de victimele făcute de războiul ucigător. Fiecare avea o rudă sau un prieten în subsolul ducatului, pe care-l urmărea primejdia morţii. Fiecare familie avea un ostaş în armata lui Salamin, purtînd de asemeni perspectiva morţii. Şi care naţiune de pe pămînt nu s-ar revolta şi nu ar riposta energic împotriva acelei gîndiri politice care îşi trimite forţa pe eşafod ? Dacă în primele ore de la declanşarea escaladării presa, mai ales, şi chiar o parte a opiniei publice îi neglijaseră consecinţele, preocupate de mersul anchetei, în curînd situaţia se inversă. Ediţiile zilnice publicau ample reportaje despre război, însoţite de fotografii, dădeau informaţii despre numărul victimelor,

criticînd atitudinea belicoasă a d-lui Wood. Deşi radioul şi televiziunea, exprimînd exclusiv punctul de vedere al ducelui, încercau să contracareze ofensiva presei, promiţînd o încetare rapidă a ostilităţilor, impopularitatea lui creştea vertiginos. Era inutil să se justifice războiul prin aceea că subsolul şubrezea siguranţa statului şi implicit bunăstarea locuitorilor. Toată lumea ştia că acest conflict poate fi rezolvat prin asigurarea unor condiţii onorabile de muncă şi prin aprobarea proiectului de lege privind problema drepturilor civile. Singurii partizani devotaţi ai ducelui se dovediră a fi cetăţenii provinciei Smith (minus o parte mică, printre care Friedman, Peronis ş.a.), adică aceiaşi oameni care, în campania electorală, refuzaseră să-şi dea votul pentru Arthur Wood. Pe vremea aceea, însă, principiile călăuzitoare ale candidatului se deosebeau radical de ideile fruntaşilor din Smith, pe cînd acum se întîlniseră în sfîrşit pe un teren de acţiune comun.

Pentru Ben, firește, noua atitudine a ducelui constituia o enigmă. Ca prieten şi colaborator al d-lui Wood, detectivul era dezamăgit şi jignit. Iar în calitatea lui de cetăţean, se temea că escaladarea aduce cu sine primejdia iminentă a unor tulburări grave în existenţa statului. Îi împărtăşi şi lui Ols Friedman temerile, în nădejdea că juristul îi va oferi o explicaţie mai amplă. Dar şi acesta se găsea într-un moment de panică. Înţelegea limpede catastrofa, o condamna, se declara de acord că presa şi opinia publică trebuie să acţioneze cu hotărîre pentru a determina o revizuire a politicii ducelui, însă

nu înțelegea motivele care au condus la o atare situație.

Știrile de pe front soseau cu mare iuțeală și de fiecare dată ediții speciale le făceau cunoscute cetățenilor nemobilizați. În biroul juristului se îngrămădiseră o mulțime de ziare, iar cei doi bărbați le răsfoiau cu înfrigurare uitînd cu totul de afacerile lor referitoare la anchetă.

Sîrguința le fu răsplătită curînd. În numerele de seară apărură cîteva articole cu un profil neașteptat. Anume erau înserate discuțiile avute de reporterii de război cu dl. Frederic Salamin, care declarase că escaladarea este potrivnică intereselor ducatului, că trebuie să se găsească o soluție imediată de conciliere. Ulterior, în cadrul unei conferințe de presă ținută în aceeași seară, dl. Salamin anunță că pregătește un raport amănunțit despre situația de pe front, despre primejdiile pe care le implică escaladarea, precum și propunerea de a se înceta ostilitățile.

— Ei, drăcie, mormăi Ben nemulțumit, tocmai Salamin s-a găsit să facă pe pacifistul. El care e direct interesat și poate motivul cel mai serios de război. Doar pentru profiturile lui se luptă la subsol.

— Înseamnă că este mai deștept decît Wood. Și-a dat seama la timp că impopularitatea lui Wood este în creștere și preferă să piardă ceva de la el — nu prea mult, firește — pentru a intra în grațiile alegătorilor.

— Escrocul, înjură Ben.

— Escroc, neescroc, pentru ducat este mai bine să se pună capăt escaladării, îl contrazise Ols.

— Şi asta e adevărat, recunoscu Ben. Dar mă îngrijorează soarta d-lui Wood.

— Treaba lui, Ben, el s-a lipsit de sprijinul nostru şi şi-a căutat în altă parte sfătuitorii. N-are decît să suporte consecinţele.

— Dar e păcat, d-le Ols Friedman, e o nedreptate...

— Cine să ştie, Ben, unde e dreptatea ? Cine ?...

Capitolul XVI

RĂPIREA. CĂDEREA LUI WOOD

Ancheta, mai bine zis continuarea ei, deveni imposibilă. Întreaga atenţie era reţinută de războiul cu subsolul. Se întîmplau lucruri mult prea grave ca să fie altfel. În dimineaţa următoare, comunicatul promis de Frederic Salamin apăru în presă dezvăluind însă un lucru diferit de ceea ce se aştepta. Ben, cel puţin, avusese convingerea că o discuţie a lui Salamin cu ducele va conduce la un punct de vedere comun. Declaraţia din presă, însă, infirma orice pronostic optimist făcut de oamenii credincioşi lui Wood. Ducele insistase ca războiul să continue, instituí starea excepţională şi dizolvă parlamentul. Armand de Fabre se refugiase disperat şi uluit la Ben, dl. Wood îl izgonise pentru că îl sfătuise să nu procedeze astfel. De Fabre îi relată lui Ben şi discuţia dintre Wood şi Salamin, discuţie furtunoasă, extrem de violentă. Industriaşul susţinuse încetarea imediată a războiului. Ducele amintea mereu de trădare. „Mă găsesc între trădători, ţipa el, tocmai acum să încetăm ofensiva? De ce tocmai acum?“ Salamin părăsise sala de şedinţe înainte de a se termina consfătuirea şi pornise direct pe front, coborînd treptele pe jos.

— Temerea mea cea mai mare este că Salamin nu se va opri aici, spuse de Fabre. Doar a candidat în alegerile trecute, înseamnă că doreşte să preia

conducerea blocului. Şi actualmente a prins cele mai favorabile condiţii. Mai bine zis nu le-a prins ci le-a creat. Hotărîrea de escaladare a războiului nu aparţine exclusiv lui Wood. Ea a fost luată în urma unor îndelungi tratative purtate între el, Salamin, de Mentzel şi Duvalier. Numai că în vreme ce ducele nu mai vrea să-şi plece urechea la sfaturile nimănui, ceilalţi au sesizat imediat pulsul opiniei publice şi şi-au schimbat tactica. Asta este, oftă de Fabre. Îmi pare rău pentru Wood.

— Am impresia că fiecare dintre ei a încercat să-l compromită pe celălalt. Şi din păcate omul păcălit a ieşit tocmai ducele, spuse Ben. Apoi deodată tresări, străfulgerat de o idee : ascultă, de Fabre, strigă el, nu crezi că şi atentatul trebuie pus pe seama aceleiaşi încercări de a se submina unul pe altul ?

— Ştiu eu ? răspunse de Fabre. S-ar putea, reflectă el.

— Ah, dac-am şti unde este John acum, dac-am şti, zise Ben cucerit de ideea care-i trecuse prin minte. Cîte lucruri nu ne-ar explica el...

— Poate că Flemmings nici nu mai este în viaţă, oftă de Fabre. Dacă John a fost folosit ca unealtă — cu sau fără voia lui — s-au gîndit ei să-l facă inofensiv.

— Păcat... Ascultă-mă bine, de Fabre, şi Ols şi toţi ceilalţi se găsesc pe o pistă falsă... Trebuie să pornim de la premisa că atentatul avea raţiuni politice...

— Asta o ştim...

— Nu m-am exprimat bine... Uite ce cred eu, de Fabre. Să recapitulăm puţin situaţia : asupra ducelui se trag mai multe focuri de armă. Asasinul ochеşte prost sau intenţionat prost, un singur glonte nime-

reşte în plin, şi acela loveşte la întîmplare, pe agentul Tippi, probabil o victimă absolut nevinovată. Dar asasinul se găseşte în sală, ori este puţin demn de crezare că în organizarea unui atentat alegerea ţintaşului se face superficial. Acesta e un prim punct nelămurit.

— Să zicem că ochea dintr-o poziţie incomodă, zise de Fabre şi atunci nu mai există dubii.

— Să zicem, fu de acord Ben. Nici nu e prea important, de fapt. Sînt alte lucruri mai de seamă. Ziceam deci că asasinul se afla în sală. Firesc ar fi fost ca agenţii secreţi să-l protejeze pe duce în acele momente de panică. Ori, după cum ai văzut, slujbaşii plătiţi tocmai pentru treaba asta s-au împrăştiat prin sală. Cum de şi-au uitat atît de simplu obligaţiile ? Ţi se pare oare normal ca nişte agenţi, educaţi ani de zile despre felul cum trebuie să procedeze în diferite situaţii complicate, inclusiv în cazurile de atentat, să-şi neglijeze atribuţiile ? Eu cred că nu. Al doilea punct nelămurit, eşti de acord ?

— Parţial, da. Adică trebuie să acordăm şi un minimum de credit panicii create. Să presupunem că şi-au pierdut capul şi ei ca şi toţi cei prezenţi.

— Din moment ce noi doi nu ni l-am pierdut, sînt convins că nici ei nu şi l-au pierdut. Să continuăm, deci. Este arestat John Flemmings, prietenul ducelui. Familia declară că mandatarul ordinului de ridicare era Pierre de Labrouillet. Ducele se declară surprins, promite sprijinul său total în scopul restabilirii dreptăţii. Concomitent, însă, ordonă formarea unei comisii guvernamentale de anchetă. Nu fără a da asigurări că, paralel, va prelua orice date demne de interes. Dar în cadrul audierilor organizate de co-

misie nu sînt admise decît cîteva persoane, excluzîndu-se fără nici o explicaţie, de pildă, chiar familia Flemmings. Exista oare un motiv special ? Iată a treia nedumerire. De acord ?

— Da.

— Bun. Să continuăm atunci. În momentul în care Ols Friedman anunţă deschiderea unei anchete separate cu sprijinul tribunalului din Smith, citînd-o pe Eva Bodnencovits, ducele răspunde iritat şi autorizează o declaraţie prin care critică iniţiativa juristului. De ce ducele ia o astfel de atitudine ? Iată, prin urmare, a patra nelămurire. Al cincilea semn de întrebare : cine a ucis-o pe Eva ? Ulterior apare în scenă Giuseppe, care face o seamă de mărturisiri importante, cum ar fi : Eva Bodnencovits făcuse depoziţii false în cadrul comisiei la rugămintea lui Salamin prin Pierre de Labrouillet. Aşadar industriaşul avea interese precise. Care erau ele ? Mai departe, Giuseppe recunoaşte că a participat la arestarea lui John Flemmings din ordinul lui Pierre. Şi cred că într-adevăr nu ştie unde a fost apoi transportat. În schimb, ducele răspunde din nou iritat, iar medicul îl declară pe Giuseppe iresponsabil, deci declaraţiile lui sînt inutile. De ce a procedat astfel dl. Wood ? Şi o ultimă chestiune : comisia nu a analizat sub nici o formă desfăşurarea propriu-zisă a atentatului (numărul gloanţelor, direcţia lor etc.).

— Nu ştiu, mărturisi de Fabre. Fapt este că unele nelămuriri există şi că ele pot fi luate mai atent în considerare, pot deveni premise în pornirea unor cercetări amănunţite.

— N-am terminat încă, spuse Ben.

Capitolul XVII

CONCLUZIILE LUI BEN

— N-am terminat încă, repetă Ben. Analizînd cele de mai sus mi-am permis să mă fixez asupra unor ipoteze. Şi anume că atît Frederic Salamin cît şi Arthur Wood au organizat atentatul. Arthur Wood s-a mulţumit cu un simulacru, de fapt, în intenţia declanşării războiului. Mai precis folosind pretextul atentatului pentru instituirea stării excepţionale în ducat, Arthur Wood a încercat să şi-i apropie pe Salamin şi pe Canaliá de Mentzel, ambii adepţi ai escaladării. În acest caz este posibil ca John Flemmings să fi tras cîteva focuri în gol, cu simplul scop de a crea panică. Cine l-a ucis, însă, pe Tippi ? Tippi a fost, după părerea mea, împuşcat de oamenii lui Salamin. Industriaşul era perfect informat despre manevra ducelui, colaborînd de fapt la inspirarea ei. Pentru a fi însă sigur că Arthur Wood nu va renunţa la idee şi-a trimis şi el un om care să tragă cîteva focuri în gol, tot pentru crearea panicii (întîmplător e lovit şi Tippi). De ce susţin treaba aceasta ? În primul rînd pentru că în interval de 30 de secunde s-au tras 12 gloanţe. Le-am numărat eu însumi. Ori, cu pistoalele pe care le avem noi se pot trage de abia într-un minut 12 cartuşe. Aşadar s-a tras cu două. În sprijinul afirmaţiei mele vine şi traiectoria lor, deşi intenţia a fost să se tragă drept în sus. Şase însă aveau drept ţintă partea dinspre prezidiu, iar alte

şase erau îndreptate spre fundul sălii. Acuma de ce susţin că nu Flemmings l-a ucis pe Tippi ? Pentru că el era în preajma ducelui, iar agentul de circulaţie a fost lovit din spate, deci de omul lui Salamin. Mă vei întreba de ce industriaşul a acceptat manevra lui Wood ? Arthur a venit cu un program electoral pe care nu avea dreptul să-l schimbe. Şi-a dat însă seama că Salamin, de Mentzel, Duvalier, Bodnencovits şi alţii îi sînt adversari periculoşi şi a încercat să le intre în voie. Şi a pornit de la premisa falsă că războiul ar fi un bun prilej de împăcare. I-a împărtăşit atunci planul lui Salamin care l-a acceptat deîndată. Industriaşul şi-a dat seama că momentan o escaladare a războiului este inoportună şi atunci a înţeles că Wood merge pe calea pierzaniei, fapt ce-i netezea drumul către conducere. După cîte se vede n-a greşit.

— În general s-ar putea să ai dreptate, conveni de Fabre. Dar rămîn încă zone neclare. De pildă, de ce l-au arestat pe John ?

— Ca să-l reducă la tăcere.

— De acord. Dar de ce nu a fost suprimat şi celălalt martor, omul lui Salamin ?

— Probabil că nu s-a ivit un prilej favorabil încă. Dar o vor face, dacă nu au şi făcut-o trimiţîndu-l pe front şi împuşcîndu-l pe la spate.

— La fel de nelămurită este şi problema sinuciderii doamnei Bodnencovits. Ce motive au determinat-o să-şi curme viaţa ?

— Aici cred că trebuie să stabilim mai precis dacă este vorba de o sinucidere sau de altceva. Dacă a fost asasinată s-ar putea să luminăm puţin taina. Ols Friedman a vizitat-o la numai cîteva minute îna-

inte de a-i fi descoperit cadavrul. Mi-a spus-o Hensi Zinger. La Tribunal, însă, menajera a declarat că singurul vizitator al Evei în dimineața aceea a fost Giuseppe.

— Aha ! făcu de Fabre sincer surprins. Așadar și amicul Friedman urmărește ceva...

— Nu știu dacă urmărește neapărat uciderea unor oameni, personal mă îndoiesc, dar în definitiv orice lucru este posibil...

— Ben, zise brusc de Fabre, ții cu tot dinadinsul să dezlegi firele acestor evenimente ?

— Desigur, afirmă hotărît detectivul. Sînt pentru dovedirea adevărului.

— De acord, Ben, numai că ipotezele tale trebuie demonstrate.

— Firește. Asta vom încerca. Am cîteva proiecte pe care trebuie să le discutăm chiar astă-seară.

Capitolul XVIII

ADEVĂRATA CĂDERE A DUCELUI

Dacă pentru unii cetăţeni, ca de Fabre sau Ben, de pildă, rezultatele conflictului dintre Wood şi Salamin erau previzibile, pentru majoritatea cetăţenilor ele veniră pe neaşteptate. Nu fiindcă nu doreau încetarea războiului cu orice preţ, inclusiv cu preţul înlăturării ducelui, ci pentru că omul care susţinea cauza era un partizan recunoscut al escaladării, adică Salamin. Şi de bună seamă că reconsiderarea propriilor sale concepţii nu putea trece neobservată. Dar faptul împlinit era incontestabil acum. Cu de la sine putere, Frederic Salamin încheie un armistiţiu pe termen nelimitat — termen în care urmau a fi discutate toate diferendele existente — cu subsolul, fapt ce atrase furia ducelui, care îl scoase din funcţia de comandant al armatei. Drept răspuns industriaşul îl arestă pe duce şi organiză un plebiscit. Date fiind împrejurările excepţionale Frederic Salamin se instală la conducerea guvernului după care, în cadrul unei emisiuni radio-televizate, îşi reafirmă programul politic expus şi în cadrul plebiscitului : încetarea imediată a escaladării, reinstalarea parlamentului în drepturile sale, negocieri în direcţia rezolvării favorabile a legii drepturilor civile, precum şi a revendicărilor cerute de clasa producătoare. În legătură cu Arthur Wood, noul duce declară că va supune aprobării parlamentului propunerea ca el să fie expulzat

din ducat. Instalarea lui Salamin coincise însă cu patru evenimente care pentru moment trecură neobservate : Giuseppe fusese găsit spînzurat în camera sa şi Hensi Zinger împuşcată în lift. Al treilea eveniment îl cunoşteau numai trei oameni ; Armand de Fabre, Ben şi doctorul Bernard Chapin. Medicul personal al fostului duce, rămas şomer acum, fusese vizitat de către detectiv şi fostul consilier special şi discutaseră îndelung două chestiuni. Bernard Chapin fusese desemnat medic legist atît în constatarea decesului doamnei Bodnencovits cît şi în cazul lui Giuseppe. Acest lucru fusese făcut în secret la cererea lui Arthur Wood. Fiindcă i-o ceruse el, medicul îi promisese concursul. Vizitat acum de Ben şi de Armand, Bernard Chapin se văzu deodată pîndit de primejdii. Se găsea în posesia unor date preţioase, constituind astfel un pericol pentru anumite persoane care ar dori mult să nu existe martori în unele probleme importante pentru ei. Cum pe cei trei bărbaţi îi lega şi o prietenie mai veche şi cum noul duce nu îi socotea printre colaboratorii lui şi probabil că le va şi face unele greutăţi, doctorul se solidariză cu acţiunea lui Ben şi Armand. În consecinţă, le furniză două elemente de bază : Eva Bodnencovits nu se sinucisese, fusese strangulată, iar Giuseppe era sănătos tun. Buletinul fals dat publicităţii îl alcătuise la cererea ducelui. (În momentul în care Bernard Chapin le comunică aceste informaţii, nici Ben, nici de Fabre nu aflaseră încă de moartea menajerei şi a agentului Giuseppe.) Informaţia, cu totul remarcabilă, prilejui terenul unor numeroase speculaţii, dar medicul nu fu în stare să ofere şi alte indicaţii. Ar fi fost interesant de aflat, desigur, motivul pentru care Arthur Wood

determinase însușirea unor concluzii false, motivul pentru care ocolise adevărul. Din păcate, dl. Chapin era în afara acestor jocuri de interese, ele îi depășeau nu numai atribuțiunile, ci și puterea de înțelegere. Dar pentru Ben și Armand de Fabre șirul evenimentelor spectaculoase se strădui să le ațîțe și mai mult curiozitatea, să le mai arunce o nadă. Nici nu se încheiase încă bine discuția dintre ei și o nouă ediție specială de presă avu darul să arunce în luptă elemente senzaționale. Pagina întîia cuprindea o declarație a noului duce cu privire la organizarea și desfășurarea atentatului. Frederic Salamin susținea că așa-zisul complot fusese un simulacru, de fapt, pus la cale de însuși Arthur Wood în scopul creării stării excepționale, favorabilă schimbării programului său politic asumat în perioada campaniei electorale. În sprijinul precizărilor aduse industriașul anunță că predecesorul său, Arthur Wood, îi propusese la o întîlnire din luna aprilie să găsească o soluție de împăcare efectivă, în acest sens el obligîndu-se să dezvolte războiul cu subsolul în virtutea unei formule pe care o va găsi corespunzătoare. „Ducele știa, sublinia industriașul, că în anii trecuți îmi manifestasem dorința de intensificare a escaladării. Dar dl. Wood nu știa că între timp părerile mele în această chestiune suferiseră modificări esențiale", continua Salamin. „Bineînțeles, afirma el mai departe, în conformitate cu noile mele vederi am refuzat colaborarea propusă. Adaug, pentru o cît mai veridică înțelegere, că la discuție fusese martoră și doamna Bodnencovits. Ulterior nu am mai abordat acest subiect, împrejurare ce m-a făcut să cred că ducele abandonase proiectul. După cum se știe el a fost totuși pus în aplicare în modul

cunoscut. La eventuala întrebare referitoare la pricinile pentru care nu am încunoştiinţat deîndată parlamentul şi opinia publică, trebuie să arăt că teama de a nu submina siguranţa ducatului a fost unicul motiv. Nu voiam să facilitez tulburări cu consecinţe grave."

— Aceasta este lovitura de graţie, reflectă Armand de Fabre după ce isprăvi de citit.

— Da, aprobă cu tristeţe Bernard Chapin.

Detectivul, în schimb, tăcea posomorît. Ţinea încă ziarul deschis şi parcurgea a nu ştiu cîta oară rîndurile de-a dreptul uluitoare.

— N-aş fi crezut niciodată, continuă să vorbească de Fabre. N-aş fi crezut că dl. Wood...

— Sînt convins că este o maşinaţiune murdară la mijloc, spuse medicul, sincer impresionat.

— Mie îmi sînt neclare cîteva lucruri, mormăi Ben, mai mult pentru sine.

— Care anume ? îl cercetă cu interes de Fabre. Pe faţa lui se putea ghici o vie curiozitate şi nedumerire. Credinţa sa că Salamin declarase cele de mai sus în ideea distrugerii definitive a adevărului i se părea infailibilă.

— Nu ştiu, poate că mă înşel, răspunse Ben. Dar pentru mine, cel puţin, o asemenea dezvăluire ar fi constituit oricînd o tactică eronată. Să mă explic, continuă el. Cred că Salamin nu este un om prost. De ce a ignorat atunci posibilitatea unei întrebări pe care orice om serios i-ar pune-o ? Şi anume : care sînt motivele schimbării atitudinii sale în privinţa escaladării ? Trebuia să ni se dea o explicaţie. Apoi justificarea tăcerii lui, a nedezvăluirii planurilor ducelui, nu este plauzibilă. Cu toţii ştim că dorea puterea,

prin urmare avem dreptul să-l suspectăm de faptul că în cazul unei ocazii favorabile de a-l compromite pe Wood, nu s-ar fi dat îndărăt. Şi, în sfîrşit, Salamin apelează la un martor inexistent. Mai precis, la un martor asasinat.

— Bine, dar nu sînt excluse din discuţie nişte simple coincidenţe, chiar ciudate fiind ele ! exclamă Chapin. De Fabre îl aprobă tăcut.

— Firește, se declară de acord Ben. Însă oricum industriaşul îşi face un deserviciu. El ţine să sugereze că politica lui se bazează pe stabilitate şi forţă conducătoare. Cum se explică atunci această proprie calomniere ? Tăcerea este o armă a fricii şi a şubrezeniei în astfel de cazuri. Ca să nu mai vorbim că se iveşte încă o întrebare : de ce a fost asasinată Eva Bodnencovits ?

— Probabil că Salamin spune adevărul, şi atunci asasinul este dl. Wood, care dîndu-şi seama, din păcate prea tîrziu, că ascensiunea industriaşului este inevitabilă, a căutat să-şi suprime martorul vinovăţiei lui, reflectă de Fabre.

— Sau şi pentru a-l suprima pe martorul vinovăţiei lui Salamin, replică detectivul.

— Bine, dar atunci de ce a mai făcut industriaşul o astfel de declaraţie ? ridică vocea de Fabre uşor iritat.

— Asta aş vrea să ştiu şi eu, spuse Ben mohorît.

Capitolul XIX

PUNCTE NECLARE

Detectivul își chinuia mintea căutînd răspunsul la întrebări de-a dreptul fabuloase. Ce rol avusese Giuseppe în toată povestea și ce-l îndemnase să recurgă la gestul sinuciderii ? Și era vorba într-adevăr de o sinucidere ? Apoi cine o ucisese pe Hensi Zinger și de ce ? Știrile le aflase în presa de dimineață, dar faptele puteau fi considerate încheiate. Ei, bine, dar atunci există oare un om în întreg ducatul capabil să dea o sugestie profitabilă ? În barul „Texa" unde își lua dejunul, în virtutea obiceiului, Ben îl zări deodată pe Pierre de Labrouillet. Intrase agitat, își aruncă privirile tulburate peste mesele în jurul cărora erau puțini consumatori, șușoti ceva cu patronul, apoi plecă. În curînd la urechile detectivului ajunseră informații neclare, dar nu peste multă vreme televiziunea le confirmă : Arthur Wood dispăruse în cursul nopții, sustrăgîndu-se „judecății poporului", după definiția speakerului. Ben ascultă veștile cu gura căscată, apoi un tremur nervos îl copleși violent. Încă o necunoscută, încă un bolovan aruncat în cristalul adevărului. Era o realitate ridicolă și jignitoare, o rușine publică ! În primul moment Ben se gîndi să-l urmărească pe de Labrouillet, dar își reaminti figura lui agitată și-și dădu seama că șeful agenturii este la fel de uluit și de neinformat. Ar fi, deci, o discuție

inutilă și poate chiar riscantă. Îi telefonă lui Ols Friedman.

— Hello, Ben, îi răspunse acesta bine dispus. M-ai neglijat în ultima vreme.

— Mai degrabă dumneavoastră, maestre, îi răspunse detectivul.

— Treburile, dragul meu, treburile, șopti juristul. Eu îmi continui ancheta.

— Ați aflat ultimele noutăți, domnule Friedman ?

— Ba chiar mai multe decît îți închipui, băiete dragă.

— Arthur Wood a fost ucis ?

— Nu știu, nu cred. Probabil a fugit într-adevăr. Dar nu despre asta e vorba, Ben. Ci despre tine.

— Despre mine ? strigă detectivul surprins.

— Da, dragul meu. Ceea ce mă miră este faptul că te mai găsești în libertate.

— Cum adică ? întrebă sufocat Ben.

— Ei, vezi, spuneam eu că sînt mai bine informat decît tine ? Află, dragul meu, că Frederic Salamin a dispus arestarea tuturor colaboratorilor lui Wood, prin urmare și a ta.

— Aha, se mai liniști detectivul.

— Pare că nu te revoltă prea mult, Ben.

— Ba da, dar sincer fiind mă așteptam la lucruri și mai grave. Totuși, ce este de făcut, maestre ?

— Să te ascunzi !

— Unde ? Doar în ducat oricum te găsește. Iar de fugit nu prea am poftă.

— M-am gîndit și eu, Ben. Cred că trebuie să vii la mine. Aici vei fi în siguranță. De altfel, nu va fi necesar mai mult de 2—3 zile. Vei asista la o lovitură

de teatru formidabilă, îl asigură juristul, după care îți vei recăpăta libertatea deplină.

— Vă mulțumesc foarte mult, domnule Friedman. Însă nu sînt singur... Știți... este vorba de Armand de Fabre și de Bernard Chapin... Nu pot să-i părăsesc.

— Știu, m-am gîndit și la asta. Firește, veniți toți trei, încheie vesel juristul.

— Vă mulțumesc încă o dată maestre, spuse Ben închizînd telefonul. Apoi alergă de îndată în apartamentul lui de Fabre. Aici se găsea și doctorul Chapin, reținut la sugestia lui Ben din seara precedentă pentru a-l putea proteja la nevoie.

— Trebuie să ne refugiem, îi informă Ben precipitat. Salamin a lansat mandate de arestare împotriva noastră.

— De unde știi ? întrebă cu naivitate medicul Chapin.

— Am vorbit cu Ols Friedman. M-a asigurat de tot sprijinul.

— Ne va găzdui el ?

— Juristul afirmă că nu va fi nevoie mai mult de 2—3 zile pînă se va lămuri situația.

— Să mergem atunci, zise de Fabre isprăvind de împachetat.

— Să fiți foarte atenți, îi avertiză Ben. Nu ne predăm nimănui. Firește, cel mai bun lucru este să ocolim primejdia, dar la nevoie trebuie să ripostăm.

Detectivul ieși din apartament, cercetă cu privirea culoarul, apoi le făcu semn prietenilor să-l urmeze. Se ascunseră în dosul cușetei de așteptare, sunînd după liftul pentru provincia Smith. Din fericire, publicul călător avea alte îndeletniciri, astfel că nu era

nici un fel de circulaţie pe culoare, iar cuşeta era pustie. În schimb liftul întîrzia exasperant, semaforul se încăpăţînase în culoarea roşie, probabil dobitocul de Paolo adormise. Deodată, însă, un lift fulgeră pe dinaintea ochilor lor, năvălind spre subsol cu o viteză nebună. Agentul Paolo îl urmărea fluierînd asurzitor. În trecere, Ben avu vreme să-l observe în primul vehicul pe Pierre de Labrouillet, care manevra aparatul pradă unei panici cumplite.

— Aici este ceva neclar, zise Ben. În misiune Paolo nu are dreptul să-l reţină. Poate o fi ceva în legătură cu John Flemmings ? se lumină el deodată, gîndindu-se la nişele secrete din subsolul ducatului. Se hotărî brusc :

— Armand, tu şi doctorul Chapin vă duceţi la Ols Friedman. Eu îl urmăresc pe Pierre. Comunicaţi-i bătrînului că am să vin mai tîrziu. Reuşi să prindă şi el un lift şi porni în goană după şeful agenturii secrete. Aluneca ameţitor de rapid, dar nu avea de ce se teme deoarece Paolo lipsea din post. Pe cînd ajunse jos, însă, mai avu doar vreme să-l vadă pe de Labrouillet cum se urcă într-o maşină, cum demarează asurzitor şi intră în autostradă, în vreme ce grănicerii trag inutil focuri de armă.

— Deci a fugit, s-a expatriat ! constată Ben aproape paralizat. Dar ce dracu s-a întîmplat ?

Îi telefonă din nou juristului.

— Hello, Ben, îl salută el jovial. Prietenii tăi sînt în siguranţă. Ai rezolvat ceva ?

— De Labrouillet s-a extrădat.

— A reuşit deci ? hohoti juristul. Lasă, Ben, am să-ţi explic eu cîndva. Te aştept.

— Am să vin cît mai repede, maestre.

Luă din nou liftul, dar acum pentru a face cale întoarsă. Mergea liniştit, îi convenea chiar o viteză redusă, pentru a se putea gîndi mai bine la semnificaţia emigrării şefului agenturii secrete. Dar Ben nu se ţinu întocmai de cuvînt în privinţa lui Ols Friedman şi întîrzie mai mult decît promisese.

Capitolul XXI

DETECTIVUL BEN PE CONT PROPRIU

Ceea ce-l reţinu pe Ben printre cetăţenii liberi ai ducatului fu o dezminţire pronunţată de duce în legătură cu declaraţia înserată în presa de ieri. Dezminţirea, avînd un caracter dramatic, îl făcu pe detectiv să-şi închipuie că există o oarecare dezordine în ducat, şi că aceasta îi va permite încă vreo cîteva ore de nestingherealã. Probabil că Salamin este prea preocupat acum de alte chestiuni ca să mai aibă răgazul de a emite şi ratifica mandate de arestare. Mai ales că mîna lui dreaptă îl părăsise. Dar să revenim la dezminţirea pronunţată de duce. În ziua precedentă, Ben îşi exprimase unele îndoieli şi rezerve faţă de acuzaţia adusă de industriaş împotriva lui Wood. Nu mică îi fu surpriza deci cînd constată că evenimentele îi confirmau temerile. Frederic Salamin arăta — în cadrul unui interviu — că declaraţia nu îi aparţine, că fusese neplăcut impresionat de apariţia ei. „N-am încredinţat nici unei reviste informaţii referitoare la domnul Wood, sublinia el. Ulterior am aflat că plicul conţinînd textul respectiv a fost trimis în numele meu prin poştă de către o persoană necunoscută. Nu am contestat imediat valabilitatea articolului, în speranţa că de Labrouillet va identifica pe răufăcător şi că astfel vom putea informa mai bine opinia publică. Întrucît proiectul a eşuat, am avut o discuţie violentă cu şeful agenturii secrete. Conse-

cința a fost expatrierea lui." Dacă Ben accepta precizările ducelui în privința declarației, socotindu-le demne de crezare, nu la fel privi și chestiunea lui Pierre. Pentru el nu era suficient de explicit motivul acesta. Se mai adăuga și un aspect nou : fuga lui Pierre însemna și pierderea eventualelor elemente în legătură cu asasinarea menajerei. Șeful agenturii secrete preluase el însuși ancheta, de aceea nimeni nu avusese acces la sursele de documentare posibile. Cel puțin Ben nutrise undeva speranța că va putea discuta cu Pierre și că într-un fel oarecare va reuși să-l determine să-i facă unele dezvăluiri. Dar iată că de Labrouillet nu mai este și totul trebuie reluat pornindu-se de la o necunoscută absolută.

Ceea ce hotărîse, însă, definitiv rămînerea lui Ben printre cetățenii liberi, amînînd refugierea la Ols, fu o întîmplare nu numai ieșită din comun, dar vizînd chiar perspective mai ample de dezlegare a faptelor petrecute în ultimele zile în ducat. După cum se știe, ancheta juristului stîrnise comentarii numeroase și diferite. Este adevărat că acuitatea crizei escaladării o trecuse pentru scurt timp pe planul doi al preocupărilor opiniei publice. Odată conflictul atenuat într-o anumită măsură, însă, readuse în centrul atenției activitatea lui Ols Friedman. Presa consacra ample comentarii referitoare la ambiția bătrînului. Fie că se exprimau rezerve serioase — ținîndu-se cont de stagnarea evidentă a lucrărilor — fie că se apreciau favorabil, chiar cu exagerări pe ici pe colo, eforturile amintite. De altfel, însuși Ols Friedman contribuia substanțial la înscăunarea unei atmosfere care să-i fie extrem de favorabilă. În această după-amiază Ben constată că, mai mult decît lăsau să se întrevadă și

previziunile deosebit de optimiste, lucrurile căpătau un caracter nou, concentrîndu-şi ponderea esenţială în jurul lui Ols Friedman. Numele bătrînului jurist nu numai că era pe buzele tuturor, dar el era pus în imediată legătură cu speranţa lămuririi grabnice a evenimentelor. Ce-i drept, Ols declarase că în cîteva ore intenţiona să dea publicităţii ştiri senzaţionale.

Şi într-adevăr Ben nu regretă că mai rămase încă în libertate amînîndu-şi exilul, chiar dacă era vorba de o măsură provizorie. Provincia Smith lansă un puternic atac împotriva lui Frederic Salamin, dezmin-ţindu-i ambele luări de poziţie. Industriaşul era acuzat de complicitate în organizarea atentatului, de asasinarea Evei Bodnencovits şi a menajerei. Argumentele aduse în sprijin reflectau următoarea situaţie : Arthur Wood împreună cu Frederic Salamin inspiraseră acţiunea şi o aplicaseră efectiv în practică. Escaladarea, însă, a constituit motivul disensiunilor din sînul coaliţiei. În vreme ce Wood nu şi-a dat seama de implicaţiile războiului, industriaşul a înţeles imediat că se impune o politică mai flexibilă, o tactică nouă. Erau singurele posibilităţi de recîştigare a terenului, de recucerirea publicităţii. Numai că Salamin a folosit împrejurările exclusiv pentru sine, în scopul realizării ambiţiilor sale, acelea de a prelua puterea supremă în ducat. În acest sens şi-a luat măsurile de precauţiune necesare, înlăturînd-o pe Eva Bodnencovits, la curent cu întreaga situaţie existentă. Şi aici Ben avu revelaţii surprinzătoare : Ols Friedman şi-l aliase tocmai pe Canaliá de Mentzel în demonstrarea tezei. Prefectul provinciei Smith pretindea că deţine o scrisoare a Evei Bodnencovits, în care senatoarea îl informa despre organizarea şi ţelurile complotului.

Din păcate, ştirile îi parveniseră prea tîrziu pentru a mai putea fi evitat. Dar ele sînt utile în cadrul eforturilor de restabilire a adevărului. În privinţa asasinării doamnei Bodnencovits, se afirma că ea fusese premeditată de Salamin şi că în după-amiaza zilei chiar ucigaşul va fi tradus în faţa Tribunalului din Segregation. Moartea menajerei era menţionată în aceeaşi desfăşurare de fapte : ea fusese împuşcată în intenţia de a o reduce la tăcere totală. Din fericire, nu înainte ca ea să fi lăsat o declaraţie scrisă şi semnată cu mîna ei, cuprinzînd o relatare amănunţită a întîmplărilor din dimineaţa asasinării doamnei Bodnencovits.

Şi, în sfîrşit, ultima revelaţie a lui Ben, favorizată deocamdată numai de presă nu şi de propriile-i concluzii, se referea la atentator. Canaliá de Mentzel şi Eduard Duvalier îşi reafirmau punctul de vedere exprimat în cadrul comisiei. Adică John Flemmings fusese asasinul lui Tippi.

Detectivul, în ciuda avertismentului lui Ols Friedman, nu se mai putu abţine şi poposi în barul „Texa", copleşit de emoţie. Era de necrezut cu cîtă repeziciune i se strecura printre degete adevărul, cu cîtă încăpăţînare i se refuza intuiţia precisă a întregului mecanism care funcţiona dinaintea ochilor lui.

„Chiar cu riscul de a fi arestat, îşi spuse Ben, voi sta aici să-mi limpezesc mintea, să-mi ordonez ideile." Se simţea părăsit, singur şi fără prea multe şanse. Dar pretindea cel puţin o edificare proprie completă.

Capitolul XXI

BARUL „TEXA"

Atmosfera din local era caracterizată printr-o agitaţie febrilă. Datele despre crimele petrecute, intrate în circuitul discuţiilor publice, configurau terenul unor speculaţii mai mult sau mai puţin temeinice, însă conduse cu emoţie şi interes. Se percepea în pulsul aprins figura dominantă a bătrînului jurist, prezent în orice convorbire, în oricare tentativă de elucidare. Fie că era vorba de persoane particulare, fie oficiale, Ols Friedman intervenea masiv. Atît de masiv chiar, încît reacţia lui Frederic Salamin nu interesa pe nimeni. Acum creierul indiscutabil al ducatului era juristul, opinia lui era luată în considerare, activitatea lui părea să fie singura chezăşie a ordinei şi liniştei spre care năzuiau cetăţenii. Se repeta oarecum situaţia ivită în cazul conflictului dintre industriaş şi fostul duce. Şi atunci opinia publică urmărise cu atenţie doar evoluţia lui Frederic Salamin. Dinaintea faptelor împlinite, prezenţa lui Arthur Wood devenise inconsistentă şi nici căderea lui ulterioară nu reuşise să provoace interesul cuiva. El pierduse bătălia din momentul în care fusese expus primului atac. Analizînd noua stare de lucruri, Ben nu era, desigur, impresionat atît de drama ducelui, cît de întorsătura neaşteptată a evenimentelor. Poate mai mult decît oricine detectivul dorea rezolvarea favorabilă a problemelor. Dar, spre deosebire de alţii, nu

cu orice preț. În primul rînd îl nemulțumea, mai exact îl invita la circumspecție, alianța lui Ols cu Canaliá de Mentzel. Prefectul provinciei Smith era cunoscut în întregul ducat pentru vederile sale rasiste. Așadar cum se explică atitudinea lui Ols, democrat prin excelență, intelectual de seamă, refractar oricăror idei politice absurde? „Ciudat", murmură Ben, prins în mrejele încurcate ale afacerii.

Își continuă critica, aducînd în obiectiv soarta lui John Flemmings. Schimbarea convingerilor lui Friedman era de asemeni curioasă. Pînă în ultima clipă juristul îi promisese sprijinul în scoaterea lui de sub acuzarea de crimă, îl asigurase chiar că-l va revedea. În baza cărui motiv își retrăgea Ols cuvîntul? „Iată, își zise Ben, încă o chestiune neplăcută. Și din păcate aceasta va afecta relațiile mele cu juristul, le va influența în rău. Eu nu voi putea accepta niciodată o soluție definitivă. Domnului Wood i-am dat atunci ascultare, considerînd-o un compromis de scurtă durată, dar acum nu o voi mai face." Fără îndoială, detectivul era dezamăgit de maestrul său. Îl impresiona negativ amiciția subită dintre Ols și Canaliá de Mentzel, o considera chiar jignitoare pentru jurist. Avea convingerea că bătrînul o va regreta amarnic mai tîrziu. Și adăugîndu-l și pe John Flemmings razei de activitate a juristului, detectivul își spori motivele suspiciunii. Nu reușea sub nici o formă să înțeleagă rațiunea în virtutea căreia fusese condus Ols spre asemenea concluzii dezastruoase. Ceva rămînea neclar, de fapt multe rămîneau neclare, unele probabil imposibil de aflat, dar altele erau evidente. De pildă moartea menajerei era trecută destul de ușor cu vederea, iar sinuciderea curioasă a lui Giu-

seppe nici nu fusese apropiată discuției. Să fi fost oare ele numai în măsura amintită profitabile ? Greu de priceput, dar investigațiile se impun. Apoi încă un amănunt reținu insistent atenția lui Ben. Pînă astăzi el constituise doar un semn de întrebare notat în agendă pentru a fi cercetat mai tîrziu. Deodată, însă, el se prezenta tot ca o primă urgență. În dimineața în care fusese asasinată doamna Bodnencovits, menajera îi spusese că o vizitase și Ols Friedman. Care fusese scopul venirii lui ? I-l dictase necesitățile anchetei ? Posibil, firește, dar atunci de ce juristul ocolea menționarea ei ? Problema căpăta o înfățișare nouă mai ales acum cînd asasinatul era demonstrat în baza declarațiilor menajerei din care, așa cum văzuse, se ignora prezența juristului. Și oare nu cumva Henzi Zinger căzuse în mîinile aceluiași călău !...

Ben se înfioră. În cazul acesta și el trebuie să dispară. Dacă Ols o ucisese pe Eva și comisese oroarea de a nu purta tratative în prealabil ou Henzi Zinger, înseamnă că nu se va da în lături să și-o îndrepte acum. Era de presupus că menajera îl informase despre declarația făcută detectivului.

— O, dar nu se poate, murmură Ben, merg prea departe cu imaginația. Ols Friedman este supus și el greșelii, dar pînă la crimă nu cred să ajungă. Nu, nu, imposibil... de necrezut...

Îl înspăimîntau propriile-i idei, îi venea să fugă de ele. Dar erau atît de extraordinare, încît aveau efecte paradoxale asupra lui. Pe de o parte logica îl conducea pe un teren aproape ferm, pe de altă parte tocmai neașteptatele rezultate îl împiedicau, îl făceau susceptibil. Oricum, însă, revelația era copleșitoare, și chiar

și în eventualitatea că totul era un produs al unei fantezii bolnave, ea își păstra caracterul remarcabil și numai prin aceea că datorită ei izbutise să-și analizeze obiectul cercetărilor cu luciditate și obiectivitate, refuzîndu-și simpatiile, sentimentele proprii...

— Nu se poate, nu se poate, repeta în neștire Ben, dar pe măsură ce și-o spunea mai convingător, dinaintea ochilor i se perinda, cu o claritate uimitoare, întregul film al evenimentelor. Iată, în rezumat, cum se prezenta el : victoria în alegeri a domnului Wood prilejuise, desigur, o lovitură puternică grupului reacționar. În fața primejdiei, Salamin, de Mentzel, Bodnencovits și ceilalți și-au dat mîna și s-au manifestat ca o entitate politică unitară, lucru ce i-a creat dificultăți serioase ducelui. Influența lor în parlament, posturile cheie deținute de ei fie în guvern, fie în economie, nu puteau rămîne fără rezultat. Astfel s-a căutat o cale onorabilă care să-i permită lui Wood să-și calce cuvîntul și să-și abandoneze angajamentele față de programul cu care își cîștigase alegătorii. Dar în vreme ce Arthur vedea totul prin prisma unei simple diversiuni, ceilalți contau pe haosul inevitabil ce urma să se creeze, ca pe un element hotărîtor, în stare să le deschidă calea spre putere. Wood a comis eroarea de a se angrena în acest joc periculos. De altfel principala sa vină a fost că nu a crezut suficient în programul abordat, că nu s-a înconjurat mai temeinic de oameni devotați cauzei. Pe de altă parte, în tabăra adversă comunitatea de idei era de asemeni aparentă. În momentul în care Arthur Wood a fost scos din scenă, a intrat în rol Frederic Salamin, acesta fiind, tactic, mai aproape de vîrful piramidei. Iată însă că restul colaboratorilor nu s-au

declarat mulțumiți și și-au început replicile încă din culise cu o voce prea tare, ca să nu-l acopere pe vorbărețul ieșit în fața sălii. Atît de tare, încît Canaliá de Mentzel este gata-gata să năvălească în scaunul ducal. Probabil că mîine va face la fel Eduard Duvalier sau altcineva. Poate chiar Ols Friedman. Ba mai degrabă bătrînul jurist, profitînd de neașteptata celebritate, va încerca să pună chiar acum mîna pe putere, înșelat și el de aparenta cordialitate a relațiilor lui cu Canaliá de Mentzel. „O, ce eroare, Dumnezeule !“ murmură Ben.

Capitolul XXII

DESFĂŞURAREA EVENIMENTELOR

Odată stabilit mobilul evenimentelor, lui Ben îi venea destul de uşor să reconstituie desfăşurarea exactă a întîmplărilor. Aşadar atentatul fusese un simulacru, de acest lucru se convinsese. Probabil că într-adevăr John Flemmings trăsese, probabil că fără să vrea îl ucisese pe sergentul Tippi, după cum la urma urmelor tot atît de bine se putea ca altcineva să fi tras. Dar, firește, asta nu avea prea multă importanţă. Esenţială era în schimb arestarea lui John Flemmings ; fie că el fusese într-adevăr eroul împrejurărilor, fie că se încercase, prin îndepărtarea lui, suprimarea unui martor. Ulterior se constituie o comisie de anchetă care preia cu foarte multă uşurinţă declaraţiile unor personaje importante. Între timp, însă, este asasinată Eva Bodnencovits. Arthur Wood îi cere medicului său personal să întocmească un buletin medical fals. Înseamnă că sau ducele însuşi o ucisese, ceea ce pare foarte puţin probabil, sau că Ols Friedman îi era complicele cel mai apropiat. Lucru ciudat, dacă ţinem seama de recentele legături ale acestuia cu Canaliá de Mentzel, dar firește nu imposibil. Ba dimpotrivă, gîndindu-se mai bine, Ben descoperi că de fapt Ols Friedman condusese toate iţele şi că el era forţa din umbră cea mai bine organizată. Anume, profitînd de disensiunile intervenite între complotişti, juristul îi asmuţise pe unul împotriva celuilalt, obli-

gîndu-i să se devore între ei. În sfîrşit, urmează escaladarea războiului cu consecinţele cunoscute şi limpezi pentru toată lumea, pînă la un punct. Adică pînă la limita activităţilor din culise. Apoi se face uz din nou de asasinat. Moare împuşcată Hensi Zinger şi „sinucis" Giuseppe. Cine o ucisese pe menajeră ? Avînd în vedere considerentul că doamna Zinger făcuse depoziţii false (omiterea lui Friedman din şirul vizitatorilor patroanei sale), juristul avea tot interesul să se scape de un martor inoportun. Cu alte cuvinte, Ols Friedman provocase şi această dramă. Iar în privinţa lui Giuseppe, se pare că se comisese o eroare în cadrul audierii lui. Respectiv declaraţia cu privire la unele confidenţe făcute de doamna Bodnencovits prefectului Canaliá de Mentzel era mai bine să fie trecută cu vederea, ţinînd cont de conjunctura actuală. Firesţe, însă, o asemenea treabă nu avea sens să devină motiv de asasinat. Înseamnă că şi Giuseppe era un martor nedorit, în cunoştinţă de cauză cu o parte a maşinaţiunilor. Ce ştia Giuseppe ? Fie că avea dovezi despre complicitatea lui Friedman, despre jocul său dublu, fie că participînd la arestarea lui Flemmings era în măsură să dea relaţii despre locul unde se găsea în prezent. Şi bineînţeles, nu se exclude posibilitatea ca John să ofere elemente noi, capabile să pună într-o altă lumină evenimentele. Ben avusese răgazul necesar pentru a se convinge că elucidarea împrejurărilor trece nu numai prin dificultăţi, dar şi prin interpretări false. El însuşi avusese unele păreri care, deşi în principiu nu fuseseră infirmate, fuseseră atît de serios completate, încît practic primele intuiţii nu contau prea mult.

Rămînea un punct neclar și fuga lui Pierre de Labrouillet. Procedînd însă prin analogie, Ben ajunse curînd să-i găsească o explicație plauzibilă. De Labrouillet îl arestase împreună cu Giuseppe pe Flemmings. Așadar, refugiul lui Pierre constituia o reacție de apărare ? Posibil, desigur. Mai rămînea doar problema în sensul lămuririi unei alte chestiuni : cine anume sugerase procedura ? După toate aparențele, Ols Friedman jucase și aici un rol important. El fusese omul care îl propusese încă de la început pe John Flemmings pentru investitura de țap ispășitor. Numai așa se explică identitatea părerilor exprimate de către membrii comisiei de anchetă. Deci și prezența lui de Labrouillet devenise stînjenitoare, lucru de care el se convinsese cu prilejul suprimării lui Giuseppe.

În concluzie ipoteza cea mai aproape de adevăr, după părerea lui Ben, era că inspiratorul dezordinii fusese Ols Friedman care, profitînd de disensiunile intervenite în lupta pentru putere, se zbătuse să-și netezească propria sa cale. Era, într-adevăr, o tactică uluitoare, foarte inteligentă, detectivul nu putea să conteste atare realitate. Precum nu putea nici să ignoreze recenta greșeală a lui Friedman, aceea de a da prea repede lovitura. Pentru a se urca el însuși în scaunul ducal, ar fi trebuit să acționeze încă din umbră pînă la descotorosirea de Canaliá de Mentzel și Eduard Duvalier. Căci este neîndoielnic că ei se vor pregăti în continuare și vor căuta momentul util cînd să-și instaleze propriile ambiții în fruntea ducatului. Lupta rămîne deci deschisă.

Dar și făcînd abstracție de perspectiva evenimentelor, Ols Friedman, devenit peste noapte idolul du-

catului, este constrîns să limpezească — chiar şi numai aparent — logica împrejurărilor. O eventuală lipsă de perspicacitate l-ar compromite definitiv. Ce intenţionează oare să facă ? În seama cui va pune arestarea lui John Flemmings, pe care şi el îl acuză acum, şi nu fără semnificaţie ? Cum va explica apoi dispariţia Evei, a doamnei Zinger şi a lui Pierre ? Va accepta ideea că Giuseppe s-a sinucis ? Ben nu găsea răspunsul echitabil, deşi unele speculaţii ar fi putut face. Însă ele nu aveau nici un sens. Juristul lucrase într-un stil extrem de capricios şi este puţin probabil că acum va renunţa la el. Cine ştie ce ipoteze spectaculoase vor deveni adevăruri sub puterea lui vrăjitorească ?

De un singur lucru putea fi sigur Ben : că securitatea lui şi a prietenilor săi nu era ameninţată de autoritatea lui Frederic Salamin, autoritate în vizibilă dezagregare. Se hotărî deci să vorbească cu Friedman — firește, fără să-i pomenească nimic despre gîndurile ce-i treceau prin cap — şi să aştepte toţi trei rezultatele definitive, iar apoi în funcţie de ele să-şi propună linia de conduită viitoare.

Capitolul XXIII

VIZITA

Pornind cu liftul său particular înspre provincia Smith, apartamentul juristului Friedman, detectivul imagina mai în glumă, mai în serios, eventuale pericole care l-ar pîndi din partea acestuia. Potrivit ultimelor sale concluzii, Ols beneficia de o mare putere de denaturare a faptelor, de încîlcire a lucrurilor. Dar la fel de amuzat constată că, la drept vorbind, el reprezenta un element fără importanţă, o piesă minoră. Nu prea ştia multe, aşadar juristul nu avea practic motive de ameninţare. Ba dacă adăuga simpatia anterioară în virtutea căreia Friedman îl trimisese la Oxford, Ben cîştigă certitudinea că dacă juristul va intreprinde ceva, acel demers va fi în sensul apropierii lui şi nu al îndepărtării. Şi într-adevăr bătrînelul, jovial şi amabil, îl primi cu afecţiune, îl îmbrăţişă bătîndu-l uşurel pe umăr. Observîndu-l acum, Ben trecu printr-un moment de panică. Bătrînelul cu figura lui nevinovată, uşor contractată de vîrstă, părea total în afara meschinăriilor pe care i le pusese în seamă ; arăta exact ca un părinte bonom, nemulţumit de minciună şi angajat în spulberarea ei doar din pasiune, fie profesională, fie pur umană. Ochii lui degajau o sinceritate surprinzătoare, impresionantă, şi detectivul simţi chiar o uşoară ruşine. Un sentiment de vinovăţie îl făcu să-şi plece privirile.

— Ce e cu tine, Ben ? întrebă juristul blînd.

— Sînt puţin cam obosit, se eschivă detectivul.

— Vrei să te odihneşti ?

— V-aş fi foarte recunoscător, maestre, minţi Ben.

— Am să te conduc în camera ta.

— De Fabre şi Chapin stau în altă parte ?

— Nu, ai să-i întîlneşti. Mă ierţi că trebuie să vă înghesui pe toţi într-un loc, dar ştii că apartamentul meu este cam mic.

— Vai de mine, exclamă Ben, dar asta nu are nici o importanţă. De altfel, aş vrea să plec chiar în astă-seară. Dumneavoastră ce părere aveţi ?

— Şi eu cred că nu vă mai pîndeşte nici o primejdie. După cum vezi, evoluţia evenimentelor a luat-o înaintea mea. Azi-dimineaţă nu puteam prevedea o asemenea întorsătură.

— Da, mie îmi sînt neclare foarte multe lucruri, scăpă Ben.

— Uite, despre asta o să discutăm mai tîrziu, spuse înţelegător Ols. Întîi să te odihneşti puţin şi apoi discutăm pe larg toate chestiunile care te interesează. Haide să mergem.

Ben îl urma ascultător, pradă unor sentimente paradoxale. Pe de o parte îl enerva incapacitatea de a rezista stînjenelii de care se simţea cuprins în faţa maestrului. I-ar fi plăcut să-i poată vorbi de pe poziţii de egalitate, chiar dacă din motive tactice nu i-ar fi spus tot ce gîndeşte. Pe de altă parte, ardea de nerăbdare să-şi revadă prietenii, să se pregătească de plecare şi apoi să chibzuiască în linişte, să caute împreună soluţia potrivită. Apartamentul pe care-l străbăteau i se înfăţişa detectivului mai vast decît îi plăcea juristului s-o spună. Din antreul larg, cam de

4/4, intrară în sufrageria de 8/8, apoi în dormitorul de 10/10, cu un baldachin uriaș în mijloc și, în cele din urmă, Ols îi arătă o ușă capitonată, masivă, cu închizători baroce sculptate, cu ținte galbene bătute în cercuri pe toată suprafața.

— Cel de al doilea birou, explică Friedman zîmbind vesel. Este locul meu preferat unde mă ascund cînd nu scap de vizitatori. Te rog, îl pofti el apoi, după ce-i deschise ușa. Îl împinse pe Ben ușurel, cu gestul curtenitor obișnuit oricărei gazde. Dar după primul pas, detectivul se simți catapultat înspre tavanul întunecat, de unde se întoarse căzînd jos pe podea. Ușa pocni în urmă sonor. Încă amețit și acuzînd dureri violente, Ben zăcea întins pe dușumea, cînd niște mîini ușoare începură să-l pipăie grijuliu.

— Unde sînt ? reuși el să îngaime după ce se mai întremă puțin.

— În captivitate, i se răspunse. Vocea îl făcu atent pentru o clipă. Venea de departe, foarte de departe, parcă era a lui John Flemmings. Se străduí să privească mai atent în direcția aceea dar leșină și se rostogoli la loc. Din nou îl pipăiră mîinile grijulii, acum fricționîndu-i ușor pielea capului. Încetul cu încetul, lucrurile prindeau contururi precise și în curînd își putu da seama că se află într-o încăpere uriașă, de minimum 12/12, o odaie austeră, cu pereții înalți, vopsiți în alb. În cameră era o sobă veche, un soi de cămin în care era instalat caloriferul ; mai erau niște fotolii uzate și spațioase, iar podeaua era de fapt ciment curat. Nici un covor, nici un tablou, nici un cui măcar. Totul fusese amenajat cu maximum de economie. Înlăuntru domnea o semiobscuritate murdară, odaia nu avea geamuri. Singura lumină

venea de la un bec electric mic, montat direct în pardoseală, ceea ce provoca un joc de umbre bizar. Revenindu-şi de-a binelea din ameţeală, detectivul observă mai multe capete aplecate în cerc deasupra lui şi ochii lor care priveau ţintă păreau neobişnuit de strălucitori. Feţele se amestecau unele cu altele, apoi îşi cuceriră treptat o fizionomie autonomă, în care Ben îl descoperi, mai întîi, pe de Fabre, apoi pe Bernard Chapin.

— Şi voi, deci ? şopti detectivul.

— Da, înclină mohorît capul de Fabre. Ne-am dat seama prea tîrziu. În orice caz nu te mai puteam avertiza, continuă el.

— Hello, Ben, îl întrerupse pe Armand o voce care îl făcu pe detectiv să tresalte din nou. Era John, John Flemmings, în carne şi oase.

— Hello, şefule, îl salută Ben. Acum stătea tolănit într-un fotoliu, între timp captivii îl ridicaseră. Nu mă aşteptam să te găsesc aici.

— Eu da, replică amuzat John. Ştiam că dacă intri în joc pentru mine — şi nu m-am îndoit nici o clipă că aşa se va întîmpla — vei avea aceeaşi soartă.

— Dar cum ai ajuns totuşi în casa lui Ols ?

— El, arătă Flemmings cu mîna spre partea opusă a camerei. Detectivul privi într-acolo şi încremeni de uimire : Jack Bobson ! La orice s-ar fi aşteptat, numai la asta nu. Desigur, neaşteptata captivitate îl surprinsese, dar prezenţa şefului poliţiei locale printre ei o găsea intolerabilă. Cel puţin grupul de prieteni se afla aici din motive serioase, dar Jack Bobson ? Nătărăul, adormitul, poliţistul să împartă aerul — şi aşa aproape irespirabil — cu nişte deţinuţi poli-

tici, militanți pentru o cauză serioasă ? El, unealta ? Pe de altă parte, Ben nu putea, văzîndu-l, să nu constate că investigațiile pe care și le propusese suferiseră de multe neajunsuri. De pildă, nu-l urmărise cu atenție pe Jack Bobson, nu-i sesizase dispariția de pe scena evenimentelor. Și ca orice alt detectiv ce se respectă, Ben nu-și putea scuza greșeala, dimpotrivă și-o imputa violent.

— Dar tu cum ai ajuns captiv ? îl întrebă el.

— Ca și tine, răspunse morocănos Jack.

— Iartă-mă, reveni Ben, nu reușesc să înțeleg ce amestec ai avut tu într-o asemenea complicitate ?

— Lasă-l, Ben, îi luă apărarea, John, ușor ironic.

— Cum adică ? se supără detectivul. După ce depune mărturie falsă împotriva ta îi sari în ajutor ?

— Am glumit, Ben, zîmbi Flemmings. Dar sincer vorbind și Jack a căzut de fraier. Hai, Bobson, povestește.

— V-am mai spus-o de nu știu cîte ori : nu-mi face plăcere să-mi reamintesc mereu de acele lucruri...

— Uite, Ben, am să te informez eu, se oferi John.

— Te ascult.

— Jack Bobson cunoștea, ca și mine de altfel, toate amănuntele organizării atentatului. Ba aș putea zice că știa mai multe decît mine. De pildă, eu n-am aflat decît acum că Ols propusese ideea ca eu să devin țapul ispășitor.

— Tu erai deci informat despre ceea ce se pune la cale, reflectă Ben gînditor. Bănuiam, ce-i drept, dar acum este în discuție o certitudine...

— Eram sigur că vei intui tu ceva, îi făcu un compliment John. Mai mult, sînt sigur că ai mers și mai departe cu speculațiile.

— Într-adevăr, recunoscu Ben.

— Ei, bine, aici greșești. Nu eu am tras, ci Tippi.

— Deci și Tippi făcea parte din bandă ?

— De ce bandă ? replică împăciuitor Flemmings.

— Mă rog, spune-i cum vrei, păru ușor iritat Ben. Continuă, te rog.

— Ce să mai continui ? pufni John. Am terminat.

— Dar cine l-a ucis pe Tippi ?

— Nu știu.

— Interesant, murmură Ben. Dar pe tine de ce te-au arestat ?

— Ți-am spus că în calitatea mea de șef al agenturii secrete eram în cunoștință de cauză cu organizarea atentatului. Firește, mi s-a spus asta pentru ca în eventualitatea că lucrurile iau o întorsătură nedorită, să am posibilitatea de a-l proteja pe Wood. Ols, însă, propusese ca eu să fiu acuzat de tentativă pentru simplul motiv că eram o persoană însemnată și amestecul meu în afacere putea deveni profitabil.

— L-ai văzut pe Tippi trăgînd ?

— Eu nu. De altfel fusesem informat în principiu doar, nu mi se comunicase ziua precisă și momentul declanșării. Instrucțiunile mele erau aceleași : la orice ieșire publică a ducelui trebuia să-i asigur deplina securitate.

— Aha, făcu Ben. Și tu, Jack, de ce te găsești aici ?

— Probabil că este victima aceleiași tactici, răspunse John în locul lui. Jack Bobson știa unde sînt eu, era în posesia unor amănunte semnificative cu

privire la colaborarea dintre Ols și ceilalți. La fel și Pierre. Și atunci, în momentul pe care l-a găsit oportun, Friedman i-a adus aici pentru a-i reduce la tăcere, pentru a se descotorosi de ei. După cum ai aflat, însă, de Labrouillet a reușit să fugă chiar de aici, din pragul ușii. Ceva nu i-a mirosit bine cînd Jack Bobson a dispărut brusc după ușa capitonată și atunci s-a zbătut, a tras focuri de pistol și a reușit să scape.

— Hm ! făcu iarăși Ben, exprimîndu-și nedumerirea. Nu înțelegea cum un om ca Friedman dezăzuse atît de mult. Prin urmare, cam asta e.

— Dar tu ce ai aflat ? îl privi curios și nerăbdător Flemmings.

— Am descoperit și eu cîte ceva, afirmă Ben. Păcat că ipotezele mi se verifică prea tîrziu. Și le relată apoi tot ce aflase sau bănuise, pomenind și propriile-i concluzii.

Capitolul XXIV

ULTIMUL ACT, INUTIL DE ALTFEL, DAR EDIFICATOR PENTRU DRAGOSTEA DE FAST A RĂUFĂCĂTORILOR ŞI O ANCHETĂ DEFICITARĂ

Pentru Ben, calmul cu care priveau situaţia tovarăşii lui de captivitate era cel puţin ciudat. Se resemnaseră ei atît de repede, se plictisiseră, sau ce se întîmplase ? Poate că îşi încercaseră şi ei forţele, străduindu-se să găsească o soluţie eficace. În curînd detectivul se putu convinge că într-adevăr şansele de reuşită sînt foarte scăzute. Aşa cum constatase încă de la început, camera era complet izolată. Mîncarea le era dată prin deplasarea unei mici bucăţi din perete, manevră executată dinafară. Deschizătura era mică şi dublată de o tablă metalică masivă, care umplea spărtura pe toată durata mesei. La fel se întîmpla şi cu hîrdăul pe care îl scoteau din cînd în cînd. În rest nu se întrevedea nimic util, le lipseau uneltele, zidul era dur. Cu alte cuvinte, singura salvare era doar timpul, dacă, eventual, li se va dovedi prieten. Ceea ce era puţin sigur după felul în care se prezentau lucrurile. Oricum, pentru Ben juristul constituia o enigmă. Nu-şi putea explica, şi nici nu concepea, transformarea subită şi paradoxală a unui om. Ols Friedman îi fusese prieten şi protector, corectitudinea şi solicitudinea lui se bucurau de faimă în întregul ducat. Înseamnă oare că de fapt viaţa lui

de pînă acum nu a fost decît un studiu amănunțit, o așteptare prelungă și încăpățînată a conjuncturii favorabile realizării ambițiilor lui ? Destul de mult pentru o asemenea glorie, orice s-ar spune. Chiar dacă a fost nevoit să se înfrîneze adeseori, chiar dacă s-a torturat impunîndu-și masca onestității, astfel de chinuri sînt lipsite de aerul ce le face remarcabile dacă ținta lor nu este alta decît parvenirea. Poate că juristul este un psihopat, cîte nu se întîmplă în epoca acestei civilizații supraaglomerate ? Da, ar fi un punct de vedere demn de luat în considerare. Așa devine mai explicită și comedia înscenată, mai amplă decît ar fi fost necesar. Dar Friedman a dorit ca evenimentele să se petreacă însoțite de fast, de spectaculos și de neprevăzut. Cu toate că pe alocuri a comis greșeli grosolane ce n-ar fi trebuit să scape atenției unor anchetatori serioși. De pildă, vizita riscantă la Bodnencovits, sau constatarea cu întîrziere a utilității suprimării lui Giuseppe. Că între Wood și Ols a existat un acord prealabil, este neîndoios acum. Atunci cînd a devenit clar că agentul reprezintă un pericol real, s-a găsit imediat posibilitatea scoaterii lui de sub observația acelei opinii publice hărțuite de nesiguranța existenței, iar apoi a reducerii lui definitive la tăcere. Și cîte alte erori de calcul nu s-ar găsi dacă ar relua șirul întîmplărilor ? ! Bineînțeles, este prea tîrziu, dar experiența aceasta se impune a fi reținută pentru avertizarea generațiilor viitoare ale ducatului. Cum să o faci, însă, o dată ce stai imobil îndărătul unor pereți masivi ? Cine va reuși să scoată un singur cuvînt capabil să se facă auzit ? Doar dacă nu o va face însuși Friedman. Dacă această poveste nu a fost decît un spectacol jucat cu cărțile pe față,

nu lipsit de umor deşi trist, menit să demonstreze şi insuficienta atenţie a opiniei publice, atunci Ols o va recunoaşte la sfîrşitul comediei.

În orele următoare, Ben avu prilejul să constate că Ols Friedman trata lucrurile cu o seriozitate periculoasă, aproape dementă. Îşi urmărea scopul cu o tenacitate şi o pasiune ieşită din comun. Iată ce se întîmplă : la un moment dat, detectivul îşi simţi gîtul înlănţuit de o funie de sîrmă groasă. La început îşi zise că acesta trebuie să-i fie sfîrşitul. Imaginabil, de altfel, pentru că juristul nu avea nici un interes să-l ţină nici pe el, nici pe camarazi într-o captivitate lipsită de sens. Totuşi, i se părea absurd să se procedeze astfel, sugrumîndu-i pe toţi pe rînd, afară doar de eventualitatea în care maestrul nu ţinea neapărat să facă şi din moartea lor un spectacol dement. Dar juristul nu se gîndea la un spectacol dement, detectivul se convinse de asta cînd laţul, acţionat de o tijă rigidă, coborîtă prin tavan, începu să-l împingă spre uşă. În momentul în care puse piciorul pe prag, acelaşi mecanism secret îl catapultă, frînghia se rupse imediat, uşa pocni sonor în urmă şi Ben se trezi în dormitorul juristului. Aici îl aştepta chiar Ols Friedman jucîndu-se cu un pistolet minuscul.

— Ce este asta, domnule ? întrebă furios şi ameninţător detectivul.

Juristul nu răspunse, îi împlîntă pistolul în spinare şi-l împinse spre uşa care dădea în sufragerie.

— Luaţi-l ! spuse către cineva Friedman şi Ben îşi simţi mîinile încătuşate. Era vîrît între doi agenţi şi-i urma, mai mult tîrîndu-se, într-o direcţie necunoscută.

— Ucigaşilor ! urla Ben zbătîndu-se. O să mi-o plătiţi, nemernicilor ! Şi mai ales tu, porc bătrîn, îl înjură el pe Ols, dar juristul dispăruse.

Eforturile erau însă inutile. Agenţii — detectivul nu-i cunoştea, nu-i văzuse niciodată, părcau mai degrabă străini — tăceau şi-l conduceau pe coridoarele tixite de lume. Fotoreporterii îşi ţăcăneau flashurile, crainicii radioteleviziunii răcneau să acopere vacarmul. Drumul îi era de acum cunoscut detectivului : se îndreptau spre tribunalul provinciei Segregation. „Oare ce caut eu acolo ?“ se întrebă Ben, nedumerit şi curios totodată. Găsea însă că o confruntare juridică este interesantă, ceea ce îl făcu să renunţe la înjurături şi să-şi urmeze ascultător ghizii.

Sala de şedinţe era şi ea supraaglomerată. O mulţime imensă se manifesta zgomotos, doritoare fie de adevăr (de care Ben se îndoia), fie de iluzia lui. Masa juraţilor cuprindea o seamă de personalităţi al căror nume fusese intens vehiculat în ultima vreme : Canalia de Mentzel, Ols Friedman, Eduard Duvalier, Dutrois Peronis ş.a.

„Oare în care boxă voi fi dus ?“ se întrebă detectivul tulburat de atmosfera încinsă statornicită în sală. Agenţii îl duseră în faţa curţii unde, pe un mic piedestal, era sculptată o biblie.

— Jură că vei spune numai adevărul, i se adresă Peronis care prezida dezbaterile în calitatea lui de preşedinte al tribunalului.

„Înseamnă că sînt chemat ca martor“, îşi spuse Ben mai liniştit oarecum.

— Jur că voi spune numai şi numai adevărul, se angajă detectivul.

— Îţi atrag atenţia că declaraţiile mincinoase sînt pasibile de pedepse penale între 3—6 ani, îl preveni Peronis.

— Ştiu, răspunse încet Ben. Dar din moment ce apar aici în calitate de martor, continuă cu vocea ridicată acum, de ce sînt ţinut cu cătuşele pe mîini ?

Sala vui, se auziră şi aplauze, dar şi fluierături. Peronis şuşoti ceva cu persoanele care îl înconjurau, apoi agită clopoţelul pretinzînd linişte.

— Domnilor, strigă el, curtea acceptă cererea martorului. Făcu semn agenţilor să-l elibereze, apoi Ben îşi luă locul la masa ce-i fusese rezervată.

Ols Friedman, în rolul de procuror de instanţă, se ridică pregătindu-şi întrebările.

— Îl rog pe martor, începu el uşor răguşit, să ne spună dacă a făcut parte din cercul de prieteni ai fostului duce Arthur Wood.

— Da, spuse detectivul. Şi am fost mîndru de asta, continuă el.

Mulţimea fremăta. Fluierăturile şi aplauzele, împărţite egal, împiedicară mai multe minute în şir reluarea anchetei.

— Vă rog, linişte, ţipa ascuţit Peronis, agitînd sîrguincios clopoţelul.

În cele din urmă zgomotul se mai potoli puţin, Ols Friedman se ridică din nou.

— Martorul afirmă că este mîndru de prietenia cu Wood. Sînteţi de acord să-i cerem să ne arate motivele acestei atitudini ?

— Da, replică publicul în cor.

— Ai cuvîntul, i se adresă Ols detectivului.

— Am afirmat adineauri că am fost — subliniez : că am fost — prieten cu Wood pentru că i-am

acceptat programul politic şi am fost partizanul îndeplinirii lui.

— Nu discutăm aici probleme de ordin politic, i-o reteză Friedman supărat.

— Să vorbească ! ţipă mulţimea, de data aceasta într-un cor unitar.

— Bine, să vorbească ! acceptă juristul.

— Am spus ce aveam de spus : mi-a plăcut atunci. Descoperirile făcute ulterior, însă, m-au dezamăgit.

— Asta rămîne de văzut, replică Friedman, făcîndu-i cu ochiul amuzat.

— Firește, acceptă Ben, neînţelegînd unde vrea să ajungă bătrînul.

— Aşadar martorul recunoaşte că a făcut parte din cercul intim al fostului duce, sintetiză Friedman. Permiteţi-mi acum să trec mai departe. Îl rog pe detectivul Ben să ne spună dacă în dimineaţa asasinării Evei Bodnencovits i-a făcut acesteia o vizită.

— Da, recunoscu detectivul.

— La ce oră ?

— Exact la 10.

— La 10 exact ? fluieră Ols încetişor a pagubă, cu prefăcută uimire. Eşti sigur ?

— Absolut sigur.

— Ce ai descoperit acolo ?

— Se telefonase deja la poliţie, iar la intrare se înghesuiau o mulţime de curioşi. Doamna Zinger mi-a spus că a găsit-o moartă.

— Te-a văzut cineva la ora amintită ?

— Nu ştiu.

— Este cineva în sală, se adresă Ols Friedman publicului, care să-l fi văzut pe martor intrînd în casa Evei Bodnencovits la ora 10 ?

Nu se auzi nici un răspuns.

— Bine, să trecem mai departe atunci, reveni juristul. Ne vei arăta motivele pentru care te-ai hotărît să o vizitezi pe defunctă.

— Am făcut-o la ordinul dumneavoastră, explodă furios Ben.

Pentru moment se făcu liniște deplină, încetă pînă și respirația. Ols Friedman privea perplex. Apoi se stîrni o hărmălaie cumplită, iar juristul începu să rîdă cu hohote, ținîndu-se cu mîinile de burtă.

— Porcul, urla cineva arătîndu-l pe Ben cu degetul. Vîndutul !

— Lăsați-l în pace, replică altă voce. Nu vedeți că e nebun ?

— Poate că are dreptate, intervenea cîte unul timid, dar era imediat acoperit de vacarm.

— Liniște, vă rog, liniște ! se agita zelos Peronis. Altfel suspend ședința. Suspend ședința, domnilor, răcnea el, și amenințarea își produse în cele din urmă efectul.

— Martorul susține, sughiță Friedman, abia stăpînindu-și rîsul, martorul susține, repetă el, că a îndeplinit un ordin de-al meu. (Hohote, aplauze). Nu, vă rog, protestă el amabil, să-i reamintim domnului detectiv (rumoare) că în societățile avansate, cum este și cea a noastră, se procedează civilizat : a asistat cineva la convorbirea noastră, ai cumva o hîrtie semnată de mine ?

— Nu, zise uimit Ben, înțelegînd dintr-o dată procedeul juristului. Firește, n-avea cum dovedi că Friedman se făcea principalul vinovat de tulburarea ordinei în ducat. Nimeni nu era dispus să-l creadă, probabil.

— Permiteți-mi acum să citez din declarația menajerei Hensi Zinger. Menționez că ea a fost supusă expertizei și că s-a stabilit precis că mărturia îi aparține. Iată ce subliniază defuncta : „La orele 9,45 dim., a sunat cineva la ușă. Deschizînd l-am descoperit în prag pe detectivul Ben. „Bună ziua, mi-a spus el. Aș dori să vorbesc cu doamna Bodnencovits. Îi aduc un plic din partea d-lui Wood." „Îndată, i-am răspuns, să-mi anunț stăpîna". Doamna Bodnencovits l-a primit în apartamentul ei. La numai cîteva minute am auzit un țipăt și am alergat într-acolo. Detectivul Ben dispăruse, am mai văzut trîntindu-se doar ușa. Stăpîna mea zăcea moartă pe covor. Am telefonat imediat poliției. Ce-a urmat se cunoaște". (Rumoare). Domnilor, țipă Ols, aici se încheie declarația. Permiteți-mi, însă, să vă spun cîteva cuvinte deoarece mă simt dator cu unele explicații. După cum știți, în cadrul anchetei întreprinse de noi (gest spre masa juraților) am audiat-o pe doamna Zinger. Inițial a trecut sub tăcere vizita lui Ben, probabil de teamă. Ulterior ne-a adresat această scrisoare. Din păcate ne-a parvenit prea tîrziu ca să-i mai putem fi folositori. Detectivul Ben a avut grijă să o suprime. Din fericire n-a avut nici o bănuială cu privire la scrisoare. Altfel ne-ar fi fost amenințată chiar și viața noastră.

— Minciună, urlă Ben. El este ucigașul, Ols Friedman. Mi-a spus-o Hensi Zinger.

Dar nimeni nu-l mai asculta. Sala huiduia, pînă și pereții se zguduiau de vacarm.

— Percheziționați apartamentul lui Friedman, continuă să strige Ben. Acolo îi veți găsi pe John

Flemmings, Armand de Fabre, Bernard Chapin şi pe însuşi Jack Bobson.

— Nu este adevărat, replică şi Ols fluturînd o hîrtie. Iată aici este o telegramă din ducatul de peste drum prin care ni se anunţă că pe teritoriul său au pătruns mai mulţi transfugi. Deocamdată a fost identificat Armand de Fabre care va compare mîine în faţa tribunalului nostru.

— La moarte cu el, răcnea cineva.

— Ucigaşilor, se zbătea Ben, dar înţelegea că partida fusese pierdută. Ols îşi rezervase un final spectaculos sugerînd ideea anchetei perfecte, explicînd fiecare detaliu. Că la baza procedeului stătea minciuna şi exploatarea credulităţii oamenilor, asta era foarte grav. Dar deocamdată învingătorii sînt tocmai răufăcătorii. Dacă Ben ar mai avea o viaţă înainte a lui, n-ar discuta cu nimeni decît cu contrasemnături. Ce folos, însă, de o idee tardivă ? Pierduse iremediabil, cinismul juristului fusese mai eficace. Dar poate că într-o bună zi adevărul va ieşi la iveală, poate că atunci această mulţime îl va izgoni, poate că într-o zi vor fi posibile relaţii mai echitabile între oameni... Poate, nimic nu se exclude în această viaţă !...

Epilog

PE SCURT DESPRE PERSPECTIVELE LUI OLS FRIEDMAN

— Se înţelege, victoria etc.

— Va muri sau va fi huiduit.

CAFENEAUA VIOLETA

Capitolul I

O PRIVIRE DE ANSAMBLU ŞI UN DECEMBRIE FRUMOS

V-am vorbit adeseori despre oraşul nostru, un oraş ca oricare altul. Şi aici zilele sînt uneori mai urîte, se petrec accidente de circulaţie ş.a.m.d. În ceea ce priveşte toamna aceasta, după un septembrie deosebit de frumos, vremea s-a stricat şi o ploaie teribilă şi mohorîtă s-a abătut asupra noastră, căzînd neîntrerupt pînă în primele zile ale lunii decembrie. Între timp, organizaţia comercială locală a construit un bar nou, învăţătorul Laurian Pomaru şi-a omorît socrul, pe strada *Fericirii* s-au isprăvit lucrările de canalizare şi, în sfîrşit, teatrul a rămas fără director. O sumedenie de întîmplări, unele plăcute, altele mai puţin plăcute. Este adevărat, însă, că din pricina ploilor monotone şi întunecate evenimentele păreau fără greutate, lucrurile nu erau evaluate la proporţiile lor reale, cetăţenii le tratau cu destulă superficialitate. Bineînţeles că nimeni nu *ignora* chestiunile supuse atenţiei publice, dar, cum spuneam, nu ne manifestam cu suficientă oportunitate. Pot afirma că am fost chiar norocoşi în această privinţă. Bunăoară faptul că teatrul local a rămas fără director într-o perioadă dificilă — început de stagiune — putea să pună sub semnul îndoielii însăşi raţiunea de a fi a instituţiei. Şi, totuşi, s-au scurs aproape două luni fără ca un singur cetăţean să fi luat atitudine hotărîtă. Şi ce

ne-am fi făcut noi atunci ? Pentru că deşi se vorbeşte mereu despre o criză mondială a teatrului, la noi în oraş ea nu se manifestă. Mergem cu toţii la spectacole, aplaudăm cu deosebită hărnicie, cu un cuvînt sîntem ceea ce se cheamă un public bun.

Schimbarea de decor petrecută în primele zile ale lunii decembrie avu un efect binefăcător asupra localităţii. Mai întîi pămîntul îngheţă bocnă şi apoi ninsoarea abundentă primeni atmosfera. Cetăţenii se treziră încetul cu încetul din letargie. Doamna Buba, care mai trăia încă, începuse să se plimbe din cînd în cînd pe stradă, singură-singurică, deşi pe ea n-o mai văzusem niciodată într-o astfel de dispoziţie. Bătrînul ceasornicar Fabian ieşise şi el periodic în faţa uşii micului lui atelier, respira cu nesaţ, părea fericit. Tribunalul oraşului judeca fapta învăţătorului Laurian Pomaru în cadrul unor şedinţe publice ce se desfăşurau în sala clubului fabricii de ciment ; un director nou veni la cîrma teatrului. Pînă şi coloritul îmbrăcăminţii se învioră pe neaşteptate. În locul pelerinelor invariabil cenuşii, apărură paltoane, şube, blănuri, căciuli şi basmale. Seara se vindeau castane la fiecare colţ de stradă, tramvaiele păcăneau fericite, la agenţiile loto megafoanele urlau anunţînd un nou concurs excepţional. Într-un cuvînt, viaţa luase un curs favorabil şi asta ne bucura pe toţi. Alteori mergeam la cafeneaua *„Violeta“*, cea plină de fum şi de aburi şi acolo ne povesteam o groază de lucruri. Ne întîlneam aceiaşi dintotdeauna : procurorul Iacob Filip — astăzi mort, fie-i ţărîna uşoară ! — subalternul Clement Ionescu — şi el mort, săracul, — procurorul Beniamin Semenescu şi ex-maiorul Alec Stan. Zăboveam ceasuri întregi, afară decembrie viscolea

furtunos, înlăuntru era cald și lumină. Uneori veneau și profesorul Cicerone Peronis, jovial și prostuț, și Iacob Stan, crispat și adeseori irascibil, dar în ansamblu un tip agreabil și interesant. Bineînțeles că judecam faptele concetățenilor noștri, luam act de toate transformările petrecute în oraș, comentam cu însuflețire, judecam, și fiecare era mai grozav decît oricine. Este, de altfel, un lucru specific la noi : de regulă știm să sesizăm părțile rele, niciodată însă nu găsim resursele necesare pentru a opune un tot perfect. Acum, însă, poate determinați și de iarna frumoasă, discutam mai mult despre aspectele favorabile și se părea că ele ne reținеau atenția în mod deosebit.

În acele seri, procurorul Iacob Filip se dovedea foarte activ și propriu-zis el conducea întregul grup. Oarecum sfrijit, uscat și chel de-a binelea, devenise extrèm de jovial și împărțea, în dreapta și în stînga, amabilități cu nemiluita. Fiecare dintre noi se transformase pe neașteptate în personaj de prim rang. Beniamin Semenescu, frumos și lipicios, avea dinainte perspective nebănuite, Clement Ionescu urma să avanseze, între două sau trei ședințe. Singur Alec Stan părea că nu-și primise răsplata meritată. Iacob Filip nu-i prevedea altă șansă decît revenirea la vechea sa funcție, adică șeful serviciului de pompe funebre. Gras și voinic, Alec Stan asuda zelos, se silea să zîmbească bonom, eventual totuși cu ușoară maliție, dar nu izbutea altceva decît o strîmbătură dezolată. Momentan șoma, nu-i convenea nici o slujbă, probabil și din pricină că văduva colonelului Scrob strînsese parale frumoase, încă nu complet epuizate.

Tîrziu de tot, odată cu ora de închidere, ne despărțeam plini de regrete. Afară iarna ne învăluia rece și viforoasă și ne ghemuiam în mantalele grele și așa ne îndreptam spre casele noastre de pe strada *Fericirii*.

Încetul cu încetul, însă, atmosfera, în virtutea unor cuvenite legi ale transformării, se schimbă. Fie că procurorul Iacob Filip obosise, fie că întîmplarea făcea parte din logica firească a lucrurilor, fapt este că unii dintre noi începuseră să dorească rolul de hegemon. Și mai ales Alec Stan. Curînd nu mai era o idee propusă de procuror pe care ex-maiorul să nu o conteste imediat. Bineînțeles, disputele aveau un caracter limitat și inofensiv, adică se refereau la chestiuni neesențiale. De pildă, în cazul în care Iacob Filip zicea că tramvaiele sînt cam vechi, Alec Stan susținea că procurorul se înșală, că tramvaiele nu sînt prea vechi, că pot fi folosite încă mulți ani de acum înainte.

Într-una din seri, însă, s-a ivit o situație mai puțin obișnuită, dacă nu chiar curioasă. Vreau să spun că spiritul de contradicție al ex-maiorului a adus în atenție o problemă demnă de interes. Era, dacă nu mă înșel, pe la 8 decembrie. Cred că nu trecuse de orele 9 seara, dar, cu totul întîmplător, atmosfera lîncezise și ne pregăteam de plecare. Mai bine zis eram gata să considerăm ziua încheiată, nu aveam nimic nou de a ne comunica. Și totuși ideea că trebuia să ne reîntoarcem atît de devreme pe la casele noastre îl nemulțumea și îl întrista pe procurorul Iacob Filip. Privea posomorît prin fereastra murdară viscolul de afară, mîngîia cu degetele tremurate marginea ceștii, goală acum, apoi spuse pe neașteptate :

— Sezonul acesta este foarte potrivit pentru accidente de circulație. Cel puțin după părerea mea.

— Îmi permit să vă atrag atenția, ripostă ușor maliții Beniamin Semenescu, că și noi împărtășim aceeași idee.

— De altfel, continuă Iacob Filip, ignorînd întreruperea, accidentele de circulație constituie cel mai adesea motivul crimei. Trebuie s-o recunoaștem, reflectă el, hotărît să închege o discuție, că societatea noastră a redus numărul asasinatelor. Le-a anulat, în primul rînd, mobilul — jaful, șantajul, interese politice închise etc. — și, în al doilea rînd, a organizat o rețea morală și materială eficace în stare să asigure securitatea omului. Practic nu există crimă imposibil de dezlegat. Astăzi cetățenii se cunosc mai bine între ei, sînt precis angajați într-o treabă oarecare, prin urmare existența unuia sau altuia se poate urmări, în general, cu exactitate.

— Este adevărat, aprobă Beniamin Semenescu.

— Nu-i așa ? spuse amabil Iacob Filip, acum dispus să converseze cu colegul său mai tînăr.

— Bineînțeles, nu trebuie uitat că pedepsele exemplare care sînt aplicate în cazuri grave au un mare efect asupra oamenilor, se completă Beniamin Semenescu.

— Da, firește, este și ăsta un aspect important, conveni Iacob Filip.

— Și totuși eu nu vă dau întru totul dreptate, se amestecă Alec Stan în discuție.

Procurorul îl privi sever.

— Da, susținu Alec Stan, ușor amuzat, eu vă pot ilustra un exemplu de crimă în care autorul ei rămîne definitiv absolvit.

— Domnule, se înfurie Iacob Filip, nici unul dintre noi — și făcu un gest semnificativ spre Beniamin Semenescu — n-a afirmat că se exclud cazurile particulare. Firește, sînt întîmplări misterioase ce rămîn ca atare pentru totdeauna. În ce mă privește, însă, recunosc că nu am avut cazuri asemănătoare. Am lămurit fiecare asasinat pînă la ultimul amănunt și am restabilit dreptatea.

— Foarte frumos, îl ironiză Alec Stan. V-ați gîndit, totuși, vreodată la o astfel de posibilitate ? Vreau să zic la posibilitatea unei violențe în care autoritatea dumneavoastră și spiritul legii să fie neputincioase ?

— Nu, nu m-am gîndit, mărturisi procurorul.

Interveni un moment de pauză și de încordare. Procurorul Iacob Filip zîmbea crispat, Beniamin Semenescu se retrăsese puțin, nu atît uimit, cît aprobator, Clement Ionescu aștepta urmarea, iar eu îmi ziceam că, pur și simplu, dialogul nu este tocmai grozav.

— Vedeți ? exclamă triumfător. Alec Stan. Vedeți ? repetă el, fericit.

— Ei, și ce-i cu asta ? se înfurie procurorul. Nu ți se pare firesc să nu-mi fi trecut prin minte o astfel de idee ? Din moment ce n-am întîlnit cazuri imposibile, de ce să-mi fi pierdut timpul cu șarade ? Trebuie să știi, domnule Stan, că de fapt aproape orice crimă pare la început misterioasă. Niciodată, minus unele excepții, nu pornești la drum pe deplin edificat asupra caracteristicilor ei. Adeseori trece vreme îndelungată pînă la găsirea unor indicii utile, de foarte multe ori ești pus pe urme false, în sfîrșit, uneori chiar dacă te afli în posesia datelor sigure nu poți să rezolvi problema din pricina cîtorva amănunte

aparent complet lipsite de importanţă. Ei, domnule, află dumneata că o anchetă este o operaţie delicată şi plină de riscuri...

— Fără îndoială că aşa este, aprobă Alec Stan. Doar atît că eu propuneam şi ipoteza în care asasinul rămîne absolvit de vinovăţie.

— Ştiu, ştiu, rîse ironic Iacob Filip. Crima perfectă... Ei bine, ca să fiu sincer, nu cred în crima perfectă. Admit că unele împrejurări pot fi acoperite de taină, că dezlegarea misterului poate deveni imposibilă, dar asta nu în cazul unei acţiuni premeditate. Omorul prin imprudenţă mai are şansa de a rămînea nedescoperit. Dar cel care se bazează pe calcule amănunţite, implicînd o serie de preparative, este atît de plin de riscuri şi de puncte nevralgice, încît o analiză foarte atentă este capabilă să descopere firul călăuzitor.

— Eu voiam să vă dau un exemplu, îl întrerupse nemulţumit Alec Stan. Mă ascultaţi sau nu ?

— Desigur, desigur, îl aprobă procurorul.

— Poftim, îl îndemnă melancolic Beniamin Semenescu.

— Vă rog să nu mi-o luaţi în nume de rău, spuse Alec Stan şi ne privi, pe mine şi pe subalternul Ciement Ionescu, cu totul şi cu totul semnificativ : noi nu eram slujitorii legii, eram nişte cetăţeni oarecare, ca şi el. Da, vă rog să nu mi-o luaţi în nume de rău, repetă Alec Stan, consider însă că orice discuţie poate şi trebuie să aibă un caracter organizat. Fiecare este liber să-şi spună părerea şi din moment ce şi el acordă atenţia cuvenită altui vorbitor, beneficiază de acelaşi avantaj.

— Cam pretenţios, murmurai eu, dar merge...

— Ce vrei să spui ? se înfurie Alec Stan.

— Nimic, îmi luă apărarea Iacob Filip. Voia să arate că ne exprimăm cam pretenţios, nu ?

— Da, zisei. Şi într-adevăr aşa era.

— Mă rog, se încăpăţînă Alec Stan, eu nu sînt scriitor. Nu sînt de fapt nimic. Am fost doar un maior oarecare şi un şef de serviciu la pompele funebre. Nu sînt exigent în materie de literatură.

— Te rog să mă ierţi, îi spusei. În momentul acela regretam că fără să vreau îl jignisem. Era un om susceptibil.

— Vorbeşte ce ai de vorbit şi să plecăm odată, izbucni subalternul Clement Ionescu. Arăta obosit, plictisit, oricum dornic să se ridice şi să iasă.

— Dacă nu cumva a uitat-o. O crimă perfectă este un exerciţiu de mare ingeniozitate, remarcă batjocoritor Iacob Filip. De inteligenţă şi fineţe, continuă el pe acelaşi ton. Şi, ca să fim sinceri, adevărul este că practica prea îndelungată în acest sens provoacă o slăbire a celulei nervoase. Nu, domnule Stan ?

— La dracu', ţipă fostul maior ridicîndu-se voinic şi ameninţător. Dumneata, procurorule, îţi închipui că eşti mai deştept decît toţi cei prezenţi aici.

— Să ştii că ai dreptate, aprobă zîmbind fericit Iacob Filip. Cu un mic corectiv : nu-mi închipui, sînt convins. Este o convingere bazată pe experienţa îndelungată pe care o am, bazată pe vîrsta mea — sînt cel mai bătrîn dintre voi, după cum bine vezi — şi, desigur, pe inteligenţa înnăscută, recunoscută de toţi în afară de dumneata.

— Încetaţi odată, strigă pe neaşteptate Beniamin Semenescu. Urmărise liniştit scena, dar se pare că ea

devenise acum exagerat de violentă. Vedeți-vă de treburi, continuă el mai calm, sînteți oameni serioși, ce naiba. Și apoi ne găsim între prieteni...

— Eu, prieten cu dumneata ? replică Iacob Filip enervat la culme. Eu, prietenul dumitale ?

— Da, chiar adineaori mai susțineai prostia asta.

— Am fost cel puțin tîmpit cînd am spus-o.

— Mă rog, conveni Beniamin Semenescu, n-am nimic împotrivă.

— N-ai nimic împotrivă, îl îngînă furios Iacob Filip. Nimic...

— Potolește-te, domnule, îl întrerupse sever Beniamin Semenescu, oprește-te pînă nu este prea tîrziu. Ești procuror și cunoști legea, știi ce înseamnă să insulți o persoană onorabilă în public.

— Persoană onorabilă... Dumneata, te pomeni ?

— Da, eu.

— Și ceilalți de aici ?

— Da, și ceilalți !

Iacob Filip ne privi cîteva clipe cîntărindu-ne parcă valoarea, apoi deodată izbucni în rîs.

— Ești bine, colega. Voi toți cei de aici sînteți persoane onorabile... Mă rog... Deși, în treacăt fie zis, lucrurile nu stau tocmai așa. Ce merite ai dumneata, Clement Ionescu, în afară de faptul că faci parte din toate comițiile și comitetele, vorba lui nenea Iancu, că ciupești parale din cumuluri curioase ?

— Domnule procuror, se ridică subalternul Clement Ionescu, vă atrag atenția că tonul discuției mă jignește profund. La revedere ! Și porni cu pași grăbiți spre ieșire.

— Mai rămîi, prietene, hohoti în urma lui Iacob Filip, mai rămîi, pot să-ţi mai spun multe lucruri despre dumneata.

— Foarte bine, interveni din nou Beniamin Semenescu, noi te lăsăm să vorbeşti şi să te asculţi singur. Nu vrem să te stingherim. La revedere.

— A, nu, se precipită Iacob Filip, prinzîndu-l de mînă, n-ai să scapi chiar atît de uşor. Sau ai uitat cumva procesul lui Alec Stan de anul trecut? Nu găseşti că l-ai achitat cu prea multă uşurinţă? Şi... nu cumva despre crima asta voiai să-mi vorbeşti, domnule maior? Ai atîta încredere în prietenul dumitale, încît îţi poţi permite să ironizezi legea? Pentru că legea nu e nici a mea, nici a lui Semenescu, nici a nimănui, e pentru noi, doar. Da, asta era crima perfectă? Hai, vorbeşte odată.

— E nebun, şopti îngrozit Beniamin Semenescu. Să mergem, să mergem, Alec Stan, procurorul e nebun...

— Stai, mă opri Iacob Filip, sesizînd intenţia mea de a pleca împreună cu ceilalţi. Stai, îmi porunci şi-mi prinse braţul. Lasă-i să meargă. Să meargă la dracu', cariile. Spune-mi — mă privi trist — şi dumneata crezi că sînt nebun?

— Nu, zisei, după un moment de şovăială.

— Te îndoieşti, bineînţeles, ironiză procurorul. Te îndoieşti, dar te previn: te înşeli amarnic! Sînt absolut normal. Lucid, dacă vrei. De altfel, tocmai de aici mi se trage nenorocirea: sînt prea lucid! Îmi dau perfect de bine seama că am aceeaşi condiţie ca şi amicii mei, că am şi eu vicii ascunse, că unele dintre actele mele trebuie să le sustrag mereu de sub atenţia legii. Ba mai mult, din această pricină mă

urăsc, mă blestem, însă din păcate nu sînt capabil de unicul gest frumos : să mă duc dinaintea legii să spun : „Sînt un rahat, un nimic. Poate că am realizat şi lucruri bune, poate că aş fi în stare încă de multe, dar în ansamblu sînt un rahat ordinar, o carie, un individ periculos ce trebuie să fie făcut cît mai curînd inofensiv !“ Mă privi din nou trist şi istovit, acum.

— Eu cred că exageraţi puţin, sau în orice caz sinceritatea dumneavoastră, ridicată la această treaptă, este un exces. Probabil sînteţi cinic, sau...

— Să presupunem că ai dreptate. Se schimbă oare situaţia ?

— Nu, nu se schimbă. Ori... ştiu eu ? În definitiv cu toţii avem păcate. Ba aş merge mai departe şi aş îndrăzni să afirm că numai acela e om. Bineînţeles, cu condiţia să se afle într-o permanentă luptă cu el însuşi, să fie convins că greşelile trebuie reparate, să se învingă, în sfîrşit, să vadă de unde începe viciul şi să se oprească la timp...

— Îi urăsc, şopti procurorul. Îi urăsc pentru că sînt ca mine. Sînt nişte lepădături inconştiente... Eu cel puţin îmi dau seama de ridicolul existenţei... Ei, însă, sînt fericiţi... Fac răul plini de candoare, cu bucurie, convinşi că acesta este mersul firesc al vieţii...

— Cred că exageraţi puţin...

— Se poate să ai dreptate, aprobă gînditor Iacob Filip. Dacă stau şi privesc mai atent lucrurile, mă împotmolesc. Ce i-aş putea reproşa în definitiv subalternului Clement Ionescu ? Este un slujbaş harnic, bun familist, politicos şi sobru. Că se vîră peste tot unde circulă banii ? N-a furat niciodată, dimpotrivă,

legea îi permite să instruiască, să zicem, o brigadă artistică de agitație și să fie plătit... Sau chiar cu Beniamin Semenescu... Tot de simple considerente intime este vorba și în privința lui... La urma urmelor, procesul de care pomeneam nici nu putea avea o altă desfășurare... Sau oricum eu n-aș fi descoperit elemente noi, capabile să rezolve altfel problema... Poate că sînt eu un tip ranchiunos...

— Mai degrabă obosit... Pînă astăzi n-ați vorbit niciodată urît cu prietenii...

— Regret foarte mult, oftă procurorul. Nu-mi dau seama de ce și cum am ajuns la ceartă... Știu doar că mă înfierbîntasem peste limitele cuvenite și țineam morțiș să le spun tot ce gîndesc despre ei... Și despre mine...

— Va trebui să vă scuzați...

— Crezi ? mă privi gînditor procurorul.

— I-ați jignit.

— Da, i-am jignit... Se juca nervos cu lanțul de la ceasornic. Își scutura capul în semn de aprobare.

— Am să-mi cer scuze chiar mîine seară...

— Dacă vor mai veni pe aici...

— S-ar putea să nu vină ?

— Eu cred că nu... Cel puțin cîteva zile.

— Oare se poate face ceva ?

— Să-i invitați...

— Să-i chem eu ?

— Da, ar fi bine să-i chemați dumneavoastră.

— Nu, n-am să-i chem, hotărî încăpățînat Iacob Filip. În schimb m-ai putea ajuta dumneata.

— Să vorbesc eu cu ei ?

— Da.

Aștepta răspunsul ușor încordat.

— Am să caut să-i întîlnesc.

— Îţi mulţumesc, prietene, şopti Iacob Filip.

Rămase apoi tăcut, privind obosit viscolul de afară. Chelia îi lucea trist în lumina neonului şi întreaga-i făptură sclerozată inspira senzaţia de nesiguranţă. Era un bărbat dezolant.

— Ce-ar fi să plecăm ?

— Cred că e vremea, se declară de acord procurorul.

Îşi îmbrăcă mantaua grea şi lungă, de culoare neagră, şi aşa, pierdut în ea, părăsi cafeneaua zgribulit şi fără să salute pe nimeni. Decembrie mă luă cu sine şi cu gerul său aspru. Strada *Fericirii* se chircise sub povara ninsorii, becurile gălbui aruncau o lumină aproximativă pe pereţii caselor. Iar casele dormeau în căldura patului şi a căminelor încinse.

Capitolul II

CRIMA PERFECTĂ

Poate că de pe toată strada *Fericirii* singură odaia procurorului Iacob Filip era rece și pustie. Bîjbîind prin întuneric, bărbatul reuși să deschidă ușa și pătrunse în odaia friguroasă. Lumina neonului scoase la iveală dezordinea ce domnea înlăuntru : patul era desfăcut, așternutul nu tocmai curat, scaunele răspîndite alandala, cărți și caiete cu însemnări împrăștiate pretutindeni. Doar fotografia unei femei tinere și frumoase se rezema de un vas cu flori proaspete. Femeia era soția procurorului, cea de a treia soție, doamna Barbara Filip, fostă Barbara Iulian, profesoară de limba română. Momentan era plecată din oraș la o mică stațiune turistică din munții Apuseni. O dată cu ea intrase în vacanță și servitoarea, așa că procurorul era singur în toată casa. Poate de aceea prefera să stea mai mult la serviciu sau la cafeneaua *Violeta*. Fără să-și dea jos mantaua, Iacob Filip aprinse focul, scoase o sticlă cu băutură din barul fixat la căpătîiul patului, împinse un scaun lîngă căminul care se încingea încetul cu încetul, apoi se așeză și el și își turnă primul pahar. Îl sorbi repede, grăbit să-și schimbe impresiile. Și lichidul îi aduse primul fior de căldură. Ațipi în poziție incomodă, somnul vag îi prilejui o senzație plăcută de moleșeală, picioarele se dezmorțeau, mîinile, tot trupul. Nici nu-și dădu seama cînd își lepădă paltonul, cînd sorbi al doilea sau al treilea pahar.

Şedea încă în apropierea căminului de acum bine încins ; acele ceasornicului indicau miezul nopţii, cîte un pocnet sonor venea din cînd în cînd din mobila stil, un pocnet fără motive, semn de bătrîneţe, poate. Prin pod viscolul înfoia colecţiile vechi de ziare şi hainele inutilizabile, cu un cuvînt, în odaie se statornicise o atmosferă specifică de burlăcie. Un timp nedefinit plutea în camera descompusă, iar pe lîngă ferestre vîntul împingea nămeţii, nişte năluci stranii pe care procurorul nu le mai vedea. Acum îi era cald şi bine, universul întreg se concentrase în căminul fierbinte, în licoarea tare şi albă, în scaunul incomod. Un univers minuscul, firesţe, dar sigur, prezent, concret şi binefăcător. Mirosul de ars şi junghiul din picior îl ridică brusc. În primul moment nu înţelese, privea buimac prin odaie, simţea o durere ascuţită, dar nu-i putea stabili direcţia : părea că vine din el, dar tot atît de precis părea că vine dinafară. De abia cînd făcu primul pas înţelese că ţinîndu-şi pantoful pe grilajul căminului, acesta se încinsese peste măsură.

— Trebuie să mă culc, îşi zise Iacob Filip.

Aerul din odaie se îndulcise, patul devenise subit prietenos. Aprinse lumina de pe noptieră, stinse neonul, şi se vîrî în aşternut. Apoi rămase în întuneric. Din cînd în cînd, doar o şuviţă palidă se strecura prin fereastră şi vijelios prin odaie.

— Trebuie să fie de la stîlpul de afară, presupuse bărbatul, urmărind amuzat jocul galben şi dezordonat.

Razele descriau curbe capricioase, scoteau la iveală crăpăturile murdare, se mutau pe cîte un colţ de tablou, se ascundeau o bucată de vreme, reveneau

apoi cu şi mai multă insistenţă, ca un copil caraghios. Era un fel de dans ciudat, frînt, cu o ritmică proprie şi Iacob Filip se lăsă cuprins de farmecul lui îndoielnic. Somnul îl părăsise, era treaz de-a binelea. Văzu apoi că, de fapt, lumina de afară se conjuga cu razele focului din cămin. Îşi împărţeau teritoriul după nişte legi aparte, se îndreptau, se încălecau, se ascundeau apoi viclean, pîndeau o vreme din locul tăinuit şi, ca şi cum s-ar fi convins de oportunitatea ieşirii, părăseau ascunzătoarea spre a reîncepe dansul.

Aşa, tîrziu după miezul nopţii, iarna era plăcută : lemnele trozneau mistuite de flăcări, fereastra tremura din încheieturi zguduită de rafale şi de nămeţi, dezordinea nu mai era evidentă şi sub plapomă se făcuse cald. Era, într-adevăr, un decembrie idilic, un decembrie păstrat în minte din copilăria petrecută pe strada *Fiilor vitejiei*, într-o cameră alăturată magazinului de stofe al părinţilor.

Deasupra capului său auzi deodată o mişcare precipitată. La etajul superior cineva se plimba zorit dintr-un capăt în altul al camerei. Se adăugă mersul unei persoane mai masive, după cum lăsa să se bănuiască forţa paşilor.

— Iar s-a trezit copilul, constată cu indiferenţă procurorul. Se obişnuise, de cîteva luni se petrecea acelaşi lucru în fiecare noapte. Nici nu-l deranja, la urma urmelor, înţelegea că zgomotul nu se producea cu rea intenţie ; copiilor nu le poţi pretinde nimic, ei au acces nelimitat la spontaneitate !

Ceva, o cană probabil, căzu şi se sparse cu un sunet ascuţit, paşii se înteţiră, se îndepărtară precipitaţi, se făcu deodată linişte, apoi, brusc alergătura reîncepu, numai că acum părea că drept în faţa uşii

sale. Era o mișcare dezordonată, un tropăit pe loc, vijelios și fără sens. Se menținu cîteva lungi momente, în curînd, însă, se împrăștie, înconjură toată camera, pașii bocăneau în pereți gata-gata să-i năruie. Odaia părea sufocată de vacarm și vacarmul se amplifica, înlocuia aerul, cercul se strîngea mereu-mereu, deveni material și se așternu direct pe plapomă, în apropierea grumazului. Iacob Filip se pipăi neliniștit, respirația îi devenise greoaie, aproape imposibilă. Simți fiori fierbinți învăluindu-l, era o îmbrățișare vicleană de femeie, femeia se așternu peste el grea, veșmintele ei îi zgîriau fața și umerii, ceva moale și umed — țîțele probabil — îi acoperi definitiv ochii și gura. Acum plămînii se zbăteau înnebuniți, groaza morții le trezise o poftă exagerată de acțiune, epuizînd și ultimele resurse. Un nou zgomot ascuțit, întîmplat chiar deasupra capului său, destramă vraja. Ce fusese oare ?...

Pașii de la etajul superior măsurau egal perimetrul, se puteau ghici chiar scîncetele copilului, dansul luminilor continua cînd șăgalnic, cînd straniu, în orice caz, era o iarnă idilică, o iarnă a copilăriei de pe strada *Fiilor Vitejiei.*

„Sînt obosit, nervos, poate chiar istovit", își zise Iacob Filip, constatînd că primejdia trecuse, se îndepărtase și ea rece și de nepătruns. „Dar s-ar putea să revină", se îngrijoră procurorul. „Nervii slăbiți sînt de regulă cauza oricărui coșmar".

Își turnă licoarea în pahar și o sorbi convins că nu ea reprezintă leacul cel bun. Dar o primi ca pe o fatalitate. Și adăugată părții de dinainte, această infimă cantitate se strecură neobservată în organism.

„Dacă, totuşi, sînt lucid, chibzui procurorul, cred că este potrivit să mă folosesc de deplinătatea facultăţilor mele mintale. Ba, aş zice, să merg şi mai departe: să-mi cultiv luciditatea. La urma urmelor o conştiinţă deplină de sine îi conferă omului posibilitatea de echilibru, îi dă forţă şi chiar măreţie."

Analizînd situaţia, Iacob Filip constată că singurele primejdii care îl pîndeau, eventual nu veneau dinafară, ci numai şi numai dinlăuntru, nişte primejdii biologice sau fiziologice. Cetăţenilor din oraş, fie cunoscuţi, fie necunoscuţi, nu le era obligat cu nimic. Ca procuror, îşi făcuse doar datoria, îşi îndeplinise misiunea în sensul legii, apărînd-o şi folosind-o pe ea drept argument pentru restabilirea dreptăţii. Ca om greşise şi el, probabil, se făcea vinovat — de unde să ştie toate acestea ? — de un păcat oarecare, dar aspectul trecuse neobservat. Încă nu se dusese în piaţă să se bată cu pumnii în piept, să-şi mărturisească resemnat culpa. Aidoma multora îşi ascunsese şi el cu devotament erorile, unele comise involuntar, altele în cunoştiinţă de cauză, dar incapabil să găsească o altă ieşire. Cu toate că, la drept vorbind, dacă ar fi să accepte chiar sinceritatea totală, n-ar fi în stare să spună de ce anume se simţea vinovat. Îl apăsa o responsabilitate severă, dar nu-i înţelegea prea bine resorturile şi mobilurile. Era, mai exact, un sentiment de solidarizare cu lumea din jur căreia îi găsise numeroase puncte nevralgice, atît de numeroase încît ajunsese la concluzia că ele nici n-ar putea fi uitate. Şi desigur că nici el nu se excludea de la regula generală, o situaţie contrară fiind împotriva legilor fireşti ale existenţei. În sfîrşit, fapt este că tabloul pe care şi-l confecţionase cu destulă migală

se prezenta deosebit de complicat, tulburător prin amestecul de culori, de umbre și de lumini, dar cu neputință de a fi explicat în totalitate. Putea să-l înjure oricît pe Clement Ionescu, de pildă : nu-i era teamă că greșește profund ! Dar dacă ar fi să-i încadreze viața în paragrafe și alineate, s-ar vedea nevoit să abandoneze cazul. I-ar lipsi elementele necesare care să constituie suportul unei sancțiuni exemplare : subalternul se ferea de conflictele cu legea, probabil le cunoștea mai bine decît juriștii și le evita cu grijă și cu succes. Bineînțeles că din moment ce omul nu se abate de la drumul îngăduit, antipatiile unui procuror nu au dreptul să devină capete de acuzare. Tot așa de bine ar putea să-și suspecteze și soția pe niște considerente nu prea limpezi, dar pasibile de eventuale interpretări. Cine-i putea lui garanta că, spre pildă, frumoasa Barbara nu îl înșală acum ? Chiar la această oră tîrzie din noapte ? Desigur, orășenii nu știu că ea pleacă adeseori fie la tratament, fie la odihnă, fie la dracu', pur și simplu, că este mai mult pe drumuri decît acasă. Și chiar dacă el n-ar ascunde adevărul, chiar dacă toți concetățenii ar cunoaște situația reală, nici unul dintre ei n-ar fi în măsură să-i ușureze povara. Dimpotrivă, bătrînețea și celelalte cusururi care îi aparțin i-ar fi și mai evidente și rezervele față de loialitatea soției ar spori. Dar cel puțin atîta vreme cît orășenii sînt în necunoștință de cauză, judecă și se teme singur : este un ins înșelat, dar nu o opinie vorbită. Căci se străduiesc, atît el, cît și ea, să pară oameni integri, cu o morală fermă. Și lumea te evaluează prin prisma manifestărilor sociale, nu prin cele intime. „Asta e, conchise procurorul, sînt un bătrîn gelos. Toți prietenii îmi sînt ne-

suferiți pentru că în fiecare dintre ei văd un rival. Sînt tineri și frumoși, în plină putere, în vreme ce eu sînt un bătrîn ranchiunos".

Și Clement Ionescu și Alec Stan, și, mai ales, Beniamin Semenescu ar putea fi amanții Barbarei. Nu avea nici o dovadă concretă, însă. De altfel nu se baza pe nimic, era numai o temere... Exceptînd un fapt care, deși i se refuzase analizei riguroase, îi reținuse atenția. Din păcate nu reușise să-și verifice ipoteza. Sau nu insistase îndeajuns? Acum, pentru prima oară, probabil, se întreba cu seriozitate dacă acționase suficient de hotărît și de ingenios. În urmă cu un an se petrecuse un accident grav de circulație. Ninsese și atunci abundent, șoselele deveniseră greu practicabile. La ieșirea din oraș, drumul urcă o pantă abruptă și întortocheată. Oamenii, mașinile, agenții de circulație se luptau voinicește cu greutățile și, într-o oarecare măsură, șoseaua putea fi practicabilă. Se circula, însă, cu viteză redusă și în special la urcuș vehiculele mai uzate se împotmoleau și rămîneau pe loc stînjenind traficul. În condiții atît de dificile o alunecare în șanț sau o răsturnare nu constituie o surpriză de proporții. Un singur accident reținuse mai mult atenția pentru că el se soldase cu trei morți și o mașină distrusă complet. Reconstituind întîmplarea pe care o cunoștea mai mult din auzite, Iacob Filip încercă să-și imagineze cu exactitate desfășurarea lucrurilor. Alec Stan, conducînd o limuzină *Fiat — 1800*, proprietate personală, cobora panta cu viteza redusă. În spatele său circula un vehicul marca *Moskvici 403*, avînd la bord un șofer și doi pasageri. La un moment dat automobilul pilotat de Alec Stan derapează, conducătorul frînează, mașina alunecă de-a

curmezișul șoselei, o manevră abilă, însă, îl readuce pe direcția de mers. În schimb vehiculul din sapte se prăbușește în șanțul adînc de la marginea drumului. Potrivit declarației șoferului, pentru a evita ciocnirea cu limuzina din față, a frînat puternic. Urmarea a fost că automobilul, derapînd, a zburat peste gardul de siguranță de la marginea șoselei și s-a prăbușit. Amîndoi pasagerii au murit. În cădere a mai fost lovit un pieton care a decedat și el. A scăpat, ca prin minune, șoferul. El s-a ales cu răni superficiale și s-a vindecat repede. La locul accidentului s-a prezentat în scurtă vreme procurorul Beniamin Semenescu — Iacob Filip era plecat din oraș pentru cîteva zile — însoțit de lucrători ai serviciului de circulație. Între timp Alec Stan reușise să scoată victimele din zăpadă, iar mașina salvării le-a transportat la spital. Pentru moment, s-au făcut măsurători, s-au luat fotografii, urmînd ca martorii să fie audiați la procuratură.

Din lectura sumară a dosarului, Iacob Filip n-a reușit să-și formuleze o părere clară. De altfel, cazul nici nu-i aparținea așa că n-a insistat prea mult asupra evenimentelor. Reținuse doar două declarații contradictorii : șoferul autoturismului *Moskvici 403* susținea că la o distanță de circa 300 m de locul accidentului depășise limuzina *Fiat 1800* care staționa. Imediat, însă, Alec Stan pornise și i-o luase înainte mergînd la început în viteză, apoi reducînd brusc. Mai susținea de asemeni, că Alec Stan era însoțit de o femeie care dispăruse (coborîse pe jos în oraș printr-o străduță periferică ?). Pe de altă parte, fostul maior declarase că el circula cu viteză redusă — date fiind condițiile dificile de trafic — că fusese și el depășit de o limuzină *Fiat 1800*, cu număr de București,

și care circula într-adevăr cu viteză mare. Cu alte cuvinte, șoferul confundase mașinile. Alți martori nu mai erau. Întîmplător, la ora aceea era o perioadă de acalmie pe șosea, singurii în măsură să ofere și alte indicii, pasagerii și pietonul, sucombaseră în drum spre spital.

Contradicția dintre cele două declarații se rezolvă dîndu-se cîștig de cauză depoziției lui Alecu Stan. Iar șoferul de pe *Moskvici* fu acuzat că : a) nu respectase viteza legală, mult redusă în condiții dificile de circulație ; b) nu păstrase distanța regulamentară față de vehiculul din față. În sfîrșit la examenul tehnic al vehiculului se stabilise că frînele nu funcționau perfect. La apăsarea pedalei comanda nu se repartiza uniform pe cele patru roți nici ca intensitate, nici ca viteză de execuție, ceea ce sporise pericolul de derapare. Astfel că Alec Stan fusese achitat, iar șoferul condamnat ca vinovat de moartea a trei oameni și distrugerea bunurilor de stat.

Oare să fie vorba de crima perfectă la care se referise Alec Stan ? Greu de presupus. Motivul că Iacob Filip îl suspecta pe fostul maior, bănuind existența unor relații nepermise între el și Barbara, nu putea constitui și argumentul că Alec Stan este un asasin. Or, pentru a reconsidera întregul proces se impunea în primul rînd să pornească de la premiza că el este un ucigaș. Apoi, trebuia să se dovedească faptul că Alec Stan și pietonul — vicepreședinte al C.A.P. — dintr-o suburbie a orașului — erau cunoscuți, legați de anumite interese comune și că, eventual, în ziua accidentului urmau să se întîlnească la locul cu pricina. În acest caz era necesar să se creadă și depoziția șoferului de pe *Moskvici* cum că Alec Stan

staţionase şi că pornise ulterior cu ideea premeditată de a ucide. Mecanismul era diabolic, fără îndoială, pentru că fiind declanşat cu maximum de ingeniozitate o eroare infimă în calcul ar fi dat peste cap întreg planul. Admirabil curaj ce-i drept, şi admirabil simţ al riscului, numai că puţină circumspecţie nu strică : un criminal alege o cale fără prea multe primejdii ! Să aparţină Alec Stan altei categorii de asasini, o categorie pur şi simplu romantică ? Lucrul este posibil în sine, dar trebuie demonstrat.

În sfîrşit, un ultim amănunt se cerea să fie lămurit : Dacă Alec Stan fusese însoţit de o femeie, acea femeie era Barbara ? Şi era ea complice oare ?

Deocamdată, nu putea recolta nici o certitudine. Singurul element existent era dorinţa expresă a lui Alec Stan de a prezenta rezumatul unei crime perfecte. În mod normal, însă, un ucigaş absolvit de responsabilitatea actului său nu mai revine asupra împrejurărilor din motive multiple şi lesne de înţeles. Se referea, deci, la altceva ? Sau era atît de mîndru de ingeniozitatea dovedită încît pierduse simţul măsurii ? Era sigur că dosarul nu poate fi redeschis din lipsă de probe ?

Într-un fel, procurorului îi părea rău că nu-l ascultase acolo la cafeneaua *Violeta*. Poate ar fi auzit lucruri interesante. Pe de altă parte, însă, îşi dădea perfect de bine seama că nu relaţiile oferite de Alec Stan, de Beniamin Semenescu şi de Barbara constituiau posibilitatea unui deznodămînt loial. Singure relaţiile lor cu lumea puteau deveni utile şi eventual lămuritoare.

Capitolul III

O DIMINEAȚĂ FRUMOASĂ DE DECEMBRIE

Adevărul este că procurorul Iacob Filip trecea prin momente dificile. Nu numai că ezita să abordeze problema dezlegării tainei ce învăluia accidentul, dar ezita chiar să-și dea sieși crezare în privința ideilor ce-i veniseră peste noapte. La urma urmelor nu este exclus ca întreaga construcție realizată să fie produsul unei fantezii bolnăvicioase și nicidecum o concluzie logică a unor întîmplări aidoma de logice. Îi era absolut limpede că procesul neglijase, elemente de bază, că existau îngrijorător de multe puncte nevralgice, în sfîrșit, că soluționarea nu părea întemeiată pe o bază perfect echitabilă.

Dimineața îl găsi frămîntat de aceleași probleme. Lumina viorie, care pătrundea prin ferestre, îl mai liniști, însă. Dacă noaptea este un sfetnic bun — adevăr îndoielnic, după cum constatase — zorii unui decembrie frumos însemnau un moment de liniște, sau de acalmie, n-are importanță. Fapt este că începu să se bucure de căldura dinlăuntru, de patul moale, de ideea că-era viu pentru încă o zi, o zi oarecare, firește, dar prezentă și incontestabilă. Și probabil, ar fi și adormit și ar fi întîrziat de la serviciu dacă nu țîrîia atît de strident telefonul. Mai strident ca niciodată, parcă, de-a dreptul demonic. Nu venea dintr-o carapace neagră de bachelită așezată pe o măsuță cu trei picioare, ci de undeva din străfundul

creierului, dintr-un tunel cu o rezonanţă teribilă. Şi, culmea neprevăzutului, la celălalt capăt al firului era Alec Stan. Avea o voce joasă şi uşor neliniştită (cel puţin după impresia procurorului Iacob Filip) sau, în orice caz, aparţinînd unui om grăbit, poate prea grăbit chiar să-şi precizeze un anume punct de vedere. În rezumat, Alec Stan, după ce se scuza pentru ieşirea nervoasă din seara precedentă, îşi exprima speranţa că el, Iacob Filip, nu va rămîne cu o impresie proastă. De fapt, se angajase în discuţie numai datorită obişnuitului său spirit de contradicţie; evident, nu intenţionase şi nici măcar nu-şi închipuise că o astfel de dispută ar putea umbri relaţiile lor atît de amicale.

Introdus din nou brusc şi violent în miezul chestiunii care îl interesa, Iacob Filip încercă să-şi ordoneze puţin impresiile. Scuza trebuia primită numai ca atare, fără nici o implicaţie? Regreta Alec Stan întreg incidentul dintr-o pornire sinceră şi onorabilă? Găsea că jignise un om mai în vîrstă, doar, sau era vorba de altceva? Dificile întrebări şi tot atît de dificile posibilităţi de interpretare. Îşi dăduse seama Alec Stan că mersese prea departe, că gestul său putea să trezească anumite rezerve din partea unui om atît de suspicios cum era procurorul Iacob Filip? Dacă se simţea vinovat era limpede că avea tot interesul să abată atenţia celor care puteau să reconsidere sentinţa anterioară. Nu era exclus chiar ca însuşi Beniamin Semenescu să fi intervenit pe lîngă orgoliosul său client şi să-l fi determinat să devină mai prudent.

Iacob Filip înclina să creadă că acestea ar fi adevăratele motive. Pentru că Alec Stan se grăbise prea mult să-şi explice ieşirea, pentru că ţinuse neapărat

să șteargă amintirea ei, în sfîrșit, pentru că *intuia* o anume neliniște gravă în acțiunea interlocutorului său.

Așa se face că procurorul Iacob Filip se hotărî definitiv să redeschidă ancheta, pentru început dusă cu discreție și pe cont propriu, fără să comunice nimănui pînă la intrarea în posesia unor elemente clare. În momentul în care se va simți justificat să o facă, va prezenta dosarul și va cere o nouă sentință, sentința apropiată de adevăr.

Ajungînd la tribunal se apucă să cerceteze probele adunate și să găsească posibilitatea unei interpretări deosebite. Piesele existente — destul de puține la număr — conțineau unele date suplimentare față de cele cunoscute de el. Astfel, de pildă, în declarația făcută de șofer se menționa că la accident mai fusese un martor, un țăran, probabil. La întrebarea pusă de procuror, referitoare la distanța la care se găsea numitul martor, șoferul răspunsese că, după aprecierea lui, era vorba cam de 500—1 000 m. Ceea ce însemna în mod logic că țăranul nu văzuse sau nu putuse vedea cu exactitate cele întîmplate, accidentul se petrecuse în spatele său. Prin urmare, chiar și în eventualitatea că persoana ar fi fost identificată mărturia ei n-ar fi izbutit să prezinte un element util în cadrul anchetei.

Procurorul Iacob Filip, însă, vedea altfel problema. Pentru el întrebarea era dacă nu cumva omul cu sania, martorul, nu transportase victima spre presupusul loc de întîlnire. Aceasta ar fi schimbat desigur situația.

Consultarea dosarului devenea acum de prisos. Nu oferea alte indicii. Așadar, nu-i rămînea decît să în-

ceapă investigațiile. Pornea la drum cu informații limitate și cu perspective nu tocmai optimiste.

Trebuise să se însoare cu frumoasa Barbara, trebuise să o suspecteze mereu, trebuise să ajungă să se teamă de toți cei *în floarea* vîrstei și a puterii, și apoi să-i urască, văzînd în fiecare un amant prezumtiv al soției sale. Poate că nici nu fusese înșelat, dar lucrul nu avea prea mare însemnătate. Era suficient gîndul că o atare posibilitate există, că iremediabil, vîrsta îi refuză ajutorul într-o acțiune de echilibrare a raportului de forțe, că, pentru totdeauna, i se refuză șansa de a-i învinge. De abia atunci intervenise răutatea, de altfel, o răutate curioasă : ea nu se manifesta în relațiile normale, firești, pe care le avea cu lumea și care, în general, rămăseseră aceleași. Primea și da în egală măsură. Ceea ce se schimbase, era intransigența nu numai pentru faptul dat față de care, în calitate de om al legii nu-și îngăduise nici o abatere — ci pentru *găsirea faptului dat.* Din experiența anterioară, știa că adeseori evidențele și probele conduceau la sentințe nu îndeajuns de echitabile. Și, totuși, nu făcea nimic pentru a corecta nedreptatea : era mai comod să folosească elementele date și să nu caute infinitele subtilități care declanșează evenimentele. Orice eveniment se bazează pe motive simplu de descoperit, lesnicios de încadrat în legi, dar el mai are și o motivație nu obligatoriu încadrată în legile juridice, o motivație intimă, de care, de regulă, nu se prea ține seama la un proces. Ei bine, înainte, din comoditate, prelua datele evidente și nu-și făcea alte probleme. Legea nu poate și nici nu trebuie să ofere protecție unor oameni care comit gesturi grave, chiar dacă fondul lor uman este bun. Faptele lezează so-

cietatea și la urma urmelor, judecăm individul în funcție de realizările lui. Că, ici-colo, aceasta este un fals, s-a dovedit de multe ori. Dar nu se poate face nimic. Cu atît mai mult cu cît faptele unor oameni scapă controlului juridic — uneori sînt crezute de societate ca fiind chiar pozitive — chiar dacă resorturile intime ar putea fi sancționate. Aici intervenise, propriu zis, schimbarea la care se referea procurorul. Înainte aștepta liniștit și senin — ambele stări fiind, desigur, condamnabile, dacă te gîndești bine — manifestările concrete. Și dacă ele nu veneau, licheaua scăpa, se strecura printre degete și își continua viața în libertate. Și de ce el, Iacob Filip, cu toate că se gîndise la asemenea cazuri, nu întreprinsese nimic ? Procesul este un spectacol destul de prost în care se dezbat lucruri cunoscute dinainte și care nu mai pretind decît o ridicolă regizare, dacă nu se caută în zonele ascunse ale fenomenelor, acolo unde, eventual, funcționează mecanismele adevărate. Ele ar trebui folosite pentru rosturile moralizatoare ale judecății și nu ca exemplul suprimării unor mărunte avantaje de care se bucură individul în diferite condiții.

Iată fondul problemei.

Și, ceea ce era și mai grav, era că Iacob Filip fusese în cunoștință de cauză. Ignorarea ei nu putea fi scuzabilă sub nici o formă : fusese leneș, inactiv sau rutinizat ; tot una era ! Lipsa de interes punea sub semnul îndoielii valoarea sa umană și socială, dar preferase să nu-și complice existența. Și acum, cînd interesul îi era dictat de temeiuri cu totul și cu totul intime, i se trezea deodată pofta supremă de seriozitate și investiga pînă și realitățile clare, căci există și asemenea realități clare. O făcea din răutate, știa,

se condamna, dar nu izbutea să revină la vechile obiceiuri. Îl deranja o cauză absolvită, îl deranja un om achitat, despica firul de păr în patru, doar-doar va găsi o fisură, şi se agăţa cu disperare şi bucurie de orice element, îl amplifica la maximum pentru a obţine din el un cap de acuzare.

Era trist şi inuman pentru el, nu şi pentru lege. Legea îşi are rosturile ei şi cu cît este mai bine servită, cu atît mai mult cîştigă societatea. Dilema gravă era dacă devotamentul slujitorilor ei îi aparţine sau nu în exclusivitate. În ce-l priveşte pe Iacob Filip, se resemnase : o făcea din răutate, era cît se poate de urît, dar nu mai avea scăpare. Singura concesie de care mai era în stare era să nu abuzeze de prerogativele de care dispunea.

În micul său birou de la Tribunal domnea o nemişcare profundă. Se auzea din anticameră ţăcănitul maşinii de scris — cine ştie cu ce se îndeletnicea dactilografa ! Iar pe fereastră se vedea bine cum ninsoarea, o cădere necontenită şi albă, înveşmîntează iarăşi şi iarăşi această frumoasă dimineaţă de decembrie, într-o iarnă aspră şi prelungă.

Dincolo de uşă se făcu o linişte bruscă, la fel de neaşteptată ca şi un zgomot strident. Procurorul ciuli urechile : ce se petrece acolo ? Într-un tîrziu deslusi şuşoteli precipitate, apoi în prag apăru dactilografa şi doamna Buba, bătrîna doamnă Buba.

— Intră, intră, îi făcu semn procurorul.

Femeia ursuză şi neplăcută se aşează în fotoliu. Bănuia că venise îndemnată de cine ştie ce motive grabnice. O cunoştea destul de bine ca să-şi dea seama de acest lucru. Locuise în tinereţe, ca şi mulţi alţii, la pensiunea doamnei Buba şi între ei existaseră acor-

duri numai de ei știute. Pe vremea aceea femeia se îndeletnicea cu felurite treburi misterioase, dintre care Iacob Filip cunoștea una singură. Doamna Buba era proxenetă. Probabil că mai făcuse ea rost de fetișcanele acelea anoste și pentru alți bărbați, fiecare dintre ei păstrase însă secretul cu sfințenie. Se străduiau din răsputeri să nu se afle ceva încît la un moment dat unii dintre ei se îndoiau chiar de autenticitatea întîmplărilor. Așa cum, după anii nenumărați care s-au scurs, se întreba și Iacob Filip în această dimineață : am fost sau nu eu ?

Dar, indiferent de sensul dilemei, procurorul păstra ideea amintirilor comune și ireversibile și ea îl lega de femeia de dinainte-i. Era o anume solidaritate căreia i se subordona cu plăcere.

— Domnule Iacob Filip, vorbi Buba, răspunzînd curiozității procurorului, am venit la dumneata ca să te informez despre unele lucruri ce mi se par ciudate. Este vorba de fostul meu chiriaș — și dumneata mi-ai fost, de altfel — Alec Stan. Și din motive lesne de înțeles nu m-am adresat lui Beniamin Semenescu.

De mai bine de un an văduva colonelului Scrob și fiica ei, Valentina, erau curtate de Alec Stan și Beniamin Semenescu. După toate aparențele, fostul maior urma să devină în curînd socrul procurorului, deși erau cam de aceeași vîrstă.

— Da, aprobă Iacob Filip.

„Oare ce o aduce aici ? își spuse el. Desigur, o bîrfă, o răutate. Dar de ce ? Ce motive au îndemnat-o ?“

— Nu vreau să fac nici o presupunere absurdă, reveni doamna Buba. Țin doar să-ți atrag atenția asupra unei chestiuni de bun simț.

Iacob Filip o privi îngrijorat și uluit : cuvintele sunau caraghios ! Dacă intenționa să-și mărturisească temerile sau gîndurile, doamna Buba nu era, totuși, obligată să recurgă la subterfugii. Se știau îndeajuns de bine ca să-și dea seama că asemenea cuvinte — cum ar fi „bunul simț“ etc. — erau de prisos. Femeia dorea să-și găsească o scuză ?

— Mă întreb mereu, în ultima vreme, continuă ea, de unde scoate atîția bani Alec Stan. Căci trăiește într-un lux de-a dreptul ieșit din comun : mașină, casă, mobilă.

— După cîte știu, este întreținutul văduvei colonelului Scrob, care, se pare, are foarte mulți bani, încercă o explicație procurorul. „Și de ce mi-o spune mie ? S-au trezit în ea simțuri morale atît de ascuțite ?“

— Crezi, domnule procuror ? se înfierbîntă Buba. Firește, o parte din bani îi datorează văduvei. Atunci cînd ești o femeie bătrînă și ai un drăguț tînăr, voinic și gras, te găsești în situația de a-i da aproape totul. Dar îți închipui dumneata că doamna Scrob este o sursă inepuizabilă ? Numai mașina costă aproape 80.000 ; dar casa, mobila, chefurile și celelalte ? Cheltuielile pe care le face se ridică la sume uriașe, de ordinul sutelor de mii, crede-mă. Și gîndește-te că nici măcar nu este salariat. Bineînțeles, că o leafă lunară oarecare nu i-ar îngădui marc lucru. Dar i-ar acoperi cel puțin găurile mărunte și tot ar fi ceva. Nu, domnule procuror, eu am impresia că aici se ascunde ceva.

— Ai cumva o bănuială, doamnă ?

— Bănuiesc că banii sînt furați.

„De altfel, s-ar putea să aibă dreptate, reflectă Iacob Filip. Mai bine-zis, este singura explicație. Trebuia să ne fi gîndit și noi puțin. Ajungeam cu siguranță la aceeași concluzie. Numai că, potrivit obiceiului, am ignorat chestiunea. Oare ce motive au determinat-o pe Buba să vină la mine ?“

— Doamnă, spuneți-mi, vă rog, cu ce s-a făcut vinovat, față de dumneavoastră, Alec Stan ?

— Vai de mine! se repezi scandalizată Buba. Cum îți închipui așa ceva, domnule procuror ? Pur și simplu, mă revoltă. În țara aceasta, milioane de oameni trudesc din greu și cinstit pentru o viață mai bună, în vreme ce alții își clădesc o existență fericită din expediente. Consider că fiecare cetățean onest trebuie să contribuie la demascarea indivizilor care își agonisesc banii pe căi ilicite. Este o obligație morală și, bineînțeles că eu nu pot rămîne insensibilă la asemenea chestiuni. Doar dumneata mă cunoști bine...

„Tocmai că te cunosc îndeaproape“, îi răspunse în gînd procurorul. O privea amuzat și convins că el este cel care are dreptate : Buba îl ura pe Alec Stan ! Și asta verifica ideea lui Iacob Filip în privința răutății și a consecințelor ei. Da, Buba avea, probabil, temeiul unei nemulțumiri și el îi dicta intransigența. Pînă acum nu-i trecuse prin minte că are anumite obligații cetățenești — ea însăși se strecura prin lume pe căi ilicite — pentru că Alec Stan îi dăduse satisfacție. Și iată că în momentul în care el refuză să colaboreze cu ea, Buba nu pregetă să-l atace. Oare nu știe ea că în oricare dintre situații tot îl pierde ? Indiferent că da sau nu, fapt este că dorește o compensație. Bineînțeles că astfel devine folositoare legii. Legea cîștigă pentru că, în eventualitatea în care Alec

Stan se face vinovat, va restabili dreptatea acolo unde ea a fost stînjenită. Numai că Buba n-a pornit la drum motivată de o problemă morală propriu zisă, ci dintr-o nemulțumire particulară. Într-un fel semănau unul cu altul, și Iacob Filip, și ea acționaseră sub semnul unui impuls interior prilejuit de o frustrare.

— De ce nu-mi răspunzi, domnule procuror ? se impacientă femeia.

— Mă gîndeam, doamnă, zise Iacob Filip. Mă gîndeam ce te-a determinat să vii la mine ?

— Ți-am explicat odată, domnule Filip. Consideri că n-am mărturisit adevărul ?

— Nu știu, evită procurorul. Vă spun sincer că nu știu !

— Mă jignești, se îmbufnă ea.

— Exagerezi, doamnă. Nu mi se pare de loc jignitor să fii nemulțumit de cineva și în virtutea acestei constatări să-i pretinzi satisfacție. La urma urmelor, trebuie să recunoști și dumneata că am puțină dreptate. În orice caz, eu rămîn la părerea mea tocmai pentru că te cunosc foarte bine.

— Domnule procuror, am să plec, declară ferm Buba. Cred că merit un tratament mai politicos din partea dumitale.

— Desigur, o aprobă el. Meriți, într-adevăr, un tratament politicos. Mă gîndeam doar că oferindu-mi mai multe amănunte aș putea să urmăresc altfel cazul lui Alec Stan. Vreau să zic, cu un plus de șansă.

— Te asigur că relațiile noastre sînt lipsite de interes... Minus, poate, faptul că nu mi-a plătit chiria vreme de doi ani, atunci, imediat după ce a fost dat

afară din funcţia de şef al serviciului de pompe funebre. Da, să ştii, nu mi-a plătit nici astăzi...

— Dar au trecut 10 ani... De ce nu mi-ai spus-o pînă acum ?

— Am crezut că, totuşi... În sfîrşit, nu ştiu de ce. Dar socot că n-are rost să discutăm pe tema aceasta...

— Dimpotrivă, eu cred că are... Cunosc din proprie experienţă felul de a fi al dumitale. Eşti o femeie pedantă în obligaţiile pe care le ai faţă de alţi oameni. Şi eşti tot atît de neîndurătoare în privinţa obligaţiilor pe care le au ceilalţi faţă de dumneata. Niciodată n-ai acceptat să-ţi plătesc cu întîrziere chiria, niciodată nu mi-ai făcut un serviciu fără să pretinzi o compensaţie imediată... Cum se face că pe Alec Stan l-ai tolerat ?

— Mi-era milă de el.

— Acum de ce nu ţi-e milă de el ? continuă aspru Iacob Filip. Doi ani, şi apoi încă zece nu te-ai impacientat şi iată, aşa, pe neaşteptate, îţi dai seama că nu e o atitudine potrivită... Dă-mi voie să afirm că la mijloc se ascunde ceva. Ai fost cumva prietena lui ? Prietena... mă înţelegi ce vreau să...

— Da, firește că înţeleg, replică Buba îngîndurată. Aşa e...

— Din păcate amănuntul nu-mi este prea folositor.

Capitolul IV

CE LUCRURI SIMPLE

Procurorul Iacob Filip nici nu avea nevoie de o confirmare de fapt. Ştia : doamna Buba trăia sau trăise cu Alec Stan. Şi era singurul în cunoştinţă de cauză. Pe de altă parte, nici ea nu-şi făcea iluzii în această privinţă. Iacob Filip o surprinsese în camera lui Alec Stan. Acum procurorul trecea printr-o criză. El era omul care, probabil, se afla în posesia celor mai multe taine. El cunoştea foarte multe amănunte din viaţa concetăţenilor noştri şi nu-i era uşor să poarte o asemenea povară. Cu atît mai mult cu cît, coroborate, îi prilejuiau unele concluzii. Şi anume că aproape fiecare dintre acţiunile celorlalţi erau determinate nu de principii riguroase, de valabilitatea şi profunzimea unor idei oarecare ; ele proveneau dintr-o mişcare haotică de sentimente meschine. Buba nu l-ar fi reclamat pe Alec Stan dacă acesta n-ar fi neglijat-o, dacă n-ar fi anunţat proiectul de căsătorie cu văduva colonelului Scrob. Chiar cu micile sau marile lui infidelităţi Alec Stan şi-ar fi păstrat un loc al său precis delimitat în sufletul, în camera şi în patul Bubei. Această doamnă bătrînă i-ar fi trecut multe cu vederea. Dar căsătoria lui Alec Stan cu văduva Scrob este un lucru complicat, ea comportă transformări de esenţă. Întîlnirile lor nu-şi mai aveau rostul, locul, şi îndeosebi, posibilitatea de realizare. Ca să nu vorbim şi de celălalt aspect : pe neaşteptate, simţul

de proprietate își deschisese în sufletul Bubei o firmă solidă ! Pentru ea, ca femeie, era și de neconceput acum, și de netolerat o situație nouă în care bărbatul cu care se obișnuise trebuia să aparțină de drept și de fapt alteia.

Bineînțeles, chestiunea se prezenta și sub alt aspect, tot atît de puțin plăcut pentru Buba. Era un aspect pe care ea se străduia să-l evite și manifesta un zel deosebit să-i determine și pe alții să facă la fel. Numai că Iacob Filip, un observator dinafară, nu putea să ocolească un adevăr strigător : Alec Stan era tînăr, în vreme ce doamna avea aproape dublu vîrsta lui ! Prin urmare, răceala bărbatului găsea o justificare temeinică și numai într-o simplă și firească repulsie determinată de obișnuință și dezinteres, chiar dacă Alec Stan era un individ declasat, alterat.

Procurorul știa că mîine Buba va regreta ieșirea de astăzi. Înțelegea limpede că mărturisirea ei fusese declanșată de o criză de moment. Ea ajunsese la vîrsta la care nu avea cum să ocolească umilința în fața bărbatului, așadar supărarea era o răbufnire de dragoste, de ură și de durere... Iată, desigur, un motiv să-și uite scrupulele. În mod normal proxeneta — doar Buba se cunoștea deplin, era informată asupra propriilor ei păcate — amanta de vîrstă, speculanta etc., trebuia să se simtă strivită, sau, oricum, copleșită de vinovăție ; în mod normal, trebuia să se pună pe sine la adăpost de greutăți, să evite confruntările și conflictele ou lumea din jur pentru a nu se dezbrăca înaintea nimănui.

Era un risc foarte mare !

Pe de altă parte, bruma de informații — neconcludente — pe care o punea la dispoziția procuroru-

lui căpăta, dacă nu consistență, cel puțin valoarea unei presupuneri. Declarația doamnei venea în sprijinul părerii lui Iacob Filip despre Alec Stan, părere potrivit căreia fostul maior era un individ murdar, capabil să urzească o țesătură complicată de greșeli, mai exact un labirint în care să fie aproape exclusă posibilitatea orientării. Cu alte cuvinte, oricum, Buba se punea la dispoziția procurorului, transformîndu-se, vrînd-nevrînd, într-un instrument al dreptății. Și iată cum și această doamnă răufăcătoare trăia, într-un fel, drama lui Iacob Filip, pentru ea o dramă inconștientă, dar autentică. Fusese necesară o nemulțumire îngustă ca să se gîndească la dreptate, la umanism, la morala socială, în vreme. ce toate principiile largi și generoase — pe care de regulă le știm, dar nu le urmărim — fuseseră inutile ani de zile, o viață întreagă. În alte împrejurări, Buba l-ar fi apărat, s-ar fi străduit să-l pună la adăpost de orice. Singura condiție rămînea patul. După o noapte de dragoste doamna n-ar fi ezitat să declare că amantul ei este inocent chiar și în cazul în care acesta ar fi comis o crimă. Poate că nici victima, nici oroarea asasinatului n-ar fi reușit să o constrîngă să se desolidarizeze de vinovat. În timp ce o absență de la întîlnire, să zicem, declanșa un mecanism cu niște funcții precise și vindicative.

Urît, foarte urît !

După asemena momente de pauză în activitatea propriu-zisă, calea pe care trebuia să o urmeze i se refuza procurorului Iacob Filip. Mai exact, nu i se refuza ca principiu — știa : trebuie să scormonească totul ! — ci doar în elementele ferme pe umele cărora să-și poată sprijini mersul înainte. Era, probabil, indicat să purceadă de îndată la C.A.P. din suburbie, să

se intereseze mai îndeaproape de situaţia omului mort în accidentul petrecut în urmă cu un an. Dacă, firește, nu era prea tîrziu acum : o sumedenie de amănunte puteau fi uitate, unele relaţii dintre fenomene alterate, într-un cuvînt ancheta avea de la bun început o groază de piedici. Dacă ar identifica femeia care îl însoţise pe Alec Stan în ziua fatală, lucrurile ar avea şansa să se limpezească. Dar cum să o identifice ? Fostul maior nu avea nici un interes să o anunţe, iar şoferul, prins de încleştarea evenimentelor, nu fusese în măsură să o vadă, să îi reţină minuţios figura, să o poată recunoaşte, eventual. Iacob Filip se găsea dinaintea unei probleme dificile. Dacă pasagera fusese chiar Barbara !... O suspecta, în general, avea chiar o vagă convingere că suspiciunile nu sînt inutile, dar asta nu era, totuşi, un argument serios. Se impunea aici o certitudine, altminteri acţiunea cădea, se dădea brusc peste cap.

Şi, aşa stînd lucrurile, singura urmă, deocamdată promiţînd ceva, era urma pietonului mort, vicepreşedinte la C.A.P.

Afară ningea, înlăuntru radioul minuscul cînta. Cineva, un cîntăreţ, unul dintr-o oarecare tinereţe : „O lacrimă pe obraz".

Peste oraşul alb decembrie îşi ţesea viaţa-i scurtă, neaşteptat de utilă, însă, era frumos şi un moment procurorul Iacob Filip se simţi copleşit de sentimente adolescentine, de bunătate şi de lumină. Viaţa este pe alocuri rea, adesea merită să o tratezi ca atare, dar dacă stai să te gîndeşti bine ce însemnătate are o excrocherie, oricît de mare, în comparaţie cu universul necunoscut, tainic, copleşitor ? Sîntem oare atît de ridicoli, încît să pierdem vremea cu nimicuri ? Este

limpede că nu avem cum influența sistemul nostru solar, să zicem, și atunci ? Înspăimîntați de micimea forțelor noastre, le exagerăm valoarea, îndreptîndu-le împotriva semenilor noștri ?

Iarăși urît, foarte urît !

În mîinile sale se găsea acum un dosar : furt din avutul obștesc ! Erau implicate mai multe persoane, eroul principal fiind un achizitor. Bonierele în care se consemnau operațiunile bănești se dovedeau a fi pline de falsuri : iscălituri fictive, însărcinări inexistente pe diferite unități economice etc. Ceea ce constituia, însă, un punct de maxim interes era o referire la C.A.P. Și anume, se specifica în dosar că numitul David Costescu — vicepreședintele mort — vînduse două vagoane de mere din zestrea cooperativei. Vinovatul principal era, desigur, victima, dar prin dispariția ei cazul devenise închis. Rămînea doar achizitorul care, potrivit legii, nu avea dreptul să cumpere marfă în asemenea condiții. Să presupunem că lucraseră mînă în mînă, că împărțiseră banii ?

Ajuns aici procurorul Iacob Filip întrezări șansa rezolvării. Respectiv, posibilitatea ca din gura principalului acuzat să afle unele amănunte utile eforturilor sale. Iar achizitorul se găsea la numai cîțiva pași și era foarte simplu să-l interogheze. Omul era un bărbat slăbuț, între două vîrste, soios și vărgat la ora aceea, în ansamblu, o figură primitivă. Zăcea speriat pe patul tare blestemîndu-și soarta. Părea derutat, intrat pe deplin în psihologia acuzatului : căutîndu-și absurd armele de apărare ! Și tocmai în asta constă greșala. Dacă vinovatul și-ar putea analiza lucid situația, cu aspectele bune și rele, verificate minuțios, perspectiva ar fi ceva, ceva mai largă. Și-ar deschide

orizontul, din confruntarea ipostazelor și ipotezelor ar fi posibil să se obțină concluzii folositoare, capabile să-i vină în ajutor. Dar acuzatul își închide singur ferestrele spre lumimă, își restrînge cercul, se zbate în cușca strîmtă, artificial creată : ce să fac ? La urma urmelor vinovăția mea este chiar atît de mare ?

Aerul dinlăuntru îl impresionă neplăcut. Pe neașteptate procurorul avea o idee mai precisă despre detențiune, despre riscurile care pîndesc la tot pasul libertatea, despre valoarea vieții neîncătușate. În asemenea împrejurări omul care mînuiește legea devine înțelegător, mai condescendent și astfel privirea hăituită a arestatului îl doare fizic și insistent. Cel puțin procurorul Iacob Filip avu un moment de jenă, undeva el însuși se socotea răspunzător de soarta bărbatului care se ridicase acum în picioare umil și resemnat. Ce vor fi zicînd copiii și nevasta lui știindu-l acolo fără scăpare, ieșit din rîndul mulțimii tumultuoase, vesele și nepăsătoare ?

Stăteau amîndoi unul în fața celuilalt cu capetele plecate, vinovați, incapabili să deschidă discuția, mai exact incapabili să-și definească pozițiile. O comunicare neașteptată de sentimente îi fraterniza, spărgea niște bariere impuse ireductibil de două destine inverse.

Și totuși cineva trebuia să învingă. Procurorul avea de partea lui legea și dreptatea. Bine, rău, le slujea și ele nu-i îngăduiau decît cel mult o rătăcire intimă, nu și una deschisă — și absurdă, de fapt.

— Stai jos, îl îmbie, prin urmare, așezîndu-se el însuși pe patul tare și murdar.

Arestatul clipi nedumerit, oftă prelung, apoi se retrase cu pași nesiguri spre colțul opus al celulei. Flu-

tura speriat din mîini ca un balerin dezaxat, părea că luase startul într-o competiție stranie. Își căuta un punct de sprijin, era însetat de echilibru, probabil, îi sticleau ochii cuprinși de o febră nebună.

— Ce e cu dumneata? se neliniști Iacob Filip.

Omul se potoli brusc, oftă ușurat și pe față i se așternu o expresie luminoasă; surîdea senin, pierdut în cine știe ce reverie.

„S-a prostit de-a binelea", reflectă nemulțumit procurorul. Se hotărî să procedeze mai energic și se ridică în picioare. Arestatul își îndreptă ținuta și luă o poziție rigidă.

— Vă stau la dispoziție, vorbi, în sfîrșit, cu o voce limpede și egală, ca și cum el ar fi fost anchetatorul.

— De fapt nu eu mă ocup de dosarul dumitale, îi mărturisi Iacob Filip. Pe mine mă interesează doar cîteva amănunte în legătură cu oamenii cu care ai lucrat.

— V-am spus că sînt întru totul la dispoziția dumneavoastră, repetă arestatul, parcă ușor-ușor iritat. Întrebați-mă și vă voi răspunde.

— Îl cunoști de mult pe David Costescu?

— Nu! Nu-l cunosc pe David Costescu, declară arestatul și-i aruncă procurorului o privire rugătoare.

— Ești absolut sigur? zîmbi Iacob Filip.

— Bineînțeles că nici dumneavoastră nu mă credeți. Nimeni nu mă crede și mai ales domnul Semenescu, anchetatorul meu.

— Nu, nu te cred. Sau, ca să fiu sincer, am nevoie de o dovadă pentru a fi de acord cu dumneata.

— Ce dovadă? Nu pot să vă dau nici o dovadă.

— Măcar o explicație, atunci...

— Mi se pare de prisos... Am tot explicat de cînd sînt aici şi nu reuşesc să conving pe nimeni.

— Să presupunem că eu sînt mai înţelegător, zise procurorul aşezîndu-se iarăşi. Dar stai odată, pentru numele lui Dumnezeu.

Arestatul îşi plimbă capul în semn de negaţie.

— Mă rog, conveni Iacob Filip, resemnîndu-se. Îşi aprinse o ţigară, apoi întinse pachetul celuilalt :

— Fumezi ?

— Da, mulţumesc.

Pufăia cu vădită plăcere, era chiar fericit.

— Te ascult, insistă procurorul.

— Nu-l cunosc pe David Costescu. Mi-a vorbit despre el cîndva, mai demult, Clement Ionescu, şeful meu de la aprovizionare. Mai bine-zis, m-a rugat să-l servesc pe vicepreşedinte cumpărîndu-i marfa. O aducea întotdeauna un oarecare Dominic Sturza care o vindea în numele lui David Costescu.

— Cine este Dominic Sturza ?

— Cred că lucrează tot la C.A.P. Vizitiu, sau aşa ceva...

— Spui că ai declarat asta şi anchetatorului ?

— Da.

Iacob Filip răsfoi dosarul. Reieşea că, din lipsă de probe afirmaţia achizitorului nu era întemeiată. Clement Ionescu declarase că îl cunoscuse într-adevăr pe David Costescu. În calitatea lui de vicepreşedinte reprezentase în mai multe rînduri interesele cooperativei. Susţinea, însă, că niciodată nu intervenise în favoarea acestuia determinînd preluarea unor mărfuri sustrase din avutul obştesc. Cu alte cuvinte, nu recunoştea ca valabilă depoziţia achizitorului. Şi Iacob Filip ştia că în cazul acesta Clement Ionescu

nu putea fi pus sub acuzare din două motive : în primul rînd nu existau acte, sau măcar martori oculari care să confirme că el intervenise în favoarea lui David Costescu. În al doilea rînd, el lucra la serviciul aprovizionare, prin urmare, nu avea în sarcină controlul strict al activității achizitorilor din subordine. De asemenea treburi se ocupau organele C.F.I.-ului care, periodic, analizau gestiunea, cumpărările și plățile. Prin urmare, Clement Ionescu nu putea fi învinovățit nici măcar de neglijență în serviciu. Pe de altă parte, însă, Iacob Filip înțelegea că undeva și achizitorul are dreptate. El fusese probabil rugat să procedeze astfel, dar Clement Ionescu nu avea, desigur, nici o obligație să fie cinstit acum. Ceea ce urmărea el era să iasă cît mai curat din toată povestea și exploata situația. Nu existau dovezi și pînă la aducerea lor, dacă vor fi aduse vreodată, rămînea în așteptare.

Hoțul nedovedit este negustor cinstit !

— Pe Alec Stan îl cunoști ? întrebă procurorul.

— Îl cunosc.

— Și el a intervenit pentru David Costescu ?

— Nu, nu mi-a vorbit niciodată despre asta.

— S-a pomenit totuși vreodată numele lui la punctul de achiziție.

— Da, mi se pare că da. Dacă reținbine, Dominic Sturza mi-a pomenit în vreo două rînduri că după ce-și isprăvește treaba — adică vînzarea merelor — se duce să-l întîlnească pe Alec Stan.

— Altceva ?

— Altceva nimic.

— Hm ! murmură Iacob Filip.

Interogarea arestatului îi procura multe detalii interesante, dar pentru ca ele să aibă un caracter util, să sprijine ancheta, era necesar să fie susținute de cîteva argumente. Și, deocamdată, se părea că este destul de greu, dacă nu chiar imposibil. Este de crezut că Alec Stan și Clement Ionescu lucraseră mînă în mînă cu David Costescu, dar situația se prezenta sub forma unei ipoteze numai. De abia în urma unor constatări temeinice ipotezele aveau șansa de a deveni capete de acuzare clare și implacabile. În ceea ce-i privește pe Alec Stan și Clement Ionescu, se înțelege de la sine că ei nu sînt folositori. Nici unul nu se va dezbrăca singur, nu se va da pierzaniei. Mai ales că procurorul-anchetator nu era altcineva decît Beniamin Semenescu ori, după părerea lui Iacob Filip, și el intenționa să-și facă doar parțial datoria.

Răsfoi din nou dosarul căutînd interogatoriul luat lui Dominic Sturza.

În mod normal se impunea consultarea lui, fie pentru a verifica spusele achizitorului și a-i ușura astfel soarta, fie, dimpotrivă, pentru a-l acuza și mai aspru. Dar fișa lipsea. Oare din pricină că dosarul nu este încheiat sau a fost ignorat cu bună știință ? se întrebă emoționat Iacob Filip. În cazul în care Beniamin Semenescu evitase cu premeditare amănuntul, devenea limpede manevra de a-i apăra pe adevărații vinovați. Oare să fie în stare de asemenea gafe ? se miră sincer procurorul, temător și bucuros, totodată. Temător pentru că descoperise prea ușor eroarea și-i era frică să nu se ascundă în dosul ei cine știe ce mașinațiune complicată, și depășindu-i cu mult puterile, bucuros pentru că spera, totuși, să nu se înșele.

Oricum, mecanismul era destul de simplu, deşi ingenios conceput. Se lucra cu riscuri mari, se lucra dintr-o bucată : ori — ori ! Dacă reuşeşte, bine, dacă nu, Dumnezeu cu puterea lui ! Şi iată, pînă în prezent treaba mersese nesperat de uşor. Să vedem, însă, de acum înainte. De acum el, procurorul Iacob Filip, va analiza fiecare detaliu în parte, va căuta fiecare indiciu util, va urma fidel logica evenimentelor şi va trage concluziile corespunzătoare. Credea din ce în ce mai mult că în pofida măsurilor de maximă prudenţă, banda va cădea în plasă. Şi Beniamin Semenescu şi Clement Ionescu şi Alec Stan. Toţi trei vor ispăşi aşa cum se cuvine. Atît vina de a fi furat cît şi vina de a fi ucis trei oameni, precum, poate, şi vina de a-i fi pus coarne lui, procurorului Iacob Filip. Era convins că în cazul în care prinde capătul firului, oraşul va deveni martorul unor evenimente pe cît de surprinzătoare pe atît de instructive şi concetăţenii îi vor fi recunoscători pentru opera sa. Întîi că vor scăpa de nişte indivizi periculoşi şi apoi că, pe viitor îşi vor ascuţi vigilenţa, vor privi cu mai multă atenţie actele semenilor lor, le vor judeca la timp şi vor evita, astfel, de acum înainte, situaţiile jignitoare.

Oricum, cheia succesului stătea în analiza riguroasă a dosarelor existente, în descoperirea greşelilor şi întoarcerea lor împotriva vinovaţilor.

Capitolul V

RESTUL UNEI ZILE AGITATE ŞI O NOAPTE LUNGĂ

Cine era Dominic Sturza ? Era el oare într-adevăr capabil să ofere indicii utile anchetei ? Respectiv, se găsea în posesia unor date clare şi edificatoare, interogarea lui putea să deschidă perspective noii întreprinderi la care se angajase procurorul Iacob Filip ? Fapt este că, deocamdată, Beniamin Semenescu îi ignorase eventuala însemnătate. Fie numai şi numai din precauţie, fie — în cazul cel mai fericit — din pricină că Dominic Sturza constituia un pion important ce trebuia evitat. Deşi, la urma urmelor, era o greşală de tactică. Şi un prost care ar studia ulterior dosarul şi-ar pune întrebarea : de ce nu a fost audiat martorul ? O anchetă este obligată să reţină în atenţie fiecare amănunt, să-i verifice valabilitatea şi să-l coroboreze cu lungul /sau abreviatul/ şir de informaţii certe. Numai aşa se pot obţine concluzii sigure, apropiate de adevăr.

Procurorul Iacob Filip intenţiona să plece a doua zi să-l caute pe Dominic Sturza, să discute pe îndelete cu omul, să-l descoase minuţios, să stoarcă tot ce se putea stoarce. Îşi dădea seama că elementele de bază sînt Clement Ionescu, Alec Stan şi Beniamin Semenescu, dar pista pe care aceştia o urmau se deplasa paralel cu interesele anchetei, o evitau şi, întrucît nu existau puncte de confluenţă, devenea greu,

sau chiar imposibil să o întoarcă în favoarea lui. Ceea ce făcuseră rămînea învăluit în mister — din lipsă de probe — și rezolvarea problemei se lega de operații complicate. Se impunea o tactică de încercuire masivă, de înghesuire continuă. Doar așa se putea spera la obținerea unui succes. Altfel nu. Ei lucraseră „curat", dacă lucraseră, și dacă una sau alta dintre uneltele lor — și achizitorul părea să fie o unealtă și o victimă — cade în plasă, treaba ei. Nimeni nu-și asumase riscuri și răspunderi, executorul era obligat fie să refuze, fie să primească. Și primind, devenea implicit singurul răspunzător.

Orele se scurgeau pe nesimțite, luna decembrie are nopțile lungi și friguroase. Ușile mohorîte și severe ale tribunalului se închiseseră de mult. Nămeții le bombardau sîrguincios și inutil, turnulețele cu ochiurile crăpate înghețaseră sub povara ninsorii. O ninsoare spornică se urnea în continuare aspră și tulburătoare. Strada era pustie, se nimerise un ceas de acalmie. Doar tramvaiele huruiau îndepărtat, o muzică gravă și monotonă, de pustiu. Lătrau, în răstimpuri, cățeii doamnei Hartog ; Iacob Filip le cunoștea pînă și timbrul acum. Mai rînjeau din cînd în cînd roletele metalice ale cîte unui magazin întîrziat. Oamenii se retrăseseră în dosul ferestrelor mate, iubitori și dornici de căldură, amorțiți de oboseală și de somn, plictiseala orelor de după prînzul mai mult sau mai puțin copios se întindea ca o plagă deasupra urbei. O plagă violentă și rău mirositoare, materială și visul numai plutea undeva imponderabil și vag, probabil, o simplă părere. Dacă pînă și ceasornicarul Fabian, renumit prin stările lui de insomnie, aținise, dacă și habotnica aceea de Buba moțăia acum în fotoliul din fața

căminului încins, înseamnă că nimic nu era mai presus de liniștea plată, brusc și irezistibil coborîtă deasupra localității.

Da, lumea dormea voluptos, iresponsabil și este posibil că numai el, procurorul Iacob Filip, să umble năuc pe stradă căutîndu-și sensul. Se strînse în mantaua veche și neagră, se zgribuli trist și se întrebă, pentru a nu știu cîta oară, ce anume să facă. Unde să se ducă, de ce să meargă, sau de ce să stea ? De fapt nu-l interesa nimic. Sufletul lui era gol. Mai bine-zis, era atît de încărcat încît devenise imun. Îl durea ideea că Barbara nu era a lui. Dar și mai mult îl durea ideea că nici nu ar fi drept să fie astfel ; el era acum un om sfîrșit, soarta nu mai avea nici un temei să-i surîdă. Devenise absurd să aștepte ceva, singura favoare, eventual, pe care o merita era să se poată resemna. Și iarna îl nemulțumea, paradoxal, la culme. Cu cîteva ore în urmă doar o iubise pătimaș. Ura și grupul afaceriștilor, așa cum se urăște o calamitate naturală, însă. Și toate sentimentele se ridicaseră la un grad paroxistic astfel că amestecîndu-se și ciocnindu-se aspru, îi pustiiseră sufletul lăsîndu-i în schimb o senzație de greu și implacabil. Doar undeva în străfunduri o muzică senină curgea speriată de bruma de îndrăzneală, o melodie vagă de tinerețe, romanțioasă și delicată. Răzbăteau pînă în urechi pocnetele tam-tam-urilor, notele pianului, și totul era iremediabil pierdut. Vîrsta pecetluise scrisoarea cu avînturi, o expediase apoi pe o linie moartă, întortocheată și infinită.

Și casa era pustie și rece, rufoasă, sticla desfundată împingea pretutindeni izul mohorît de alcool, căminul zăcea încremenit, înghețat și negru. Din poză,

Barbara zîmbea ironic și stupid, un zîmbet pe care erau înscrise numeroase păcate dinaintea cărora cunoașterea se oprește. Procurorul Iacob Filip își confecționase singur un văl opac dedesubtul căruia nu trebuia să vadă, se iluziona că aceasta este realitatea. Și era atît de simplu să spargă pojghița, să vadă rotițele mecanismului așa cum sînt ele, neunse, scîrțîitoare, uzate și dezaxate pe alocuri. Dar cui îi folosea tabloul real, cine se bucura de el, privirile cui le odihnea ? Își dezlipi cu greu ochii de petecul de hîrtie specială și rîse înveselit deodată. Aerul dinăuntru continuă însă să-l supere și atunci ieși. Tramvaiul îl lasă la bariera orașului, la numai cîteva sute de metri de sediul cooperativei. Poate că va cîștiga ceva și, firește, gîndul de a găsi lucrurile căutate îl bucura. Poate că Dominic Sturza îi va oferi amănunte prețioase și mîine va emite mandatul de arestare sau de aducere măcar ca martor în cauză.

Totul se va desfășura foarte simplu : vor discuta amical despre cele ce îi interesează, Dominic Sturza nici nu trebuie să-și dea seama că este supus unui interogatoriu și de abia mîine să fie adus la ordine așa cum se cuvine.

Bocancii se scufundau în omătul reavăn, scîrțîiau profund și nostalgic, izbucnind pe alocuri într-un țipăt uimit de fericire, de bucurie copilărească. Un miros de pîine însoțea depărtările, o senzație de căldură, apoi un fapt obiectiv, șuierul înghețat al trenului, toate acestea îl azvîrliră pe Iacob Filip într-un timp mai vechi, îndepărtat și palid, dar nesters încă, un timp al tinereții. Norii alburii stăteau povîrniți peste piscurile răvășite, se zdrențuiau împreună cu crengile arborilor, cu fumul încolăcit al

orașului, ninsoarea cădea viorie și abundentă, sclipea din cînd în cînd pătimaș, cu viclenie și răutate, dar lipită strîns de lucruri și de ființe se îmbuna deodată și se împrăștia apoi într-o pulbere fină și uluită. Procurorul se opri cîteva clipe, vîntul îi înfoia mantaua neagră și grea învăluindu-l cu perdeaua de frig : în ziua aceasta geroasă și frumoasă de decembrie, o mînă nevăzută agita clopoței de argint ! Clinchetul îndepărtat se intensifica sau slăbea după rigori capricioase, alerga de zor peste dealurile pustii, se reîntorcea printre lucrurile calde ale unei odăi de demult, odaia copilăriei de pe strada *Fiilor Vitejiei*, odaia întunecoasă și luminoasă, în funcție de soarele fiecărei zile prietenoasă și resemnată mereu, întotdeaua statornică și blîndă, aidoma muzicii triste și sentimentale.

Casele din ceață, profilate pe un orizont limitat, pete de alb înecat în ninsoare, copleșite de streșinile mohorîte, se apropiau tremurătoare, cu pași șovăitori, amețiți. Se auzeau glasuri de orătănii, lătratul cîinilor, un lătrat pașnic și inutil, mugetul animalelor de povară, răgușit și încins de grajdul aburind, o lume, un univers suspendat, unde zgomotele banale ale străzii, ropotul picioarelor pe asfalt nu intrau ; se opreau îngîndurate la poarta înaltă.

Nopțile de pe strada *Fiilor Vitejiei*, nopțile tîrzii de iarnă cu larma sărbătorească, cu mesele îmbelșugate, pline de bucatele aduse de bunici se înghesuiau zorite în sufletul procurorului, rămîneau împietrite de spaimă la orice gest de regret, ca apoi să-și continue jocul cu și mai multă insistență.

Omul din față, pe numele lui Dominic Sturza, mirosea de departe a alcool, a tutun, a transpirație și a

grajd, era şi puţin neras, dar în ansamblu avea o figură plăcută, deşi uşor vicleană. Semăna cu pozele din tinereţe ale bunicului, un bărbat solemn în discuţiile cu orăşenii, pus pe fapte mari şi dispus să-şi dezvăluie tainele oricărui nou venit.

Descoperind obiectul cercetărilor sale, procurorul Iacob Filip simţea o bucurie stranie. Era o răsturnare de valori, copilăria, amintirile despre bunicul său se identificau cu ideea de dreptate. Dar nu numai atît, era dreptatea lui, în primul rînd, şi apoi dreptatea legii. Acum abandonase orice principiu privind morala socială, el singur avea legea şi puterea ei, o mînuia în funcţie de dorinţele sale. Întîlnirea cu Dominic Sturza îi procura senzaţia pe care trebuia să o fi avut neapărat şi demiurgul în zilele sale de glorie, în zilele în care, iscînd pămîntul, apele şi cuvîntul, asigura temelia unui univers nou, frămîntat, cinstit şi necinstit, paşnic şi războinic, sublim şi ridicol, finit şi infinit. La început supus lui, ascultător la orice dorinţă, la orice intenţie, mai apoi copleşitor, independent şi supărat pe raţiunile iniţiale. Acum, acum procurorul Iacob Filip era puternic şi stăpîn deplin, acum avea capătul sforii într-un buzunar, ghemul în celălalt şi nu-i rămînea altceva decît să-l desfacă, să-i controleze nodurile.

„Nu ştiu de ce s-au supărat pe mine, spunea Dominic Sturza, referindu-se la Alec Stan şi la Clement Ionescu.

Capitolul VI

DUPĂ-AMIAZĂ FERICITĂ

La drept vorbind Dominic Sturza nu știa prea multe lucruri. În rezumat cunoștințele lui în această privință se limitau la cîteva elemente care, deși utile, rămîneau, totuși, cu un caracter general. De pildă, putea afirma că omul dispărut se afla în termeni buni cu amîndoi orășenii. De multe ori banii pe care îi încasa rămîneau fie la Clement Ionescu, fie la Alec Stan, urmînd să-i înmîneze abia a doua zi vicepreședintelui. Cît despre accident, era adevărat că el transportase victima pînă la șosea. David Costescu, însă, nu-i spuse cu cine anume urma să se întîlnească. Oricum, el nu văzuse ce se întîmplase, se găsea deja la o distanță bunicică de locul cu pricina.

Cam atît.

Dar procurorul Iacob Filip se declara și așa mulțumit. Firește, ar fi vrut să obțină detalii mai numeroase, date absolut ferme. Dacă, totuși, ele lipseau, erau suficiente și informațiile primite. Ele pot fi coroborate cu constatările proprii și pot căpăta o greutate considerabilă. Devenea, oricum, limpede că supozițiile sale se verificau în confruntarea cu realitatea. Și acum, explicația referitoare la motivele pentru care Beniamin Semenescu evitase audierea lui Dominic Sturza apărea clară și acuzatoare. Da, clica — și așa trebuie să o numească — operase cu îndrăzneală și viclenie, afacerile murdare cu care se în-

deletniceau fuseseră bine chibzuite, şi în eventualitatea în care Iacob Filip nu s-ar fi amestecat, firele rămîneau pentru totdeauna încîlcite.

Se gîndea să obţină o declaraţie scrisă din partea lui Dominic Sturza, dar ţăranul părea şiret şi-i era teamă să nu strice totul. Omul putea contesta într-o atare împrejurare. Şi, după cum se vedea, el singur dispunea de unele date concrete. Regreta că nu-şi luase cu sine un mandat de aducere, l-ar fi chemat la Tribunal, l-ar fi obligat să-şi repete declaraţia şi în scris şi dinaintea magnetofonului.

— Am să te rog să treci mîine pe la mine, spuse în cele din urmă Iacob Filip, convins că era unica modalitate de lucru.

— Am să viu dacă trebuie, se dovedi înţelegător omul.

— Şi vei repeta declaraţia de adineaori, da?

— Dacă trebuie, sigur.

Încerca acum un sistem de încredere. Probabil că Dominic Sturza nici nu aştepta altceva decît să fie întrebat şi să răspundă. Ori voia să se scape de el, să-şi bată joc de strădania lui? De ce? Îl îndemnau motive serioase? Nu le vedea dacă existau. Nu înţelegea raţiunea potrivit căreia Dominic Sturza ar putea să trateze chestiunea cu superficialitate. Să-i ceară mărturia în scris? Desigur, era o soluţie potrivită. Şi dacă, se gîndi iarăşi, refuză, „dacă stric prin asta totul, dacă pierd şi terenul cîştigat?“

Se despărţi cu o strîngere de inimă, se recunoştea învins şi pe deplin vinovat de frica neaşteptată. Pînă mîine nu sînt decît ore, un timp scurt, şi, totuşi, i se părea o veşnicie. Era mult, foarte mult

pînă în clipa în care va avea semnătura martorului și cu ea actul de acuzare. Era mult pînă în clipa în care va flutura sentința și i-o va citi lui Beniamin Semenescu, mut de uimire.

Și, totuși trebuia să plece și să nădăjduiască, să spere că destinul nu avea motive să-i joace o festă. Bocancii scîrțiiau cu aceeași intensitate, stratul pufos de zăpadă se pulveriza liniștitor în bătaia vîntului. Vîntul umed și sever șfichiuia obrajii și zdrențuia poalele lungi ale mantalei.

Orașul se recîștiga încetul cu încetul, își aduna și închega elementele de bază descompuse — ca într-un coșmar — pentru cîteva ore de amorțeală. Ceasornicarul Fabian își redobîndise insomniile și se declara mulțumit, magazinele își sticleau vitrinele colorate, tramvaiele bocăneau vioaie pe dungile înghețate de metal.

Cafeneau *Violeta*, cea plină de aburi și de fum!

Iacob Stan verifica însemnările făcute în micul carnet cu scoarțe roșii. Părea absorbit de operație, dar, de fapt, încerca să-și omoare vremea. Date și cifre, probabil, cîndva însoțite de o semnificație, acum sterpe și inutile, trîntite de-a valma și fără intenție de a mai fi vreodată folositoare.

Nu răspunse la salutul procurorului. Continuă să frunzărească foile mici și pestrițe. Iacob Filip se gîndea la ziua de mîine. Între cei doi oameni se întindea nesfîrșită masa și cele două cafele. Scaunele goale își așteptau oaspeții.

— Bună seara, se hotărî totuși Iacob Stan, ridicîndu-și privirile triste și neliniștite. Dunga albă îi brăzda fața, un rictus neobișnuit.

Procuroul se foi radios. I-ar putea explica țesătura fină a anchetei, nu se îndoia cîtuși de puțin că interlocutorul i-ar aproba nu numai motivele ce l-au îndemnat să o facă, dar și stilul de muncă. Zîmbi fericit.

— Știu, îi curmă avîntul Iacob Stan. Bănuiesc că ești pe punctul de a duce la bun sfîrșit ancheta. Te implor, scutește-mă de explicații.

— Nici nu intenționam, minți procurorul, ușor indispus. De altfel ai dreptate în privința anchetei... !

— Să lăsăm asta, îl întrerupse Iacob Stan. Hai să ne bem cafeaua. Știi, eu am impresia că aici stau călare pe o bicicletă. Trr ! trr ! și ți se face loc. Și mergi, mergi într-una și habar n-ai unde ajungi, habar n-ai de ce umbli, chiar ! Și dacă te gîndești bine este foarte, foarte simplu : trr ! trr ! Mai lung sau mai scurt, n-are importanță. Oricum, cred că ne-ar sta bine dacă fiecare dintre noi și-ar pune la ambele picioare cîte o bicicletă, sau măcar cîte o tricicletă...

— Eu prefer să mă pot mișca în voie și singur... pentru mine orice element suplimentar adăugat înseamă oboseală... Sînt, totuși, un om bătrîn...

— Cred că ai dreptate, conveni plictisit Iacob Stan... Doar atît că toți ajungem acolo. Mai devreme sau mai tîrziu, firește, dar sigur, implacabil. În ce mă privește, însă, mă interesează doar bicicleta. Mai exact, soneria ei, pentru că numai folosind-o pe ea îmi fac loc liber pe stradă, îmi ușurez circulația. M-ai întrebat de ce nu doresc un claxon de mașină, de pildă ? Simplu : îl doresc și pe acela ! Dați-mi lucrurile pe care le aveți și eu mă declar mulțumit. Cu o singură condiție : să urle ! Să țipe !

Să-i asurzească pe toţi ceilalţi ! Să se facă vid dinainte-mi ! E limpede, sper, nu ?

— E limpede, murmură dezolat procurorul. Îi lipsea forţa şi agilitatea necesară mînuirii unei sonerii sau a unui claxon.

— Bună seara, ţipă deodată Clement Ionescu, bătînd aerul cu mîna într-un gest vag de alungare a frigului.

— Bună seara, mormăi plictisit Iacob Filip. Nu prea avea poftă să stea de vorbă cu subalternul. Mai bine-zis, nu avea cîtuşi de puţin chef să-l audă sporovăind vrute şi nevrute, precipitat şi enervant.

Totuşi, Clement Ionescu se aşează. Iacob Stan îşi mută puţin scaunul îndepărtîndu-se de proaspătul venit. Subalternul făcu o strîmbătură. Se pregătea să spună ceva, să-şi înceapă lungul discurs inaugural, numai că tocmai atunci intră pe uşa cafenelei Beniamin Semenescu.

— Am impresia că astăzi vom fi mai puţini cu un om, zise el, uitînd probabil să salute.

— Cum adică ? replică subalternul Clement Ionescu, dispus să închege imediat şi fără condiţii o conversaţie.

— Alec Stan s-a îmbătat, răspunse Beniamin Semenescu.

— Aha ! mormăi Iacob Filip plictisit. Cunoştea meteahna. Este adevărat că fostul maior nu se îmbăta prea des, dar îi plăcea să bea. Şi dacă nu o făcea prea des motivul era că se temea de momentele de exaltare în care, îndeobşte, sîntem prea sinceri.

Atmosfera lîncezea. Din cînd în cînd Beniamin Semenescu scruta chelia lucitoare şi prelungă a colegului său de breaslă. Iar Iacob Filip privea încă-

pătînat podeaua. Între cei patru se întindea nesfîrșită masa și patru cești aburinde de cafea. Tonomatul scîrțîia în surdină melodia veche, un tango de demult, habar n-am pentru cine scris și pentru cine cîntat.

— Plec, spuse deodată Iacob Filip, ridicîndu-se.

— Cum ? Așa, fără nici un motiv ? se miră zeflemitor Beniamin Semenescu.

„Am să ți-o plătesc eu", răspunse în gînd Iacob Filip îndreptîndu-se spre ieșire. Din prag se uită încă o dată în urmă, Iacob Stan zăcea în poziția chinuită studiindu-și carnețelul cu însemnări ; Beniamin Semenescu și Clement Ionescu, zîmbeau batjocoritor.

Și pe neașteptate i se făcu frică.

Zăbovi puțin la intrarea în cafeneaua *Violeta* demobilizat și ușor dezorientat. Oare nu cumva ei știu totul ? Poate că în virtutea acestui fapt s-a îmbătat Alec Stan, poate că tot în virtutea aceleiași împrejurări subalternul și tînărul procuror îl urmărește cu atîta atenție. Fie că acum își trăise ultimul prilej de libertate, înainte de conformarea decisivă și nefavorabilă lor, fie, că, dimpotrivă, urzesc planuri amănunțite de apărare, planuri menite să le aducă, eventual, chiar o victorie categorică. Îi era frică, era obosit și trist și vîntul urla prostește strecurîndu-i-se pe sub poalele mantalei. Nu găsea, deocamdată, nimic de făcut. Doar să se ducă spre casă prin iarnă și ger, spre casa pustie și rece, pîngărită, probabil, de Barbara. Da, singura cale. Fără îndoială, inamicii îl vor urmări și îl vor ucide, le este nu numai dezagreabil, dar și un adversar primejdios.

„Iată destinul omului, murmură Iacob Filip, ghemuindu-se în manta. Cît de simplu — continuă el raționamentul — se rezolvă lucrurile... Mai bine-zis,

cît de simplu se moare. O imprudență, o seară pustie și tîrzie în care nu ai luate minime măsuri de apărare, și gata." Unde să se ducă și cui să i se adreseze tocmai acum ? Bineînțeles, știe că adversarii ar înfăptui o gravă eroare descotorosindu-se astfel de el. Știa că toți trei sînt bărbați suficient de deștepți pentru a nu acționa pripit și inutil, dar, la urma urmelor, este foarte posibil ca ei să-și fi luat și într-un asemenea caz măsuri de precauțiune. Cine s-ar aventura cu certitudine într-o ipoteză contrară ? Strada se întindea pustie și Iacob Filip se mira. De ce nu vin oare strecurîndu-se tiptil pe sub zidurile negre și înghețate ale caselor ? De ce nu se aud pași stranii și încărcați de fatalitate, măcinînd ulițele înguste prin care doar vîntul chiuie slobod ? Se opri. Departe trăia uruitul pașnic al urbei. Și, prezent, viscolul vesel și ager. Apoi își reluă mersul, asfaltul bocănea ritmic. Nu avea certitudinea pasului următor. Tocmai liniștea profundă în acțiune, calmul sau calculul sever al adversarilor i se păreau cele mai periculoase arme de atac. Nu mințea cîtuși de puțin : îl cuprinsese frica ! Și pentru că lucrurile se prezentau așa, nu avea răgazul să cîntărească just faptele, balanța înclina înspre iminența primejdiilor. Presimțea că noaptea o să-i rezolve definitiv situația. Va fi ucis și își va încheia atunci toate socotelile. La urma urmelor, nu vedea motivele pentru care s-ar opune destinului. Într-adevăr, nimic nu impunea prezența lui pe pămînt. Își făcuse datoria în anii care îl însoțiseră de la naștere și pînă acum. Încercase diferite formule de existență, unele izbutite, altele, cele mai multe, formule sortite eșecului. Oricum, ele constituiseră expe-

rienţe utile, în orice caz, atît de utile încît să-i îngăduie resemnarea în împrejurări nefavorabile.

Intrînd în odaia învăluită de întuneric, înainte de a închide uşa, aşteptă lovitura aproape cu nepăsare, rezemat de perete, sfîrşit şi pustiu. Mobila pocnea obosit şi prelung, scîrţîiau podelele, vîntul zgîlţîia ferestrele. Trecu un timp greoi şi absurd în care nu se petrecu nimic deosebit. Aprinse becul şi lumina palidă dezvălui decorul dintotdeauna. Haine murdare, pereţi coşcoviţi, lipsa mîinii grijulii. Curînd focul duduia vesel în căminul ce se dezmorţea încetul cu încetul, licoarea aspră împrăştia aerul ei ameţitor, euforic, dătător de speranţe fără acoperire. Era un sentiment de sprijin, de reazem într-un pămînt al nimănui, într-un pămînt inexistent dar pardosit cu podele vechi şi scîrţîitoare. Şi era, totuşi, liniştitor să priveşti tavanul crăpat şi înalt, piedică în calea nesfîrşitului, necunoscutului, haosului. Patru pereţi, tavanul şi podeaua care închideau în spaţiul lor universul stabil prin el însuşi, chiar dacă dinafară valurile uriaşe îi măciunau temelia, îi săltau şi-i coborau echilibrul. Întunericul metamorfoză impresiile. Universul îi diminua sensurile, devenise mic, aidoma obiectelor înguste şi dure de metal greu, înşelătoare la prima vedere, neiertătoare în cazul ciocnirii. Zgomotele veneau înfundat, oraşul şi lumea lui adormise conştiincios ; singură iarna desfăşura nestingherită viaţa tumultoasă şi haină. Din anii tinereţii care poate nici nu era a lui, memoria prezenta, încetul cu încetul, figuri şi destine apropiate şi cunoscute, desfăşurate în virtutea legilor severe şi stricte, împotriva cărora se dusese o luptă crîncenă şi fără rost. Dar sensul existenţei trebuia să fie, în definitiv, obţinerea im-

posibilului. Acum şi Barbara îmbrăca haine dragi, îi ierta incertitudinile pe care le semăna, îi ierta vinovăţia pentru că trăia, pentru că se bucura încă de a fi în viaţă, de a fi în afara ameninţării. Lucrurile şi destinele celorlalţi îşi aveau rostul lor pentru că rămîneau, pentru că îşi continuau existenţa, pentru că el îşi dorea, acum, viaţa. La ce bun să renunţi la ea din moment ce legile nu o impun cu necesitate obiectivă ? În definitiv, perspectivele întunecate se motivau prin împrejurări, şi relaţii întîmplătoare, care, în mod normal, ar putea fi contracarate cu destulă uşurinţă. „Ori nu mai este nimic de făcut ?“ se întrebă el, dezarmat iarăşi. I se părea că de la pat la telefon se interpusese un spaţiu imens, imposibil de acoperit, imposibil de străbătut, se înfăţişa misterios, cu meandre şi hăţişuri periculoase, cu ochiuri mlăştinoase în care piciorul se afundă adînc şi fatal. Iar oamenii de la capătul firului, acei oameni capabili să-i ofere protecţie în momentele dificile, se micşoraseră, îşi minimalizaseră dimensiunile transformîndu-se în pete de umbră neclintite şi mute.

Şi prin fereastră parcă sticla s-ar fi făcut ţăndări, tangoul nostalgic bracona prin eter. Şi împrejur pocneau mobilele vechi, podeaua ţipa jalnic, paşii străini înconjurau casa, îl înconjurau pe el, cercul se strîngea ameţitor, cercul cu mişcarea lui vijelioasă, cu rotirea lui nebună şi aspră. Aluneca, patul aluneca încolo şi încoace pe gheaţa subţire şi nesigură, se distingeau clar fizionomiile ucigaşilor, respiraţia fierbinte a evenimentului. Aşadar, iată moartea, amănuntul lipsit de importanţă, de dramatism. Doar o trecere din somn în vis. Pe neaşteptate lumina palidă a dimineţii de decembrie se întrezări printre fulgii

abundenți ai ninsorii, se opri în fereastra murdară, apoi trecu dincolo de ea în camera cu aerul precis de promiscuitate dezvelind interiorul rufos, chipul răvășit al procurorului Iacob Filip. Palid și uluit, trecuse prin momente de panică, dar important era că trecuse viu prin încercarea cumplită.

„S-a întîmplat o nenorocire, își spuse el îmbrăcîndu-se. Mi se pare cu neputință să nu fi intervenit ceva grav".

Clădirea Tribunalului, mohorît moștenită și lăbărțată, cu zidurile ei fumurii se înălța din ceață cu piscurile, turnulețele și ochiurile de geam crăpate, severă și înghețată. Coridoarele cu forfota deplină și matinală împrăștiau mirosul zidurilor vechi, mirosul mucurilor de țigară și mirosul de uleiuri pentru pardoseală. Dar agitația firească nu se limita la aceste coordonate, ea cuprinsese febril cabinetele. Și nu pentru că fiecare dintre birouri avea în sarcină audierea cazului, ci pentru că evenimentul, alături de dramatismul implicit, căpătase și o nuanță de umor : Dominic Sturza fusese găsit mort ! Constatările medicului legist recomandau următoarea desfășurare : victima se îmbătase în cursul nopții la restaurantul din oraș, plecase apoi spre casă și, fiind total subjugat de alcool, adormise în zăpadă unde și sucombase degerat. Iacob Filip află imediat și alte amănunte : Dominic Sturza își petrecuse seara cu Alec Stan. Bineînțeles că și fostul șef al serviciilor de pompe funebre se îmbătase, numai că el dormise la restaurant. (Alibi atestat de toți ospătarii).

Singur în cabinetul său, procurorul Iacob Filip stătea nemișcat și uluit. Pierduse partida. Știa că vinovatul este Alec Stan, că ex-maiorul organizase

lovitura teribilă, respectiv, că el îl invitase pe Dominic Sturza la restaurant, că el îl îmbătase, că el îl trimisese spre casă convins că ţăranul nu este capabil să facă drumul. Procedură riscantă, e adevărat, dar care nu şi-a greşit ţinta. „Şi cînd te gîndeşti că o simplă declaraţie smulsă la timp şi semnată de Dominic Sturza mi-ar fi încă de folos !..“

„Iată crima perfectă“, constată cu tristeţe Iacob Filip. Alec Stan îi scăpase printre degete, singurul martor util ieşise din scenă, o părăsise într-un moment inoportun. Dar ce poţi să faci ? „Sancţiunile se aplică după lege şi legea pretinde dovezi clare şi sigure. Dovezi pe care nu le mai am.“

Într-adevăr cui să-i reproşeze, exista cineva care să suporte vinovăţia insuccesului ?

Figurile de pe coridoarele Tribunalului nu păreau gata să-şi ofere serviciile, dimpotrivă, oamenii îşi vedeau de treburile lor, sau încercau să şi le rezolve într-un fel oarecare. Şi chiar dacă vreunul se declara de acord să-şi ignore propriile-i necazuri şi să se pună în slujba procurorului, ce folos ? În cazul în care se împotmolise Iacob Filip, prezenţa altuia este de prisos. Singur procurorul, eventual, beneficia de şansă... Acum, ratată fiind însemna ori să abandoneze ideea şi să se liniştească, ori să se angajeze încăpăţînat într-o treabă fără perspectivă, viciată de neconcludenţa faptelor stabilite. Cîntărind lucid situaţia, procurorul se opri la prima alternativă : considera just să-şi decline competenţa, evenimentele îl depăşiseră. Chiar şi-n eventualitatea în care acordă credit nelimitat considerentelor sentimentale, ei bine, chiar şi atunci continuarea anchetei se anunţa lipsită de finalitatea pozitivă.

În fond lucrurile se rezumau destul de simplu: era vorba de ceea ce se cheamă „trafic de influență". Clement Ionescu și Alec Stan, pe de o parte, mai exact în privința realizării de cîștiguri ilicite, și Beniamin Semenescu, a doua partidă, omul care a acoperit totul. Se evitaseră actele scrise, iar astăzi, martorii fiind suprimați, vinovații sînt în libertate. Se bucură de ea și de bogăția agonisită pe nedrept.

Iacob Filip nu se îndoia cîtuși de puțin de culpabilitatea lor, numai că justiția trebuie să dovedească aceasta. Deocamdată însă lipsesc probele materiale. Desigur, ele vor fi dobîndite în viitor. Procurorul era convins că-i va vedea pe banca acuzării încercînd să-și demonstreze nevinovăția, din fericire inutil pentru că atunci legea se va găsi în posesia tuturor datelor necesare...

Și totuși el era un om bătrîn, scăpase printre degete firul lămuritor, izbutise să-și compromită ideea fundamentală, devenise funcționarul sfîrșit, învins de sine și de anchetă.

Plecă spre casă. Șederea în Tribunal îl enerva. Prezența aici i se părea o impostură, avea sentimentul că înfăptuise în cele din urmă trădarea de care se temuse întotdeauna. Evident, nu-i stătuse în putință să schimbe evenimentele, înțelegea că fusese depășit de realitate. În ciuda impresiei că nu acționase prompt și inteligent, că se ivise o fisură în arsenalul de atac, adevărul este că se găsise în inferioritate netă față de adversar. În dreapta lui, cafeneaua *Violeta* lucea înțepat, lumina soarelui reflectată de numeroasele ochiuri de geam, împrăștia primprejur săgeți curioase. Bineînțeles, se gîndi Iacob Filip, de după ferestre, mă contemplă „banda". Nu numai cu

sentimentul satisfacţiei procurat de victoria clară, dar probabil şi cu ironie : bătrînul procuror se împotmolise ! Este cazul să-şi dea demisia sau să-şi ceară pensionarea, sau eventual să moară ! Oricum, viaţa lui nu însemna mare lucru... Din păcate !

Da, casa pustie şi rece, Barbara cu absenţa ei suspectă, camera în care se conserva insuccesul şi nădejdile, da, absolut totul se desolidariza de el şi-l împingeau într-o direcţie nouă, strict particulară, poate mai liniştită ?...

CUPRINS

ÎNSEMNĂRILE AGENTULUI ADAM

Capitolul I
Detectivul Ben 7

Capitolul II
Se petrec lucruri ciudate 11

Capitolul III
Implicaţiile sînt de fapt cu mult mai largi decît bănuise detectivul 15

Capitolul IV
Confidenţe dramatice 20

Capitolul V
Lectura unui ziar de seară 25

Capitolul VI
Ştiri de dimineaţă 31

Capitolul VII
Desfășurare logică de evenimente sau iminențe ? 37

Capitolul VIII
Întîlnirea 42

Capitolul IX 47
Simple nemulțumiri . . . . . .

Capitolul X
Prologul întîlnirii cu Armand de Fabre . . . 52

Capitolul XI
Armand de Fabre 56

Capitolul XII
Subsolul 60

Capitolul XIII
Giuseppe 63

Capitolul XIV
Avocatul lui Giuseppe 72

Capitolul XV
Escaladare 77

Capitolul XVI
Răpirea. Căderea lui Vood 82

Capitolul XVII
Concluziile lui Ben 86

Capitolul XVIII
Adevărata cădere a Ducelui 89

Capitolul XIX
Puncte neclare 94

Capitolul XX
Detectivul Ben pe cont propriu 99

Capitolul XXI
Barul „Texa" 103

Capitolul XXII
Desfăşurarea evenimentelor 108

Capitolul XXIII
Vizita 112

Capitolul XXIV
Ultimul act, inutil de altfel, dar edificator pentru dragostea de fast a răufăcătorilor şi o anchetă deficitară 119

CAFENEAUA VIOLETA

Capitolul I
O privire de ansamblu şi un decembrie frumos . . 131

Capitolul II
Crima perfectă 144

Capitolul III
O dimineaţă frumoasă de decembrie 154

Capitolul IV
Ce lucruri simple 165

Capitolul V
Restul unei zile agitate şi o noapte lungă . . . 176

Capitolul VI
După amiază fericită 182

EDITURA TINERETULUI